

Kristina Láníková
Léčení

WANT MORE

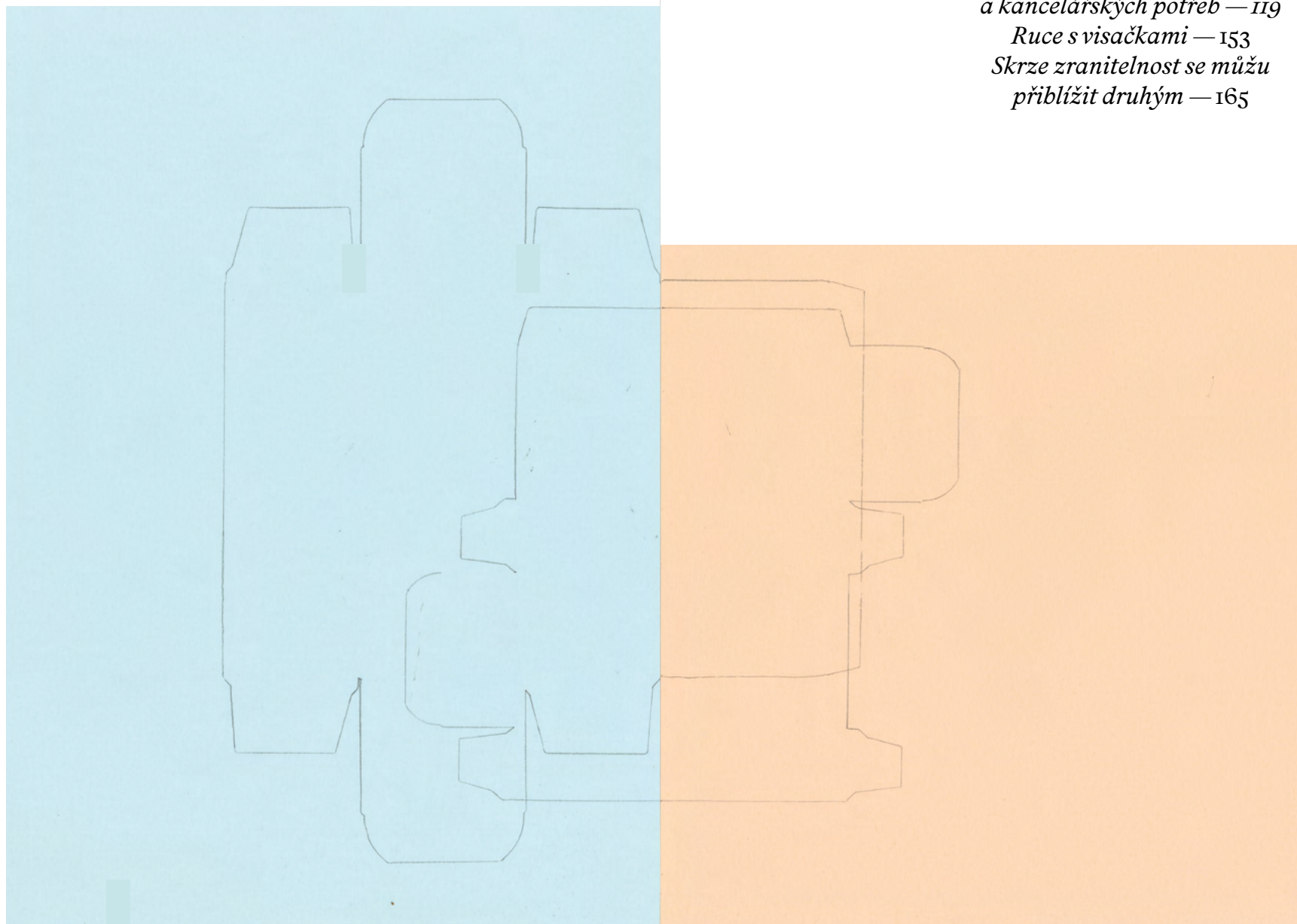
Kristina Láníková
Léčení

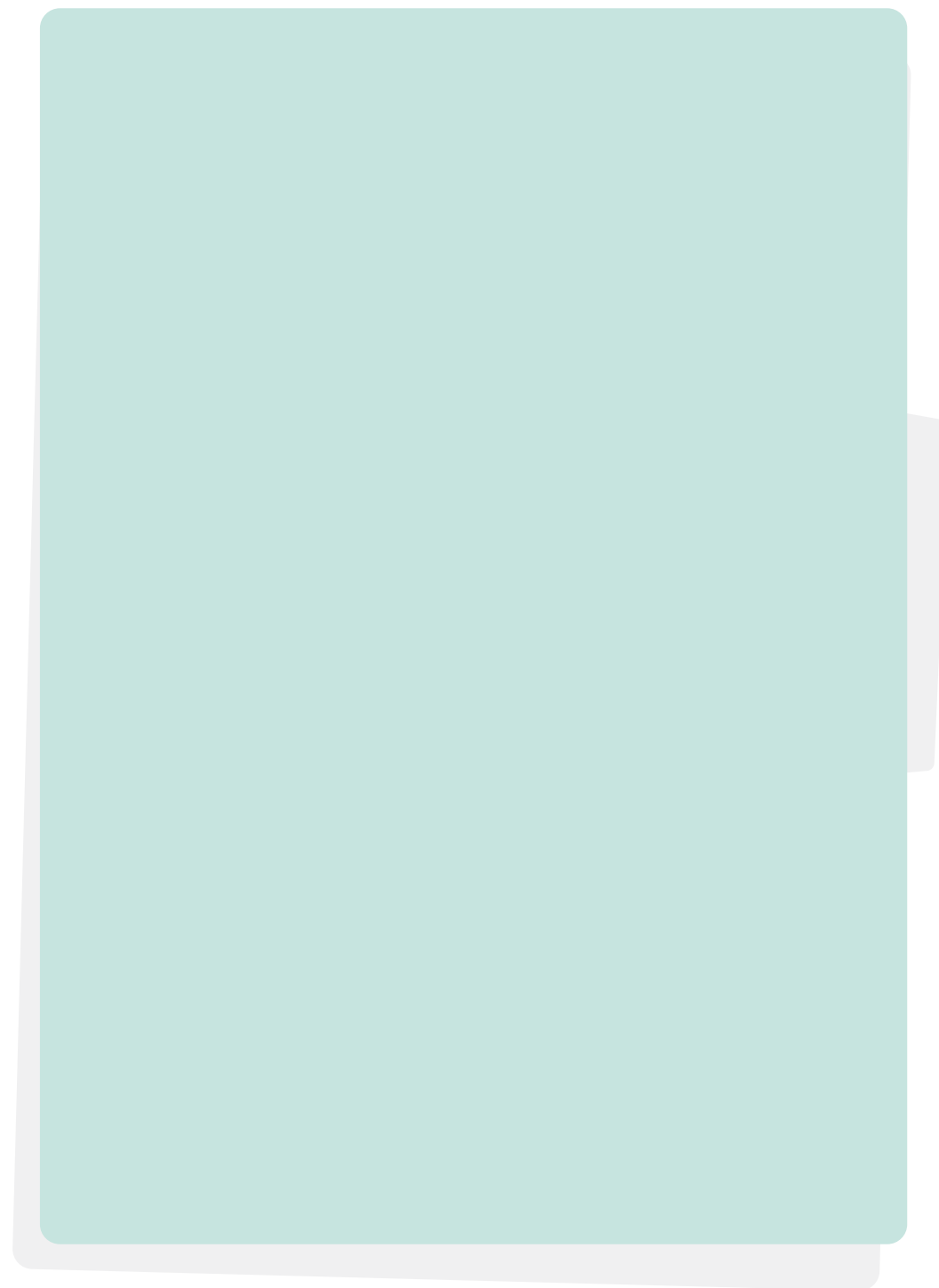
Kniha vychází díky finanční podpoře Grantové soutěže
na vydání publikací NAVU – Nakladatelství AVU.
Přípravu knihy finančně podpořilo Ministerstvo
kultury České republiky.

ISBN 978-80-88366-52-2
© Akademie výtvarných umění v Praze, 2024
© Kristina Láníková, 2024

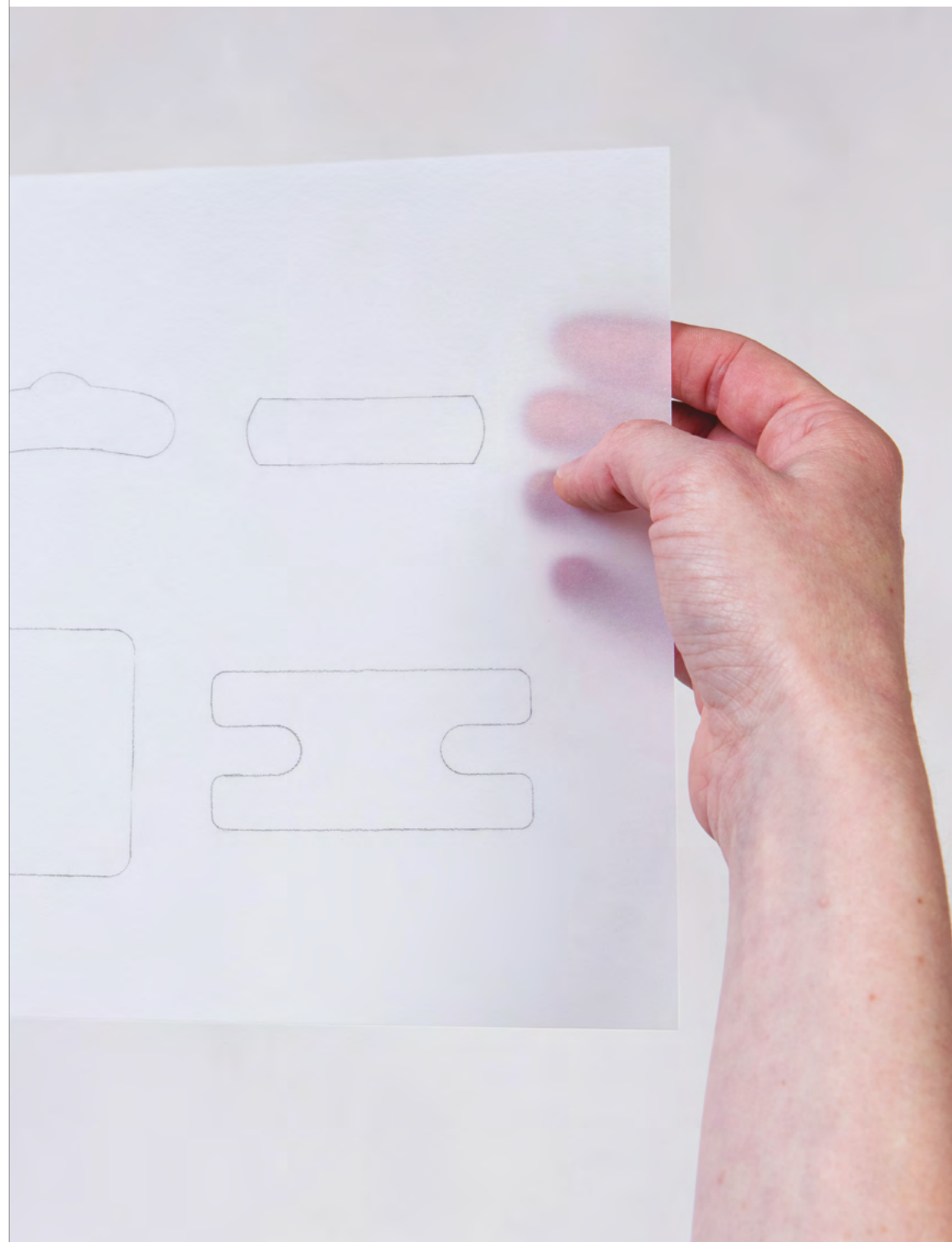
Obsah

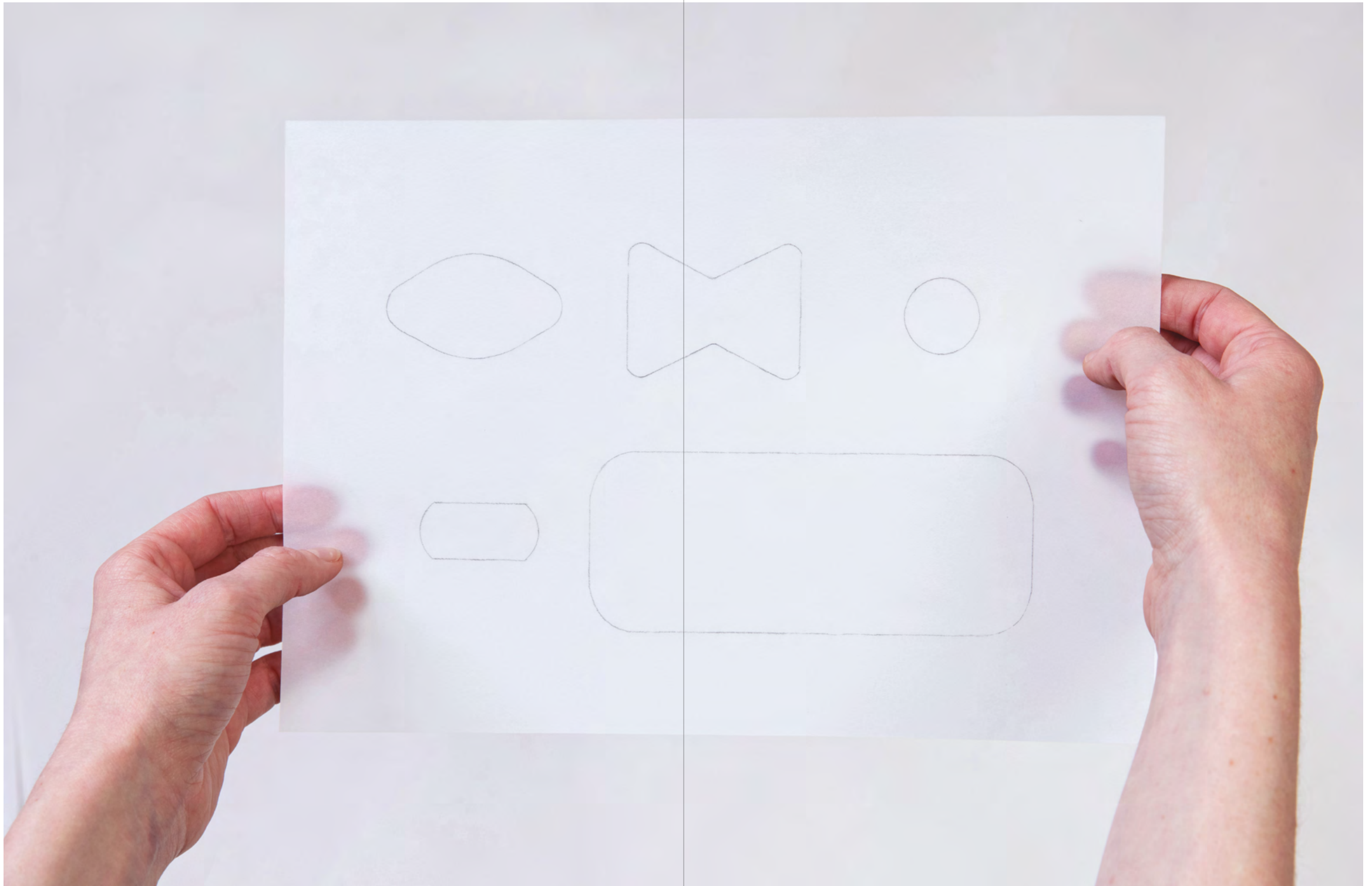
<i>Obrysy náplastí</i>	— 7
<i>Obaly od psychofarmak</i>	— 23
<i>Masky na oči</i>	— 47
<i>Otisky léků</i>	— 61
<i>Běžové kresby</i>	— 71
<i>Soubor omluv</i>	— 97
<i>Asambláže zdravotnických a kancelářských potřeb</i>	— 119
<i>Ruce s visačkami</i>	— 153
<i>Skrze zranitelnost se můžu přiblížit druhým</i>	— 165

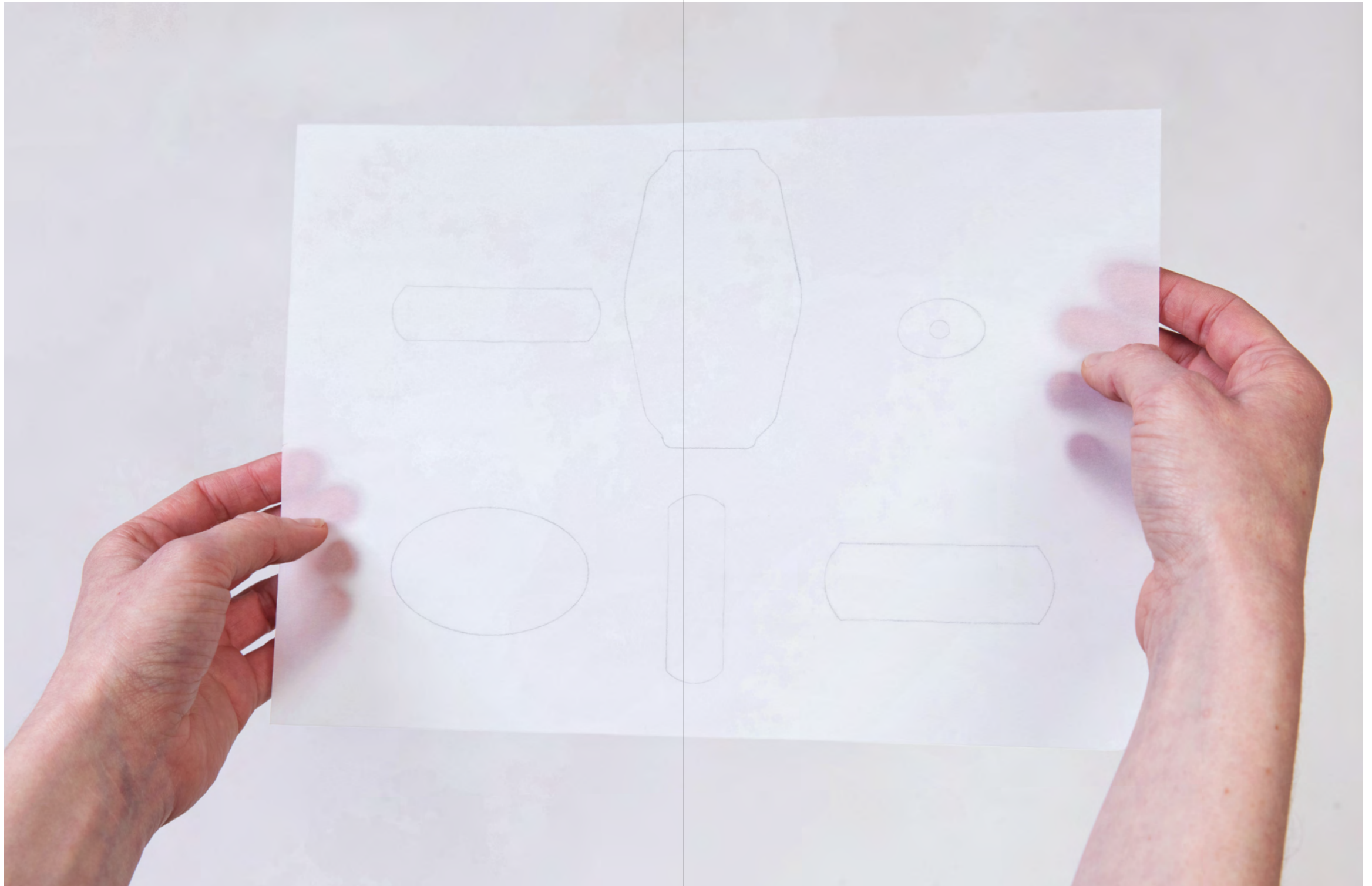

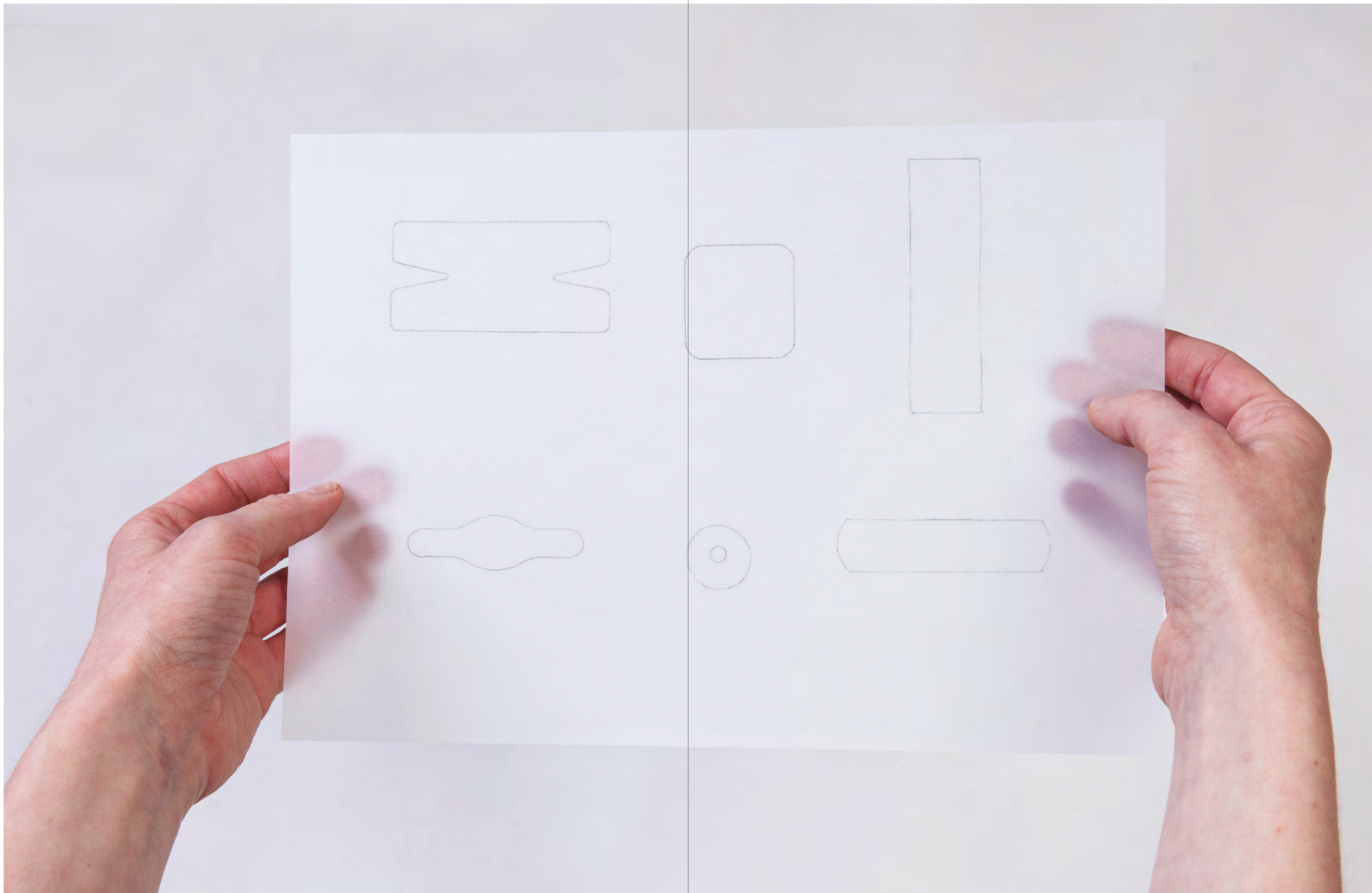

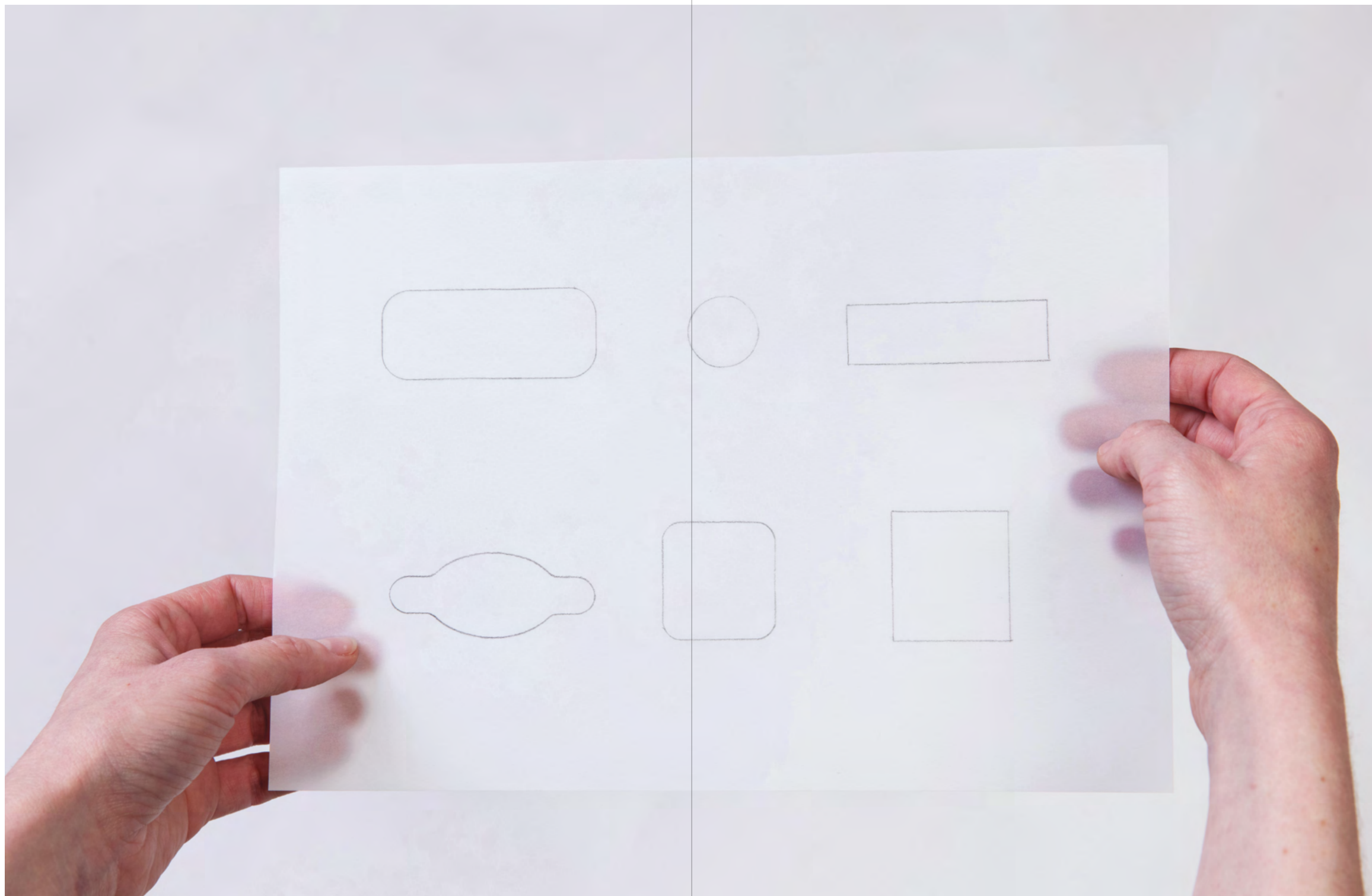
2021
digitální fotografie, tužka, pauzovací papír

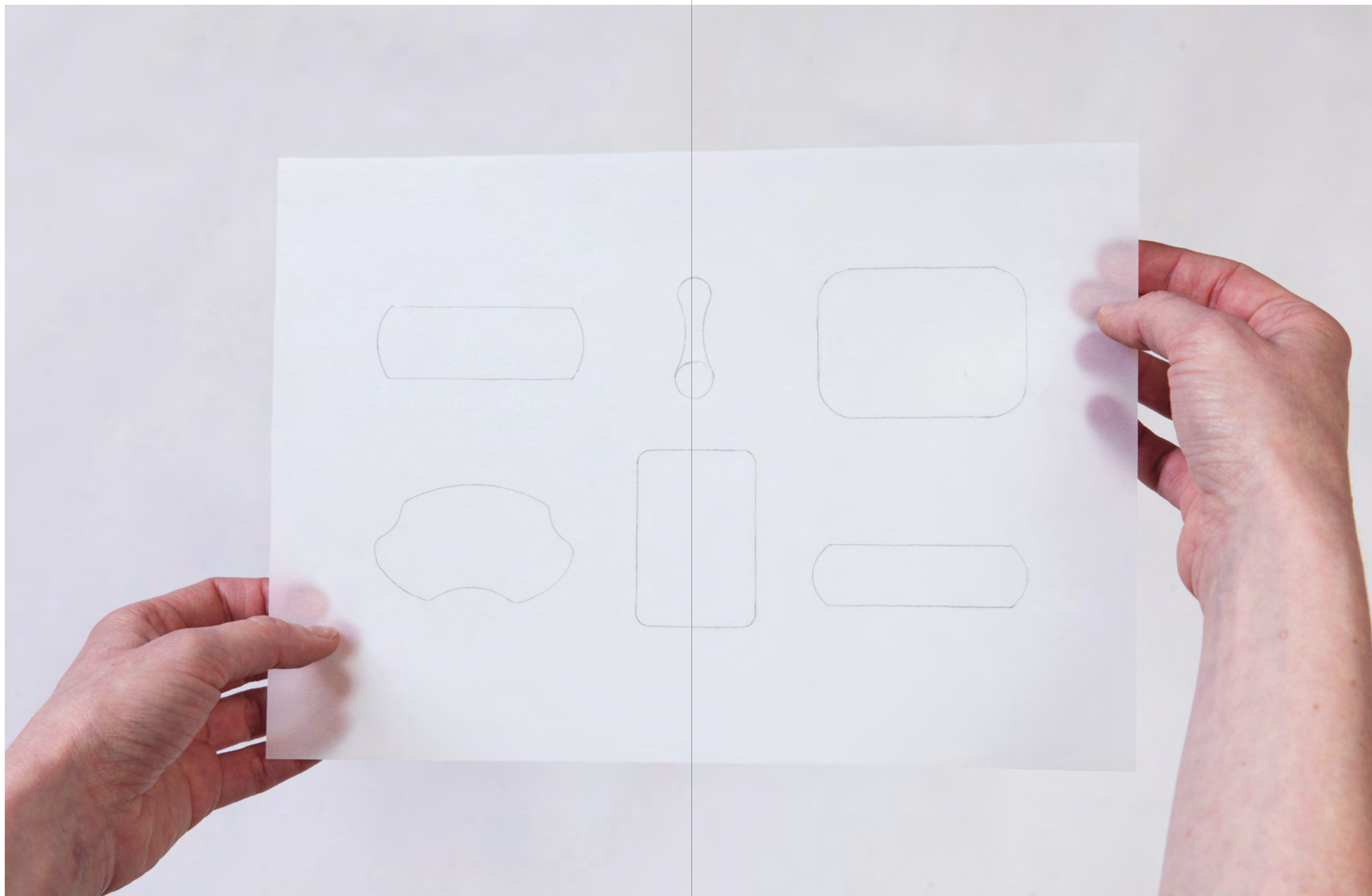

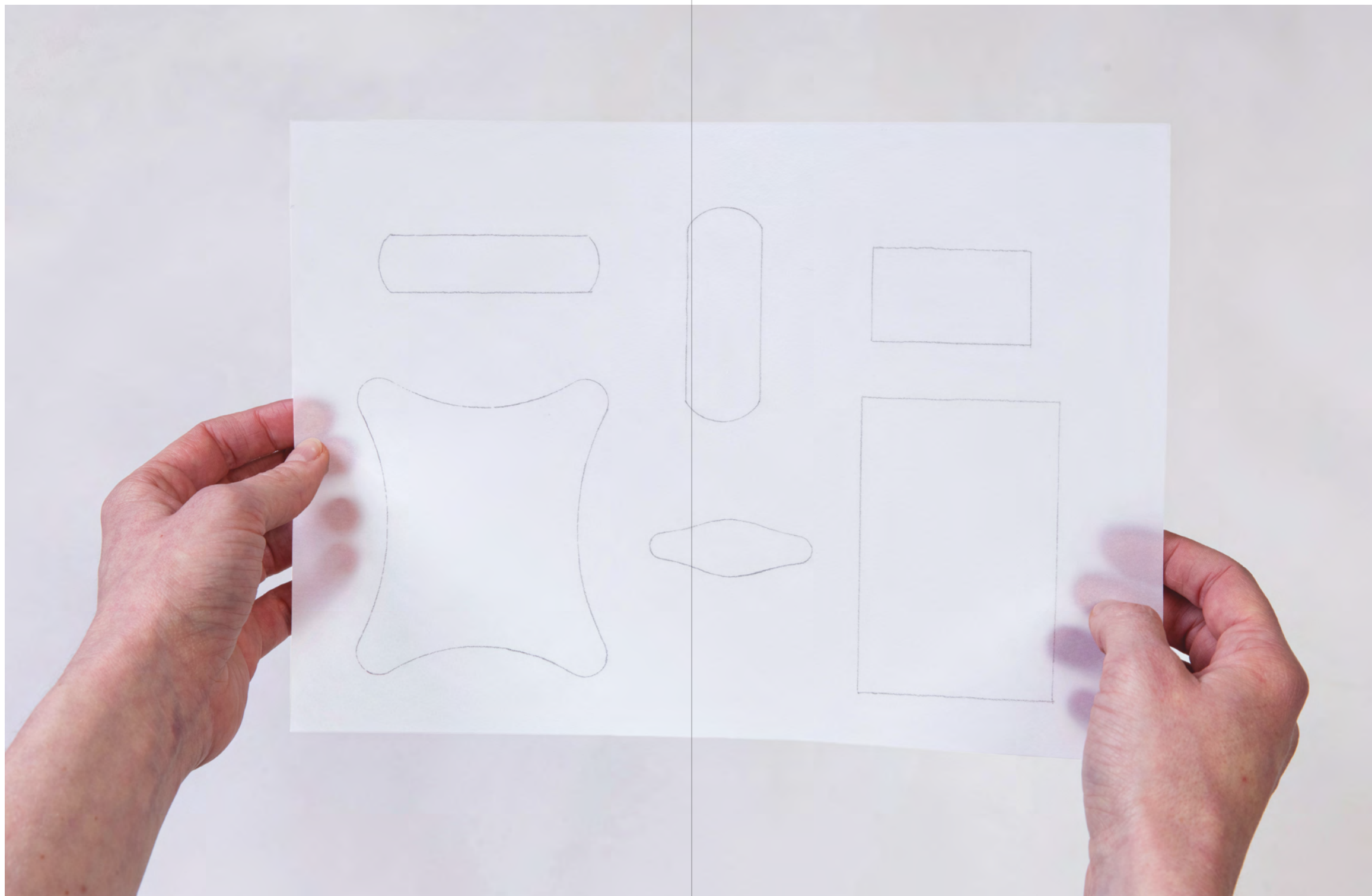

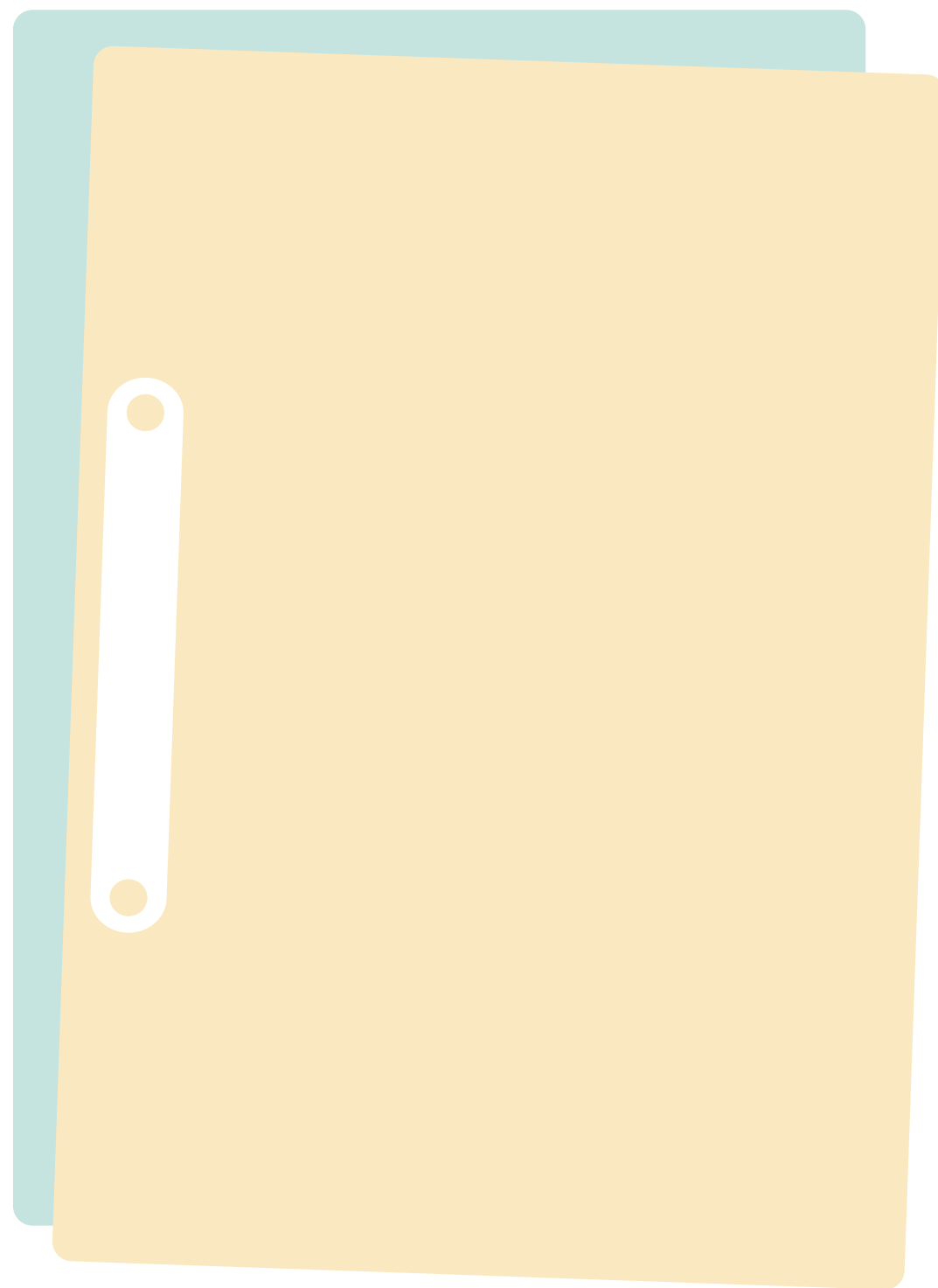
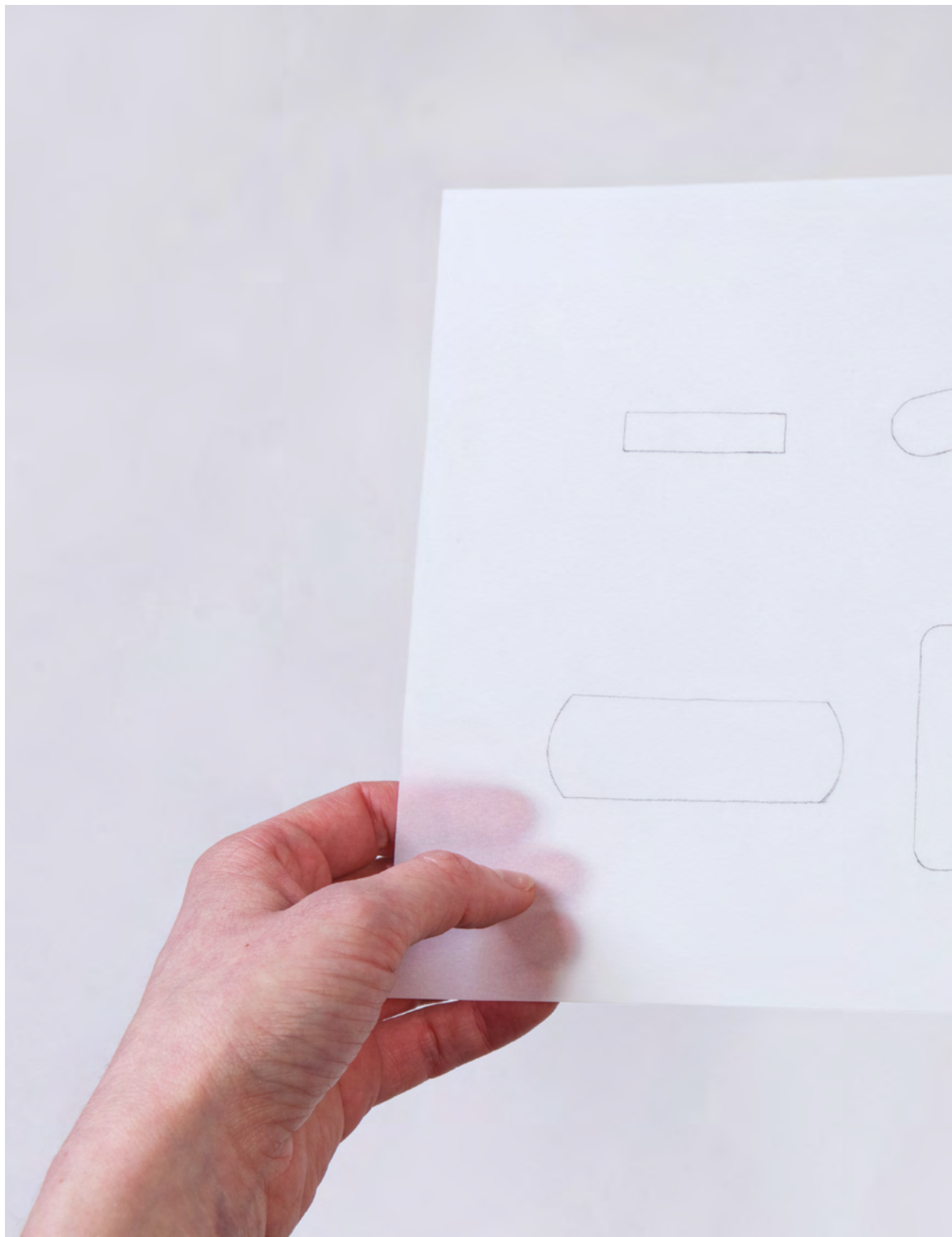

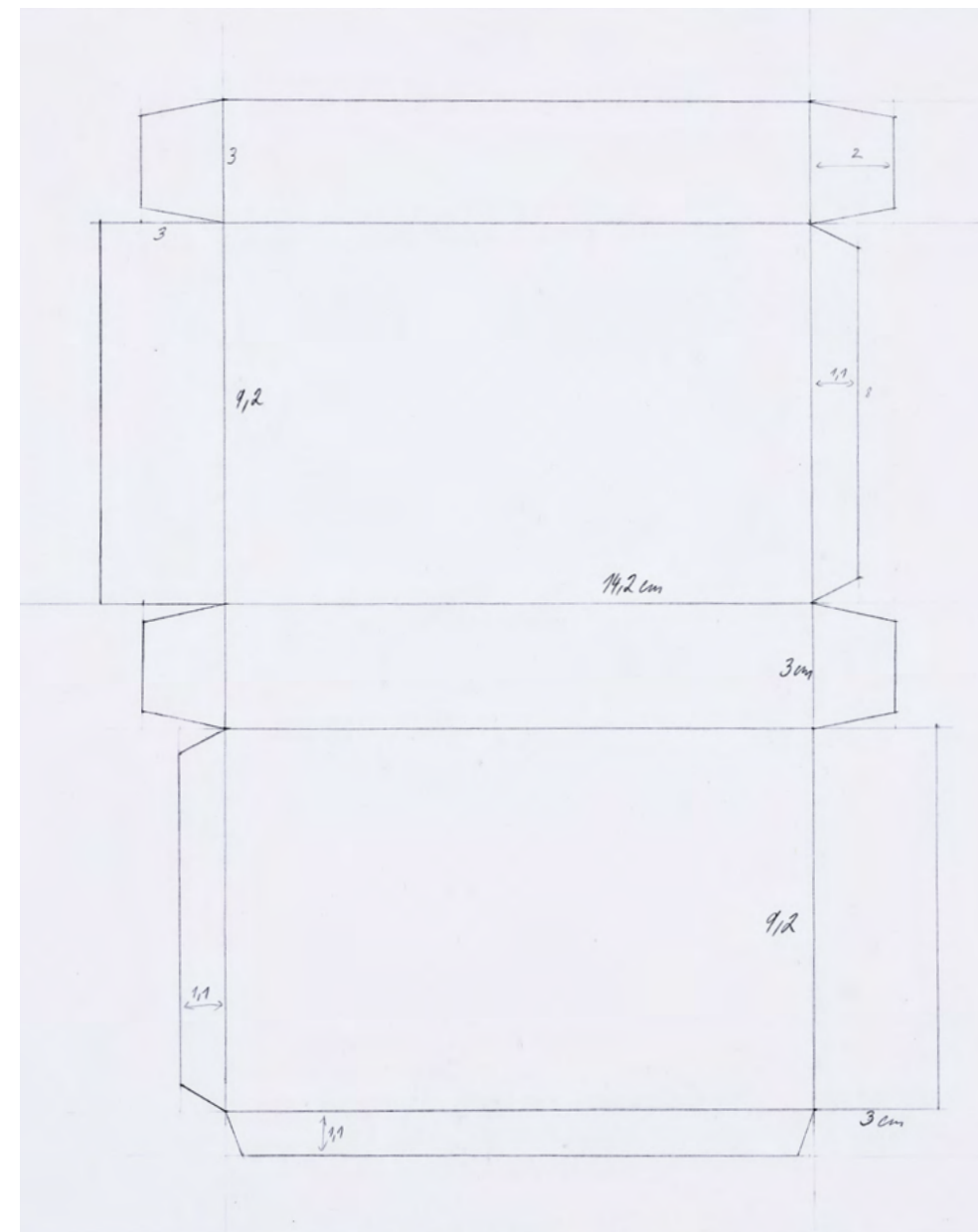

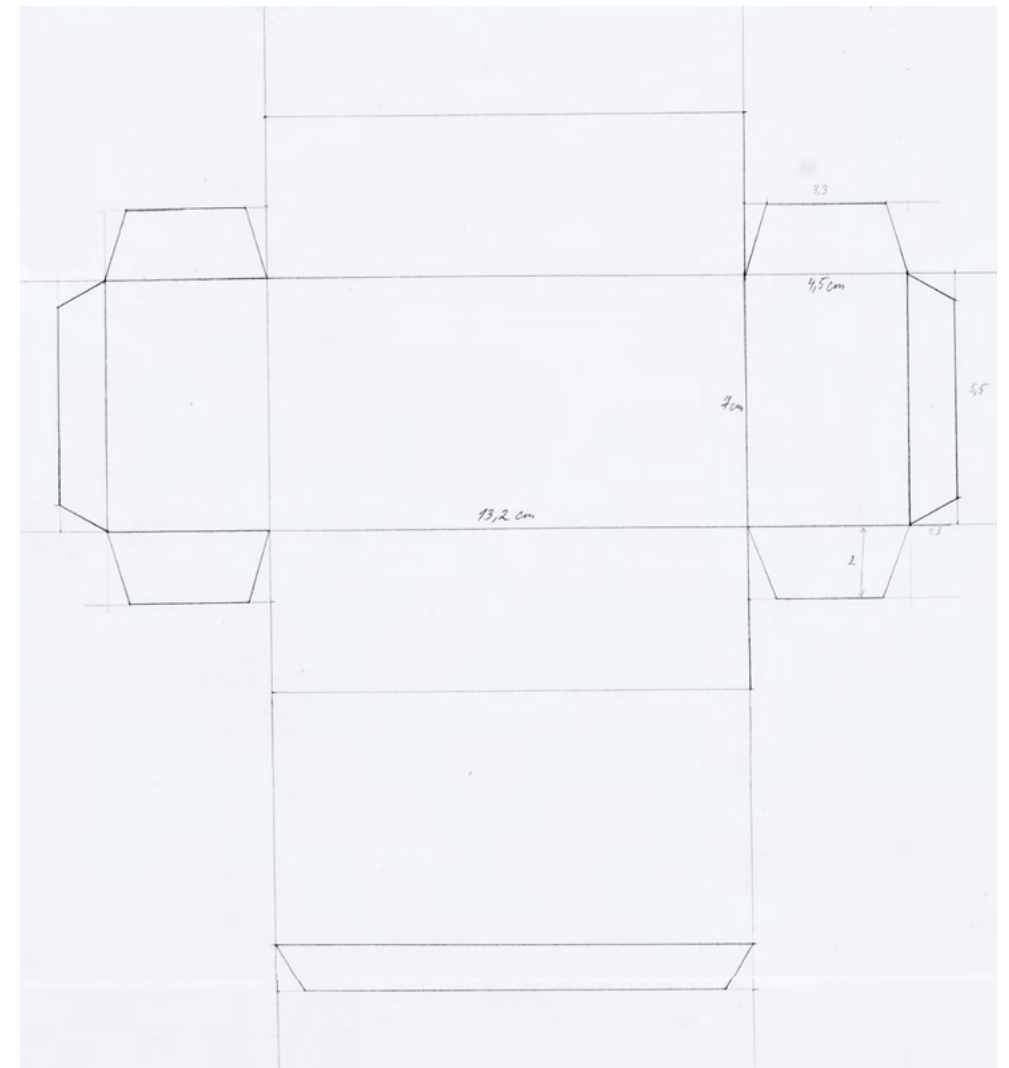
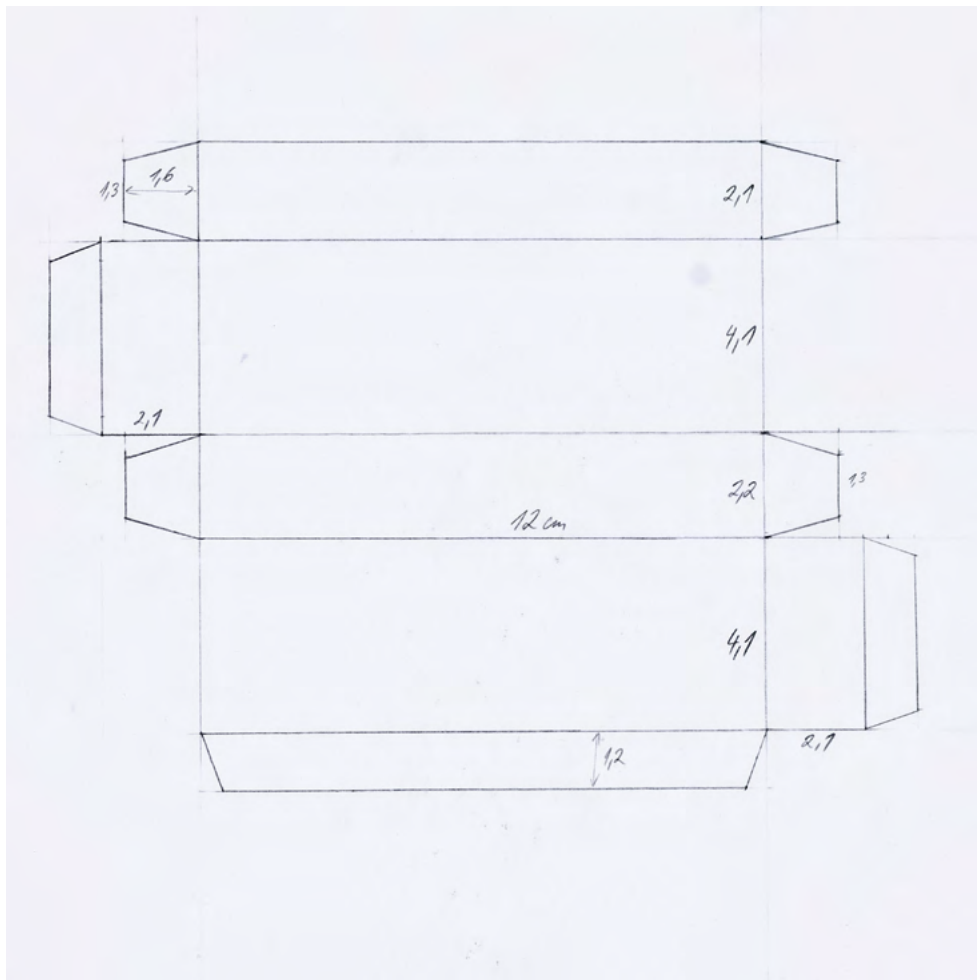

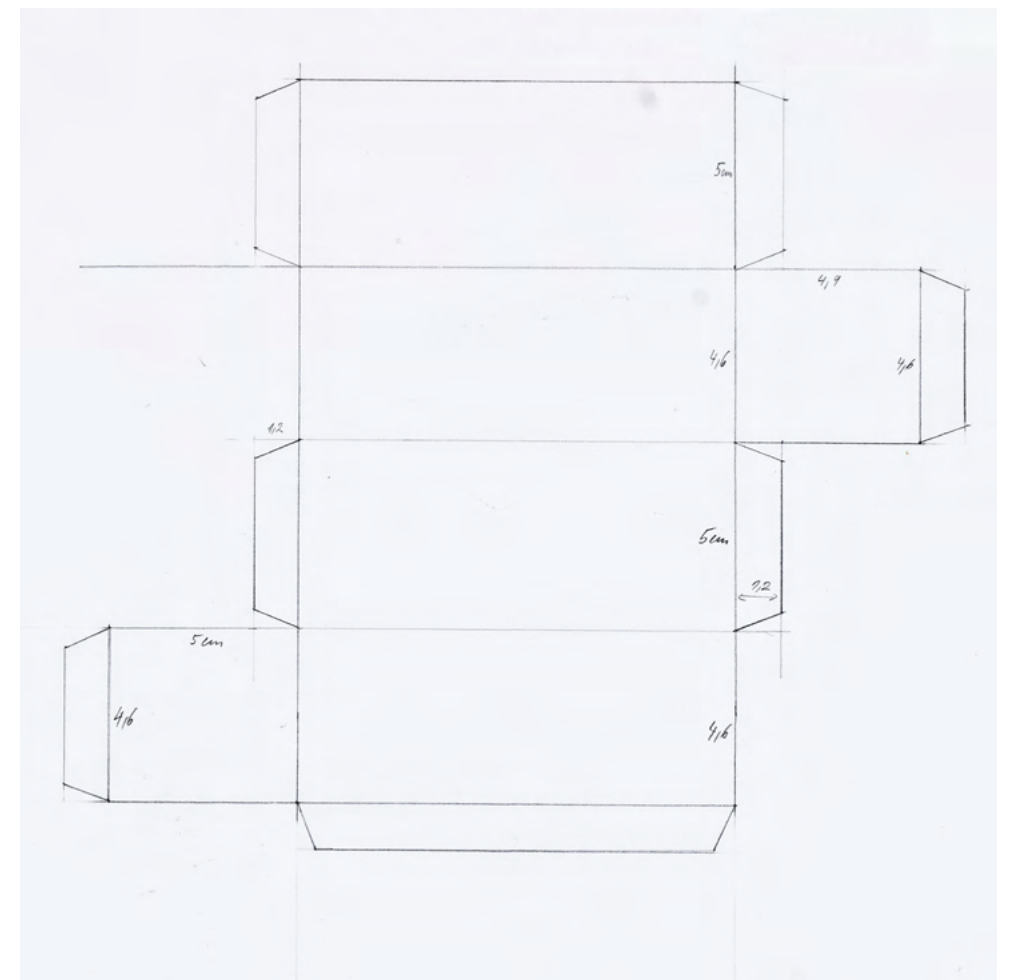
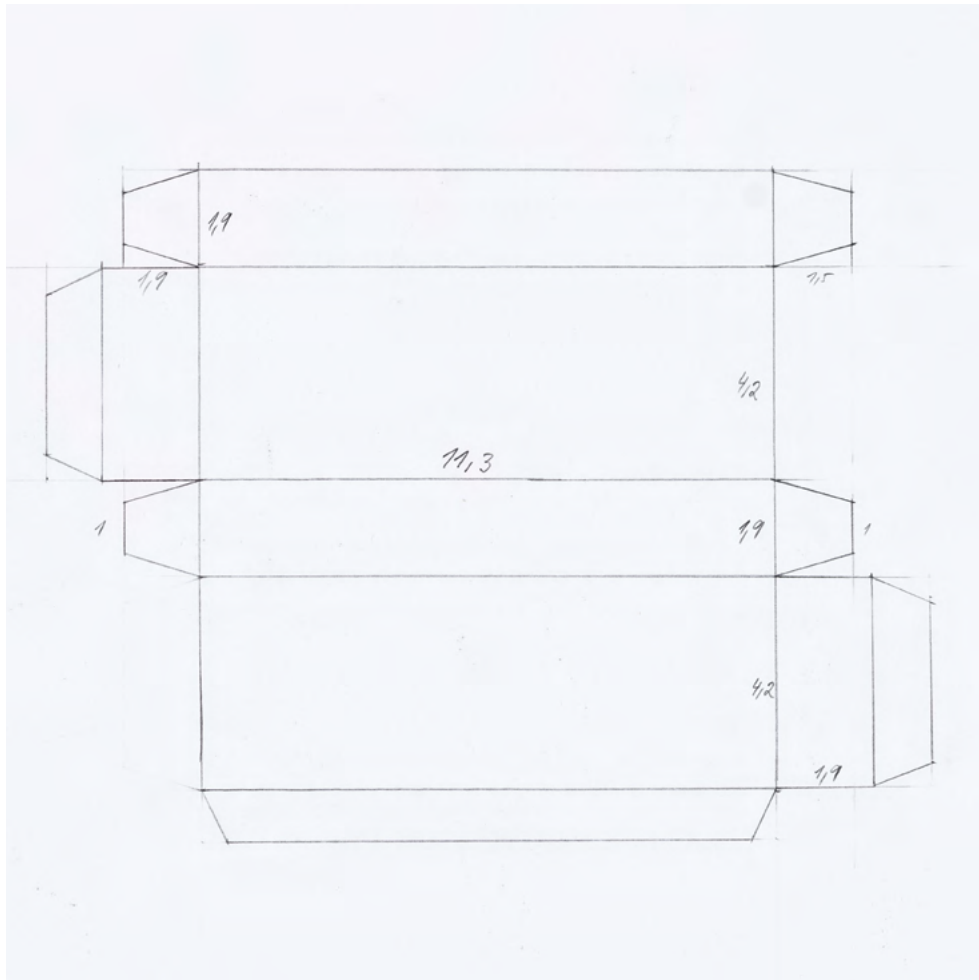

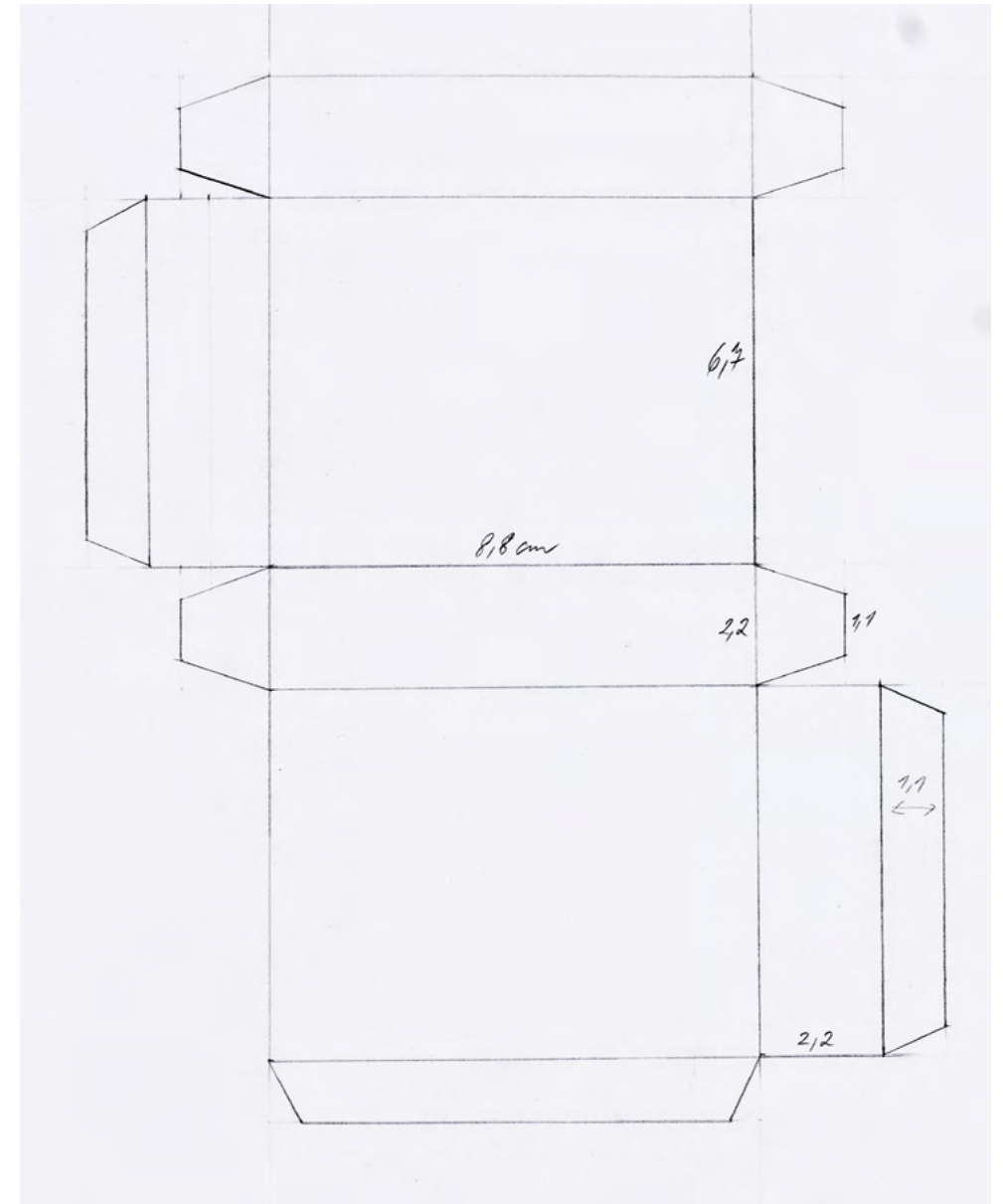
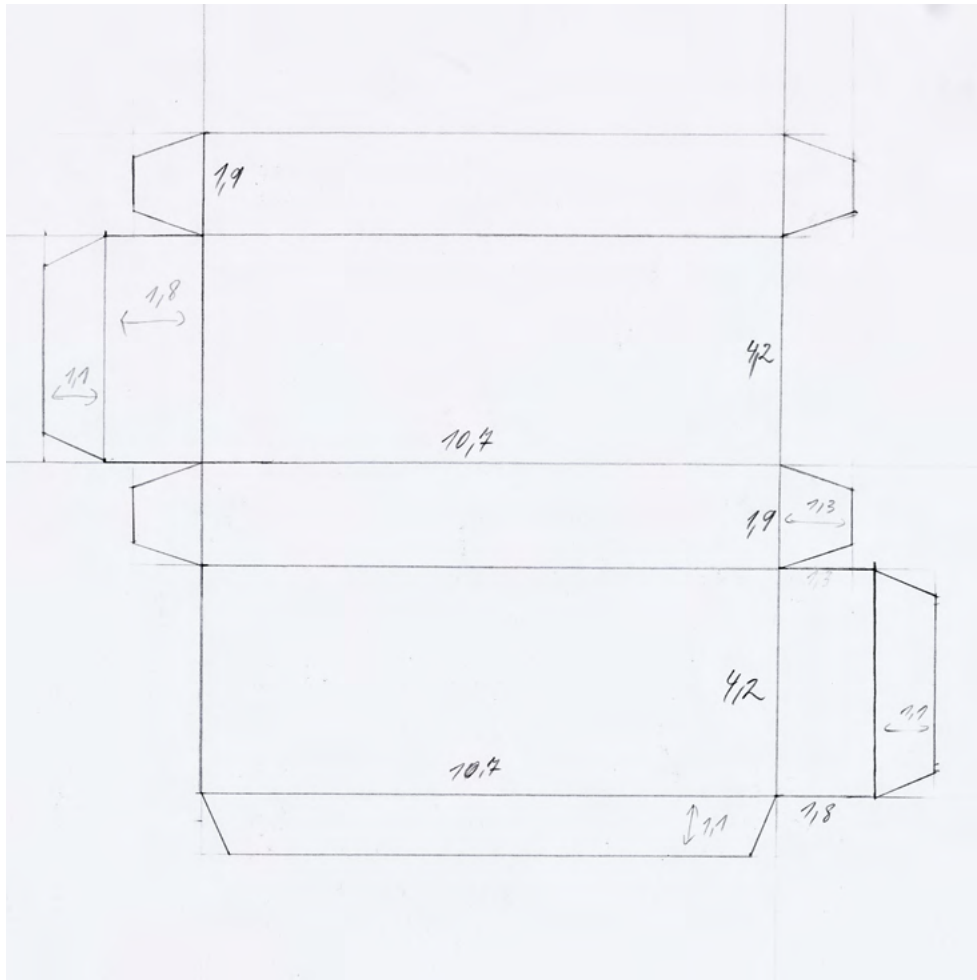

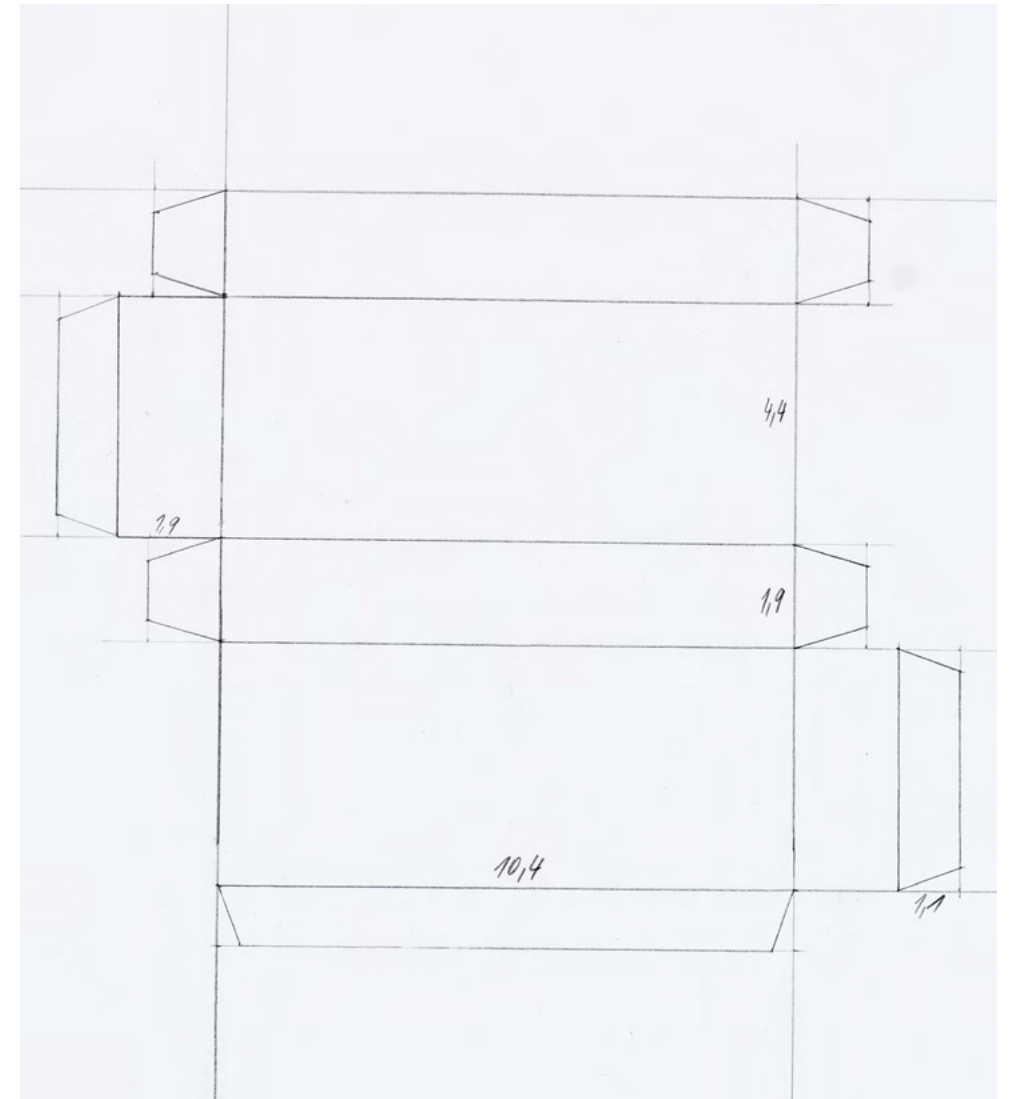
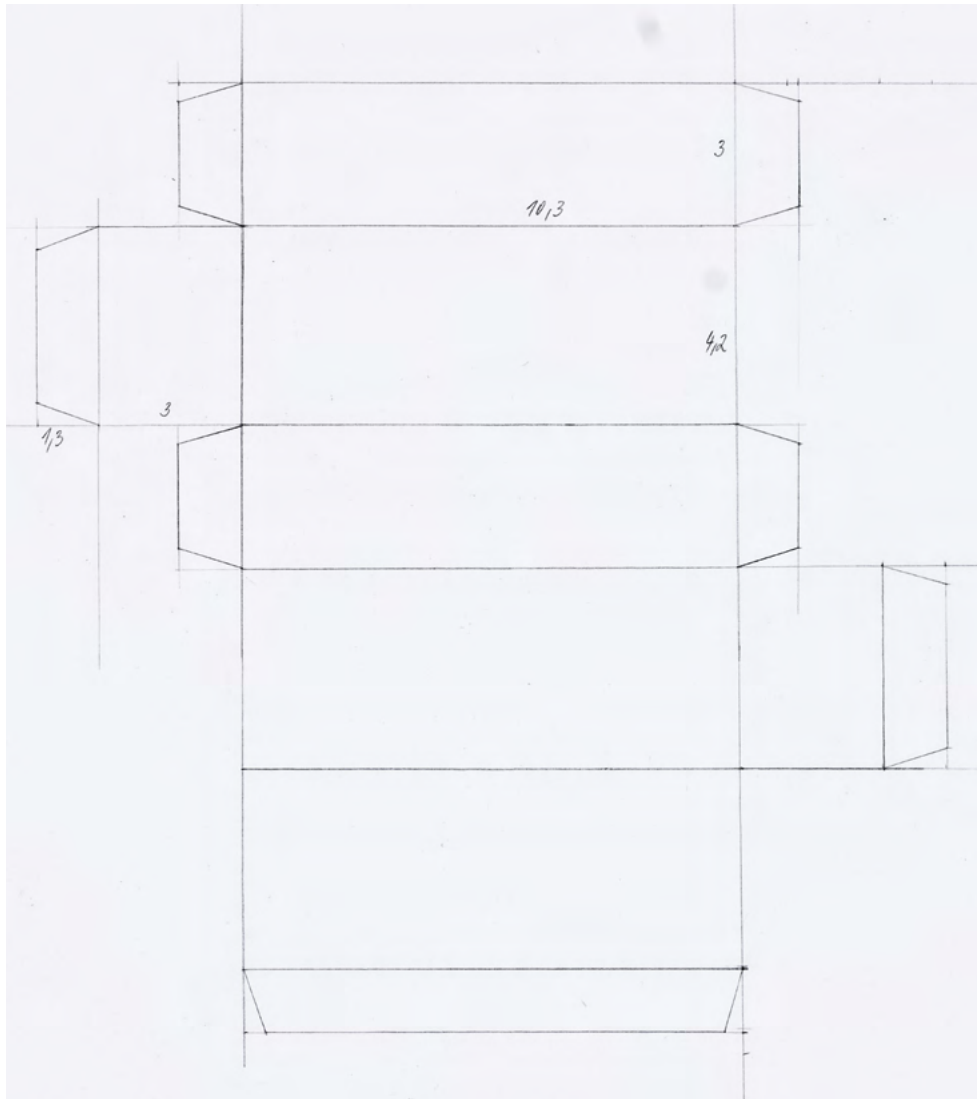
2019–2020
tužka, fix, papír;
objekt z matového skla

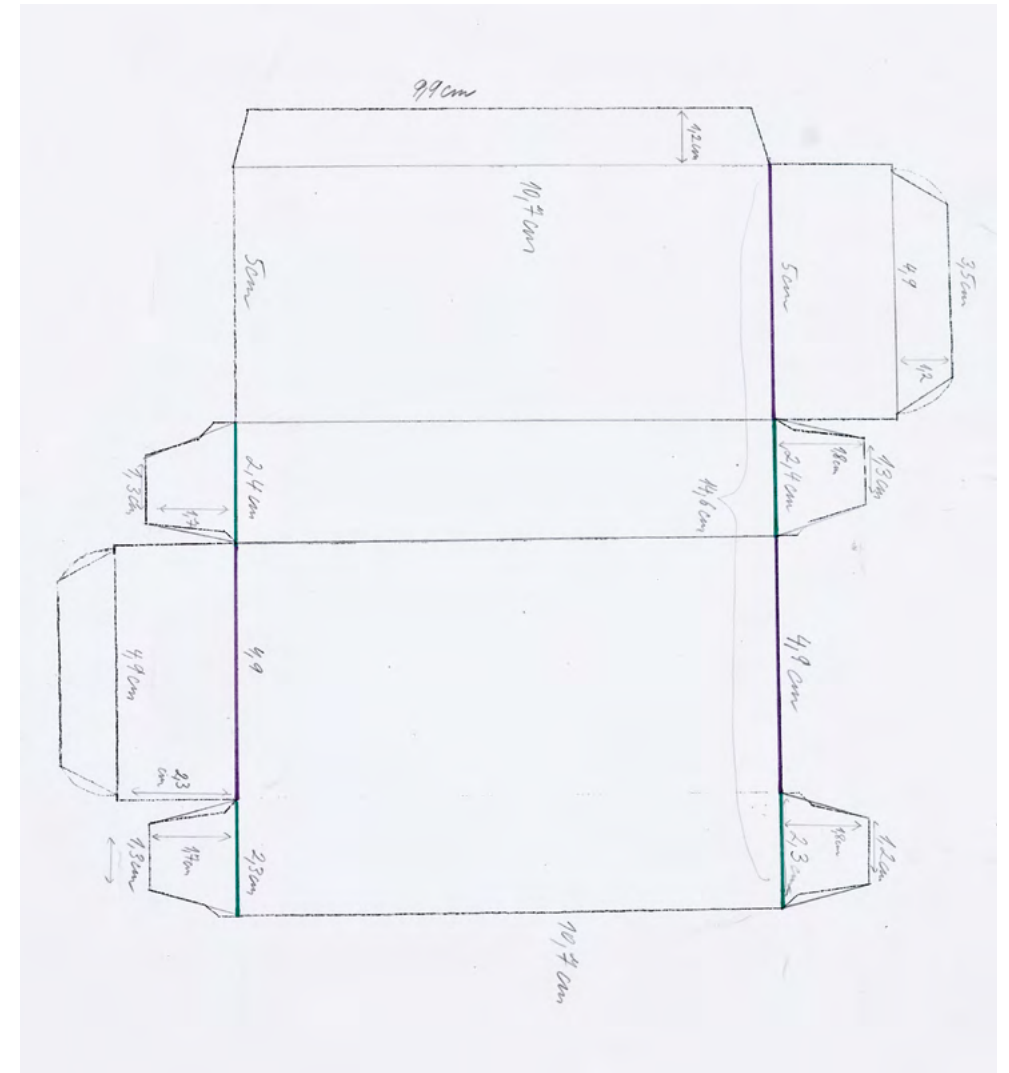
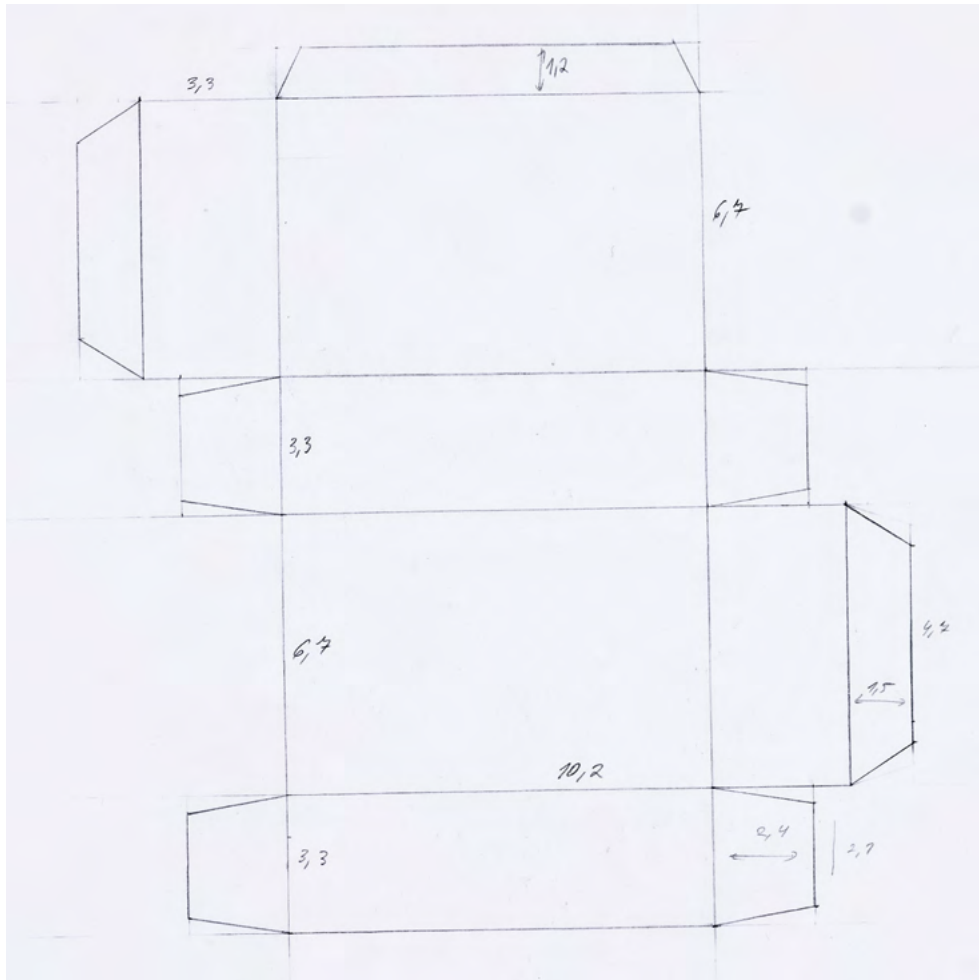

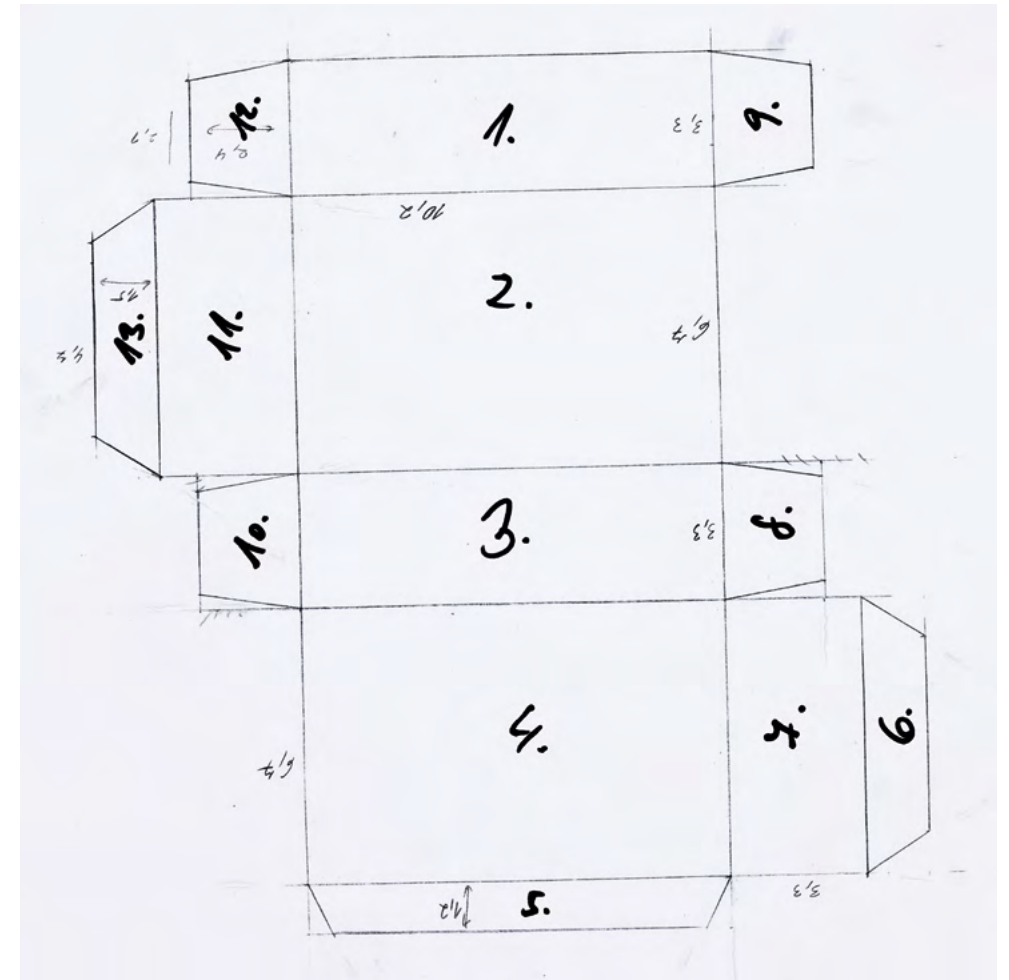
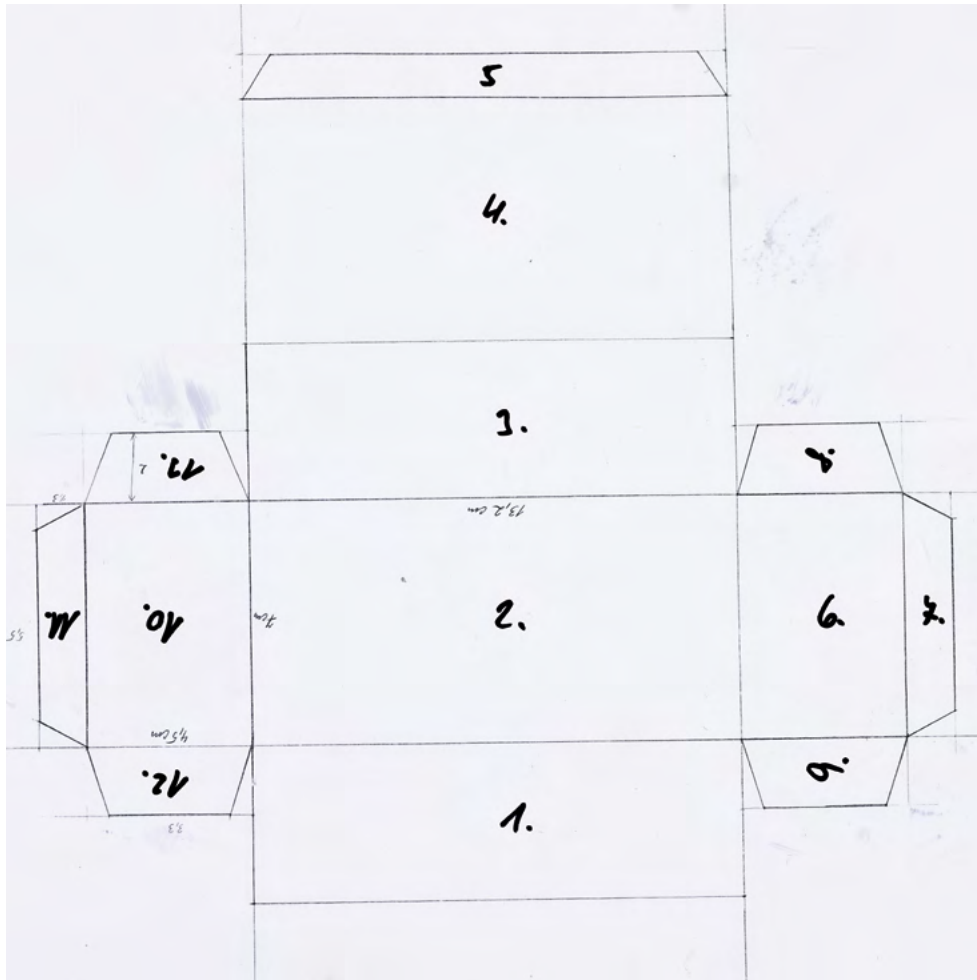

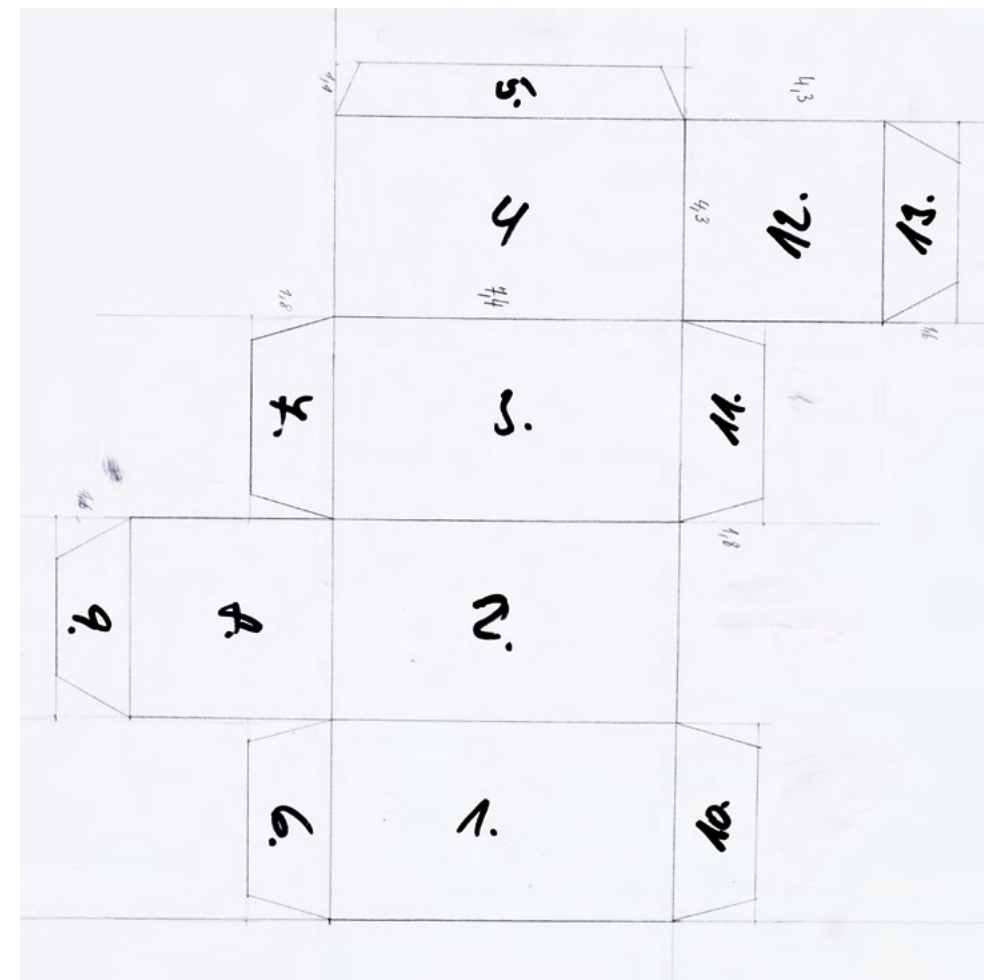
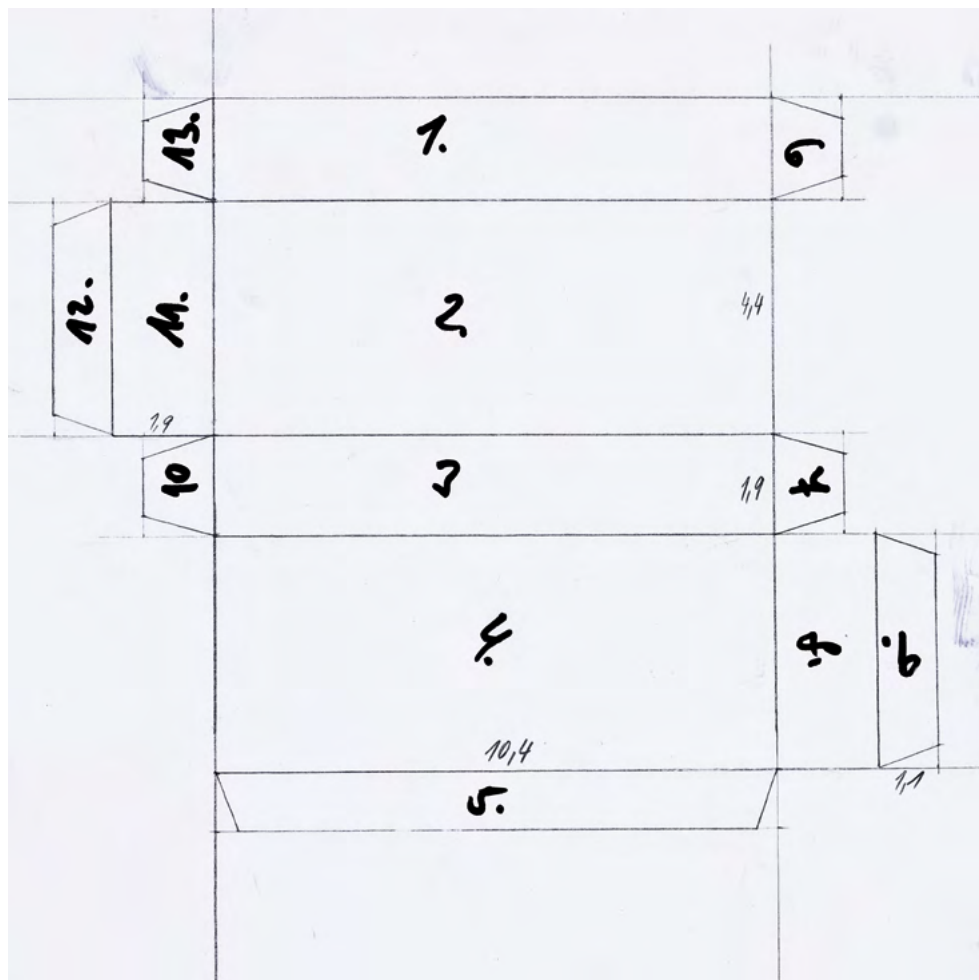

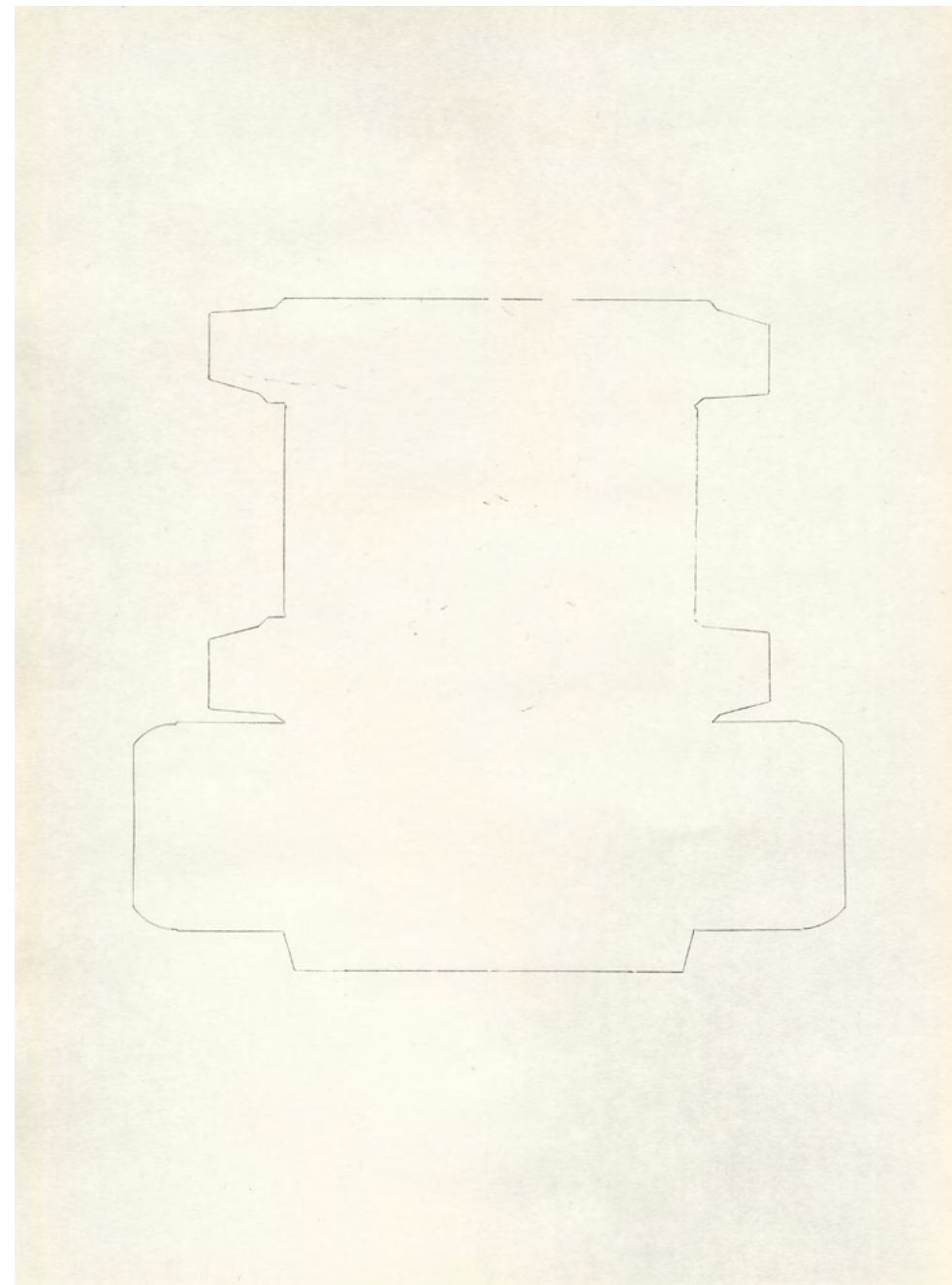
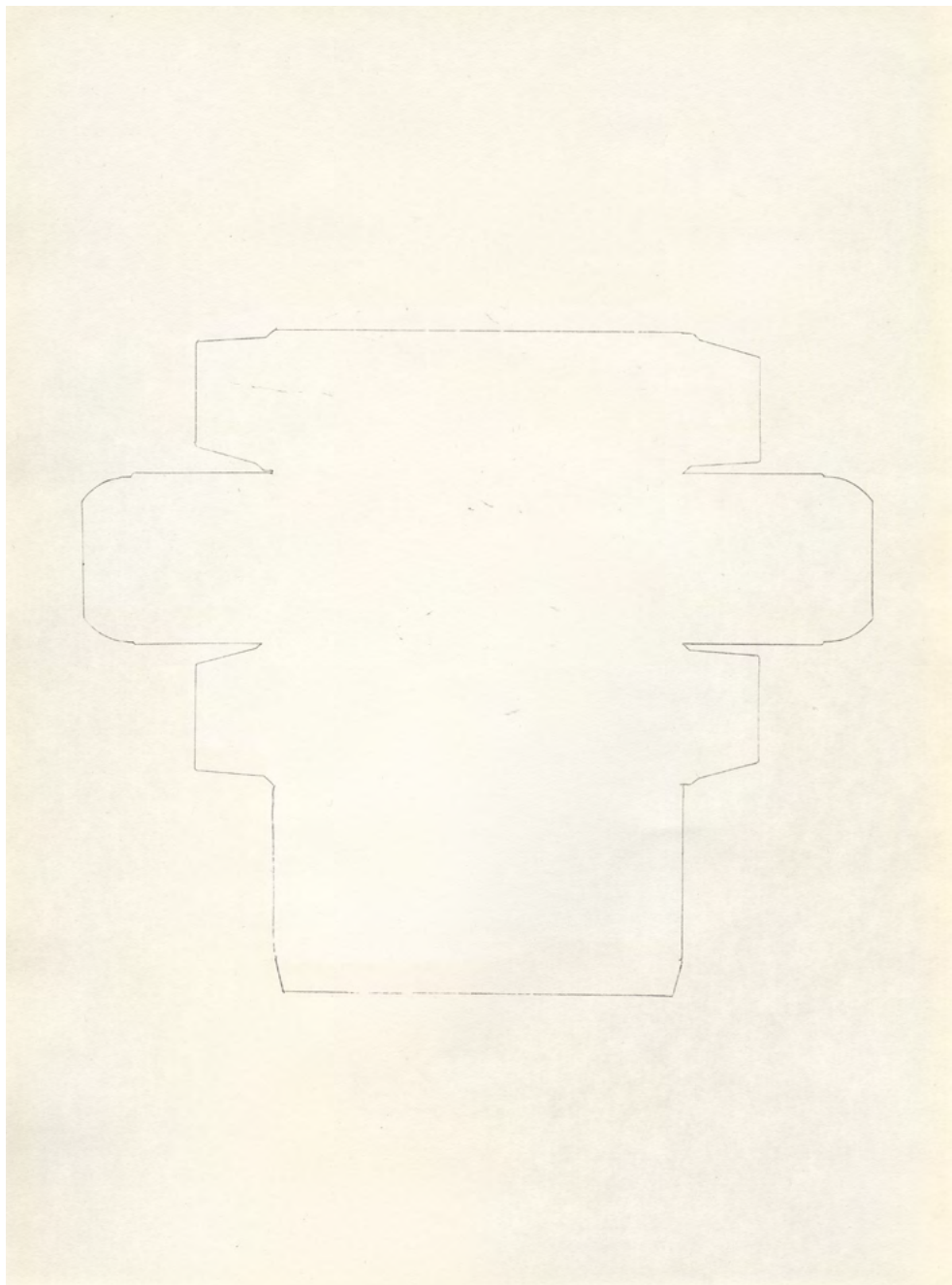

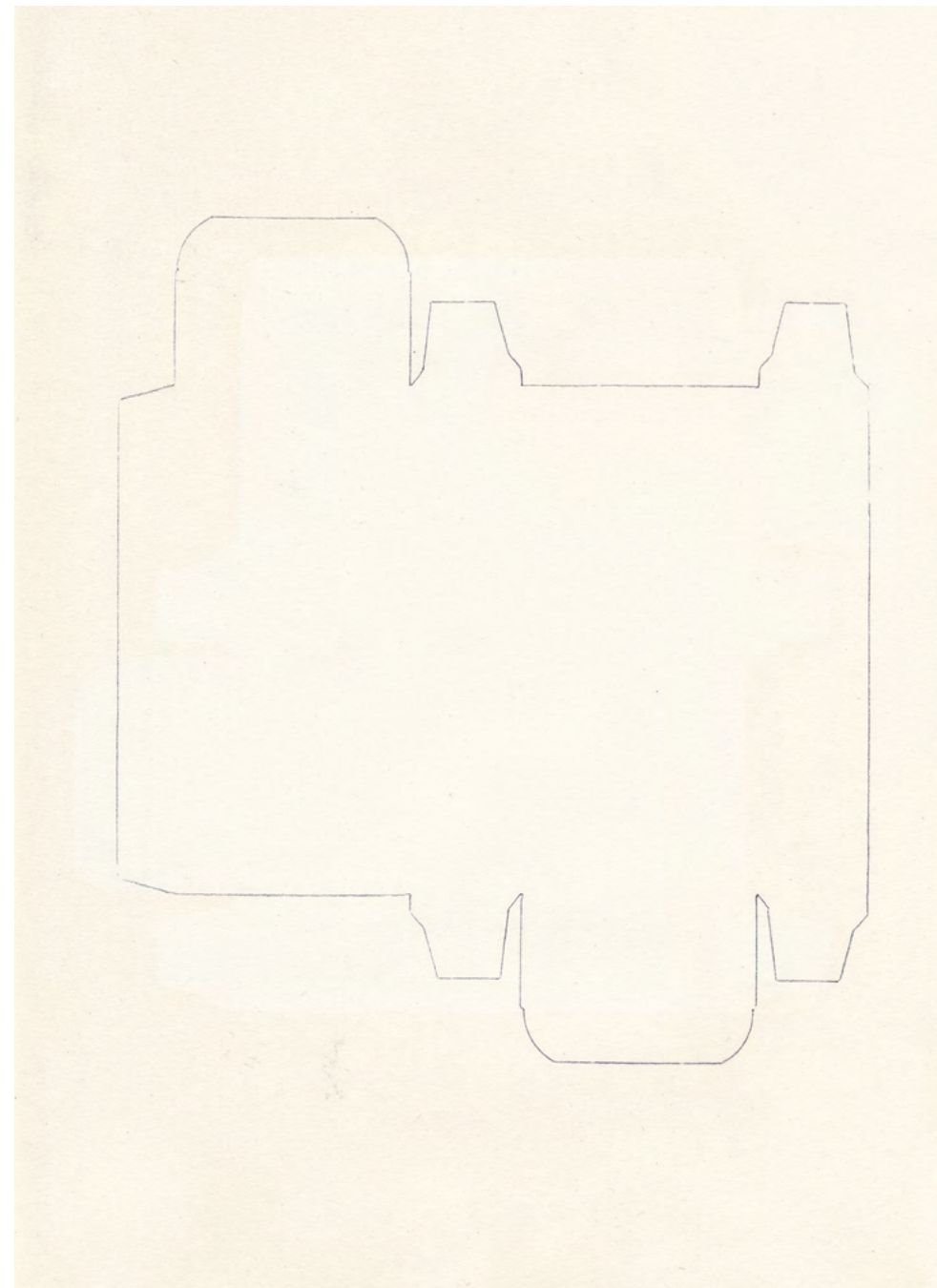
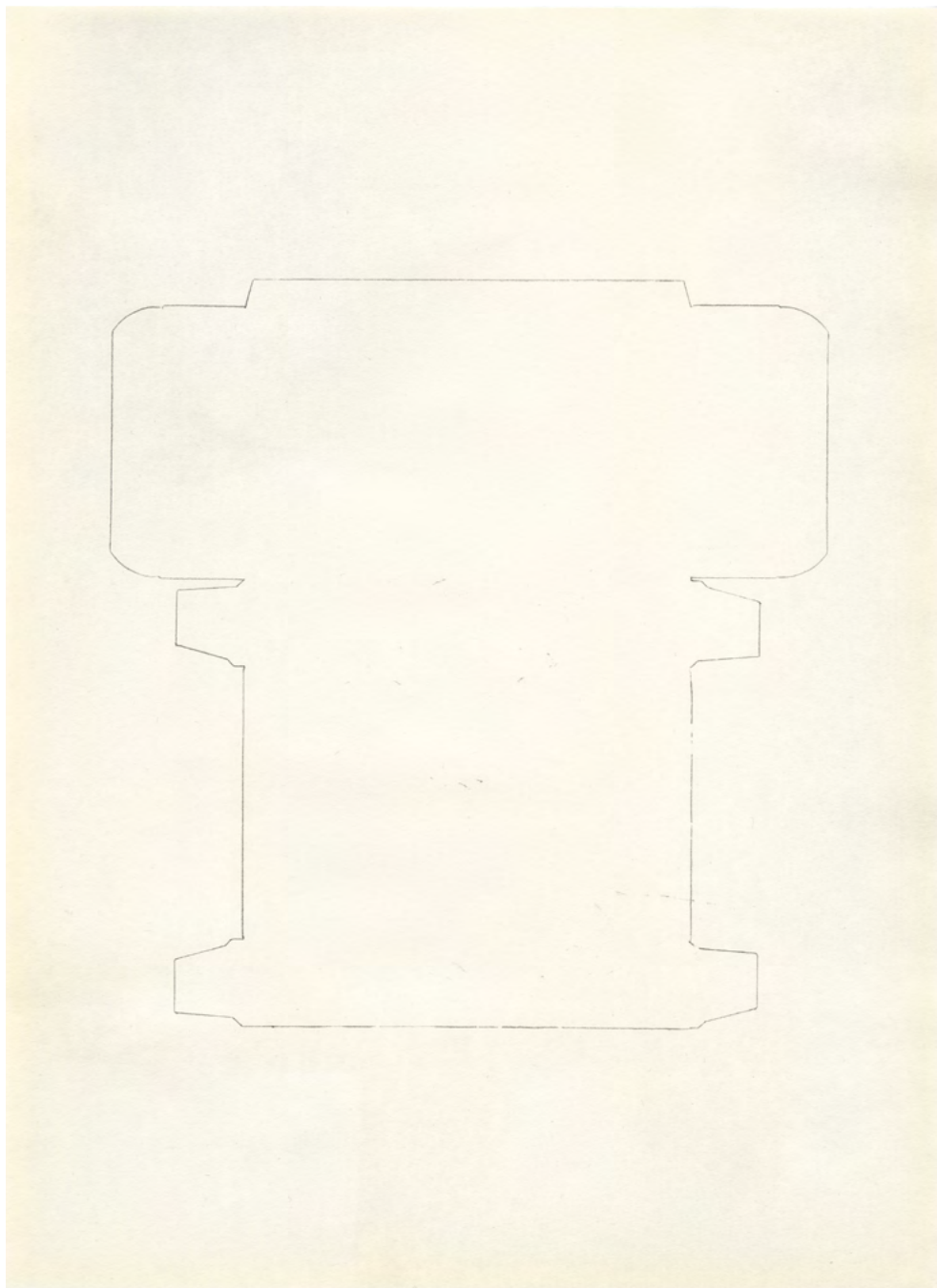

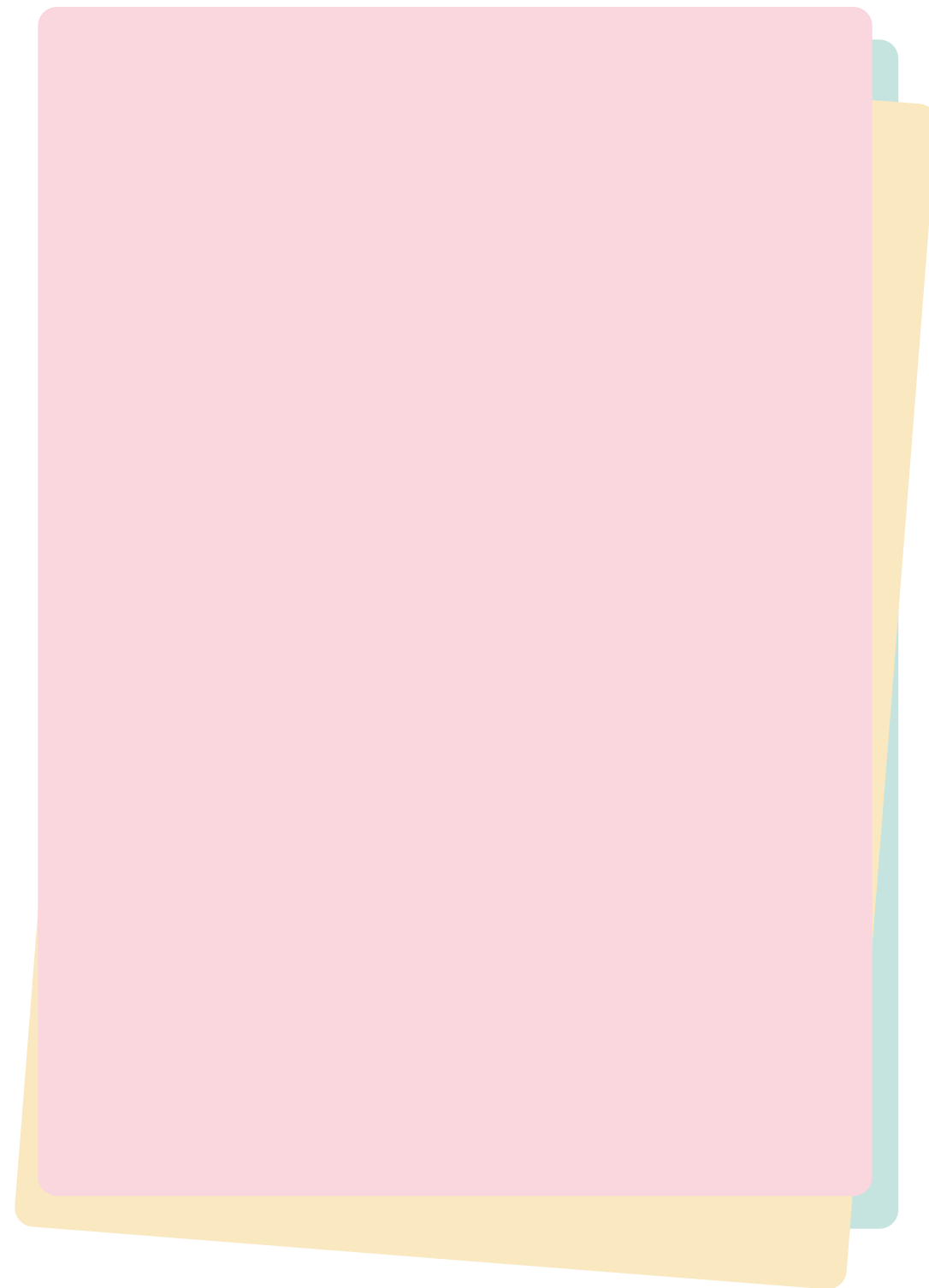

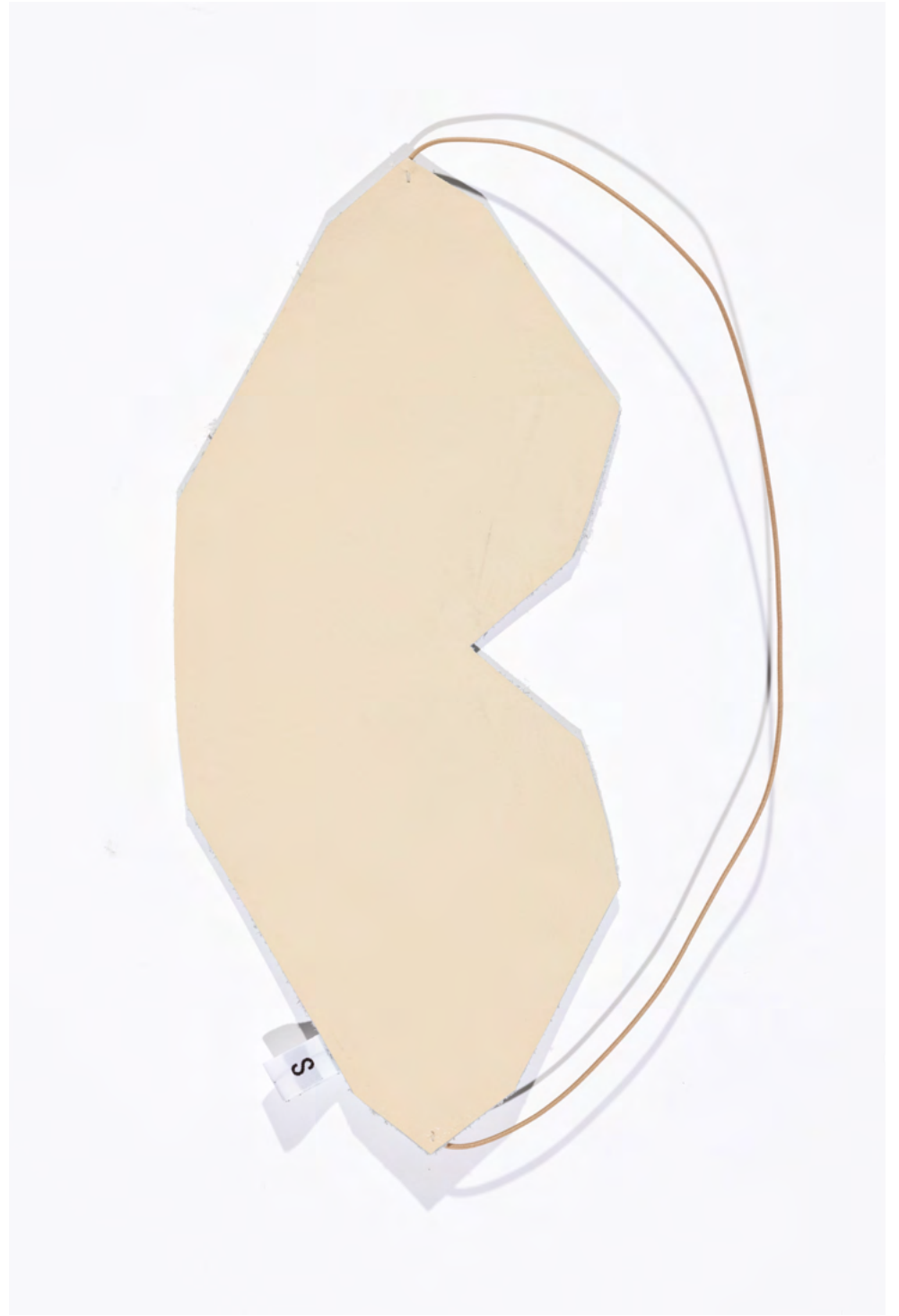

2020
odřezky kůže, textilní značení velikostí oděvů, gumička;
tužka, papír

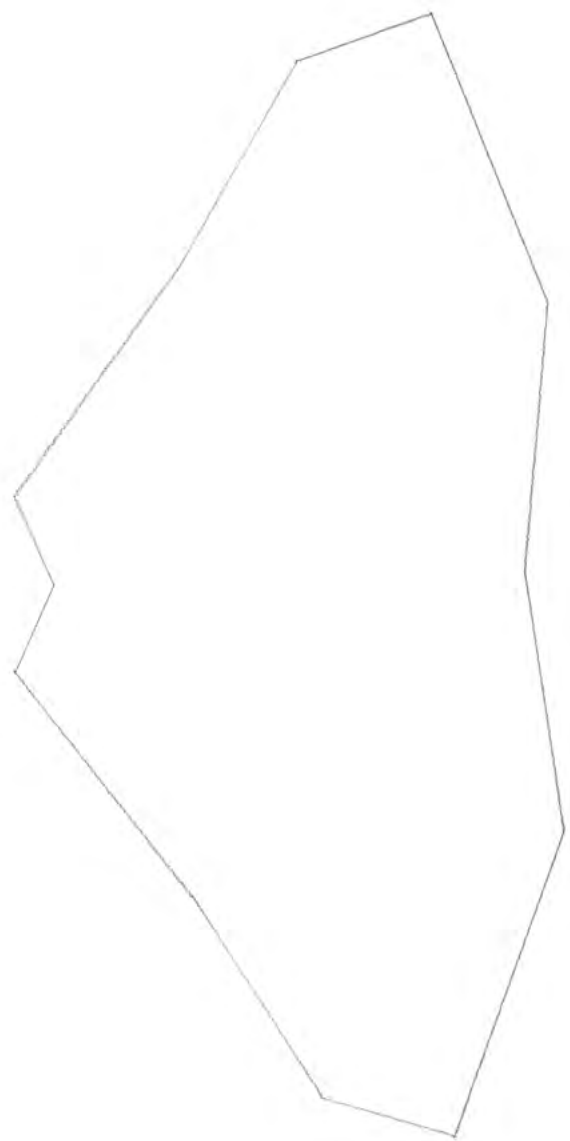

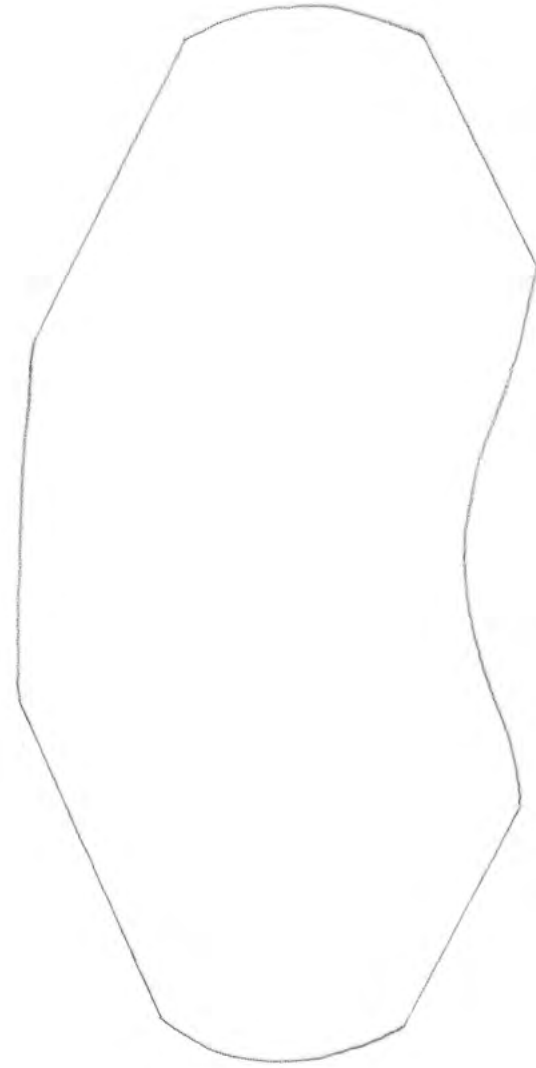
50

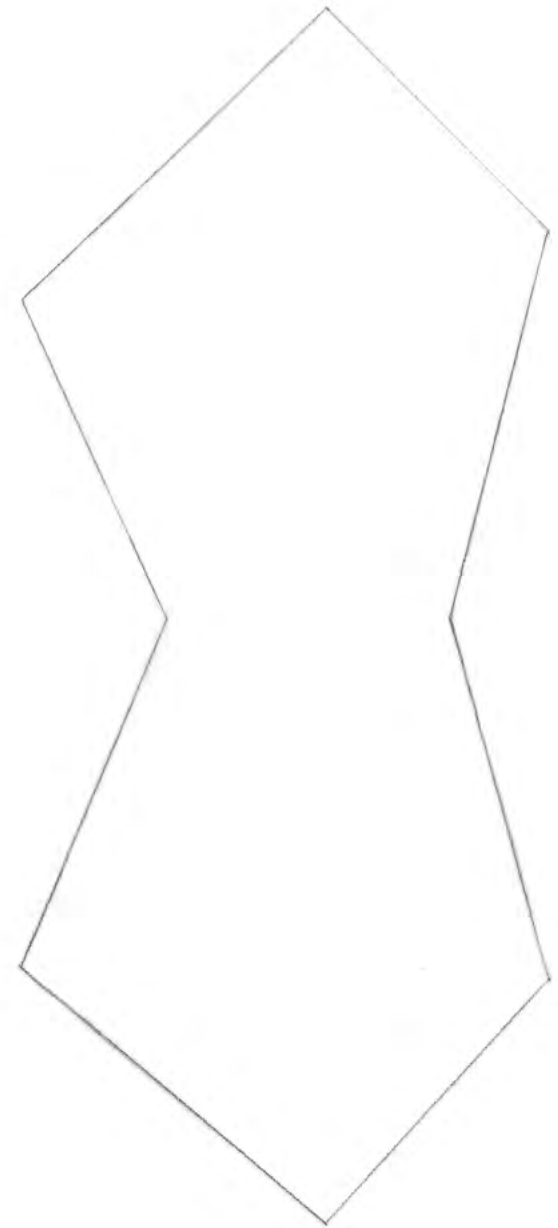
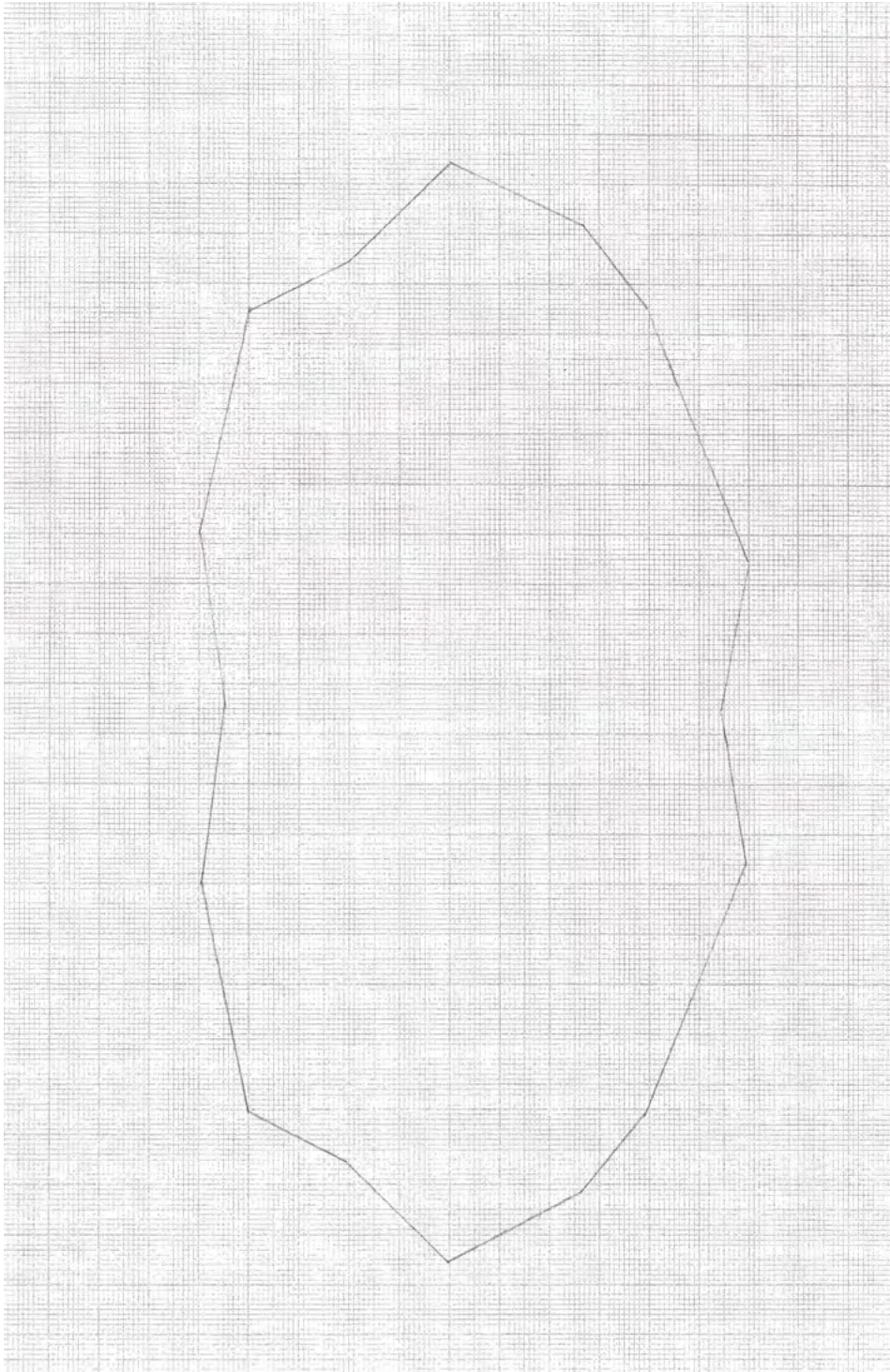

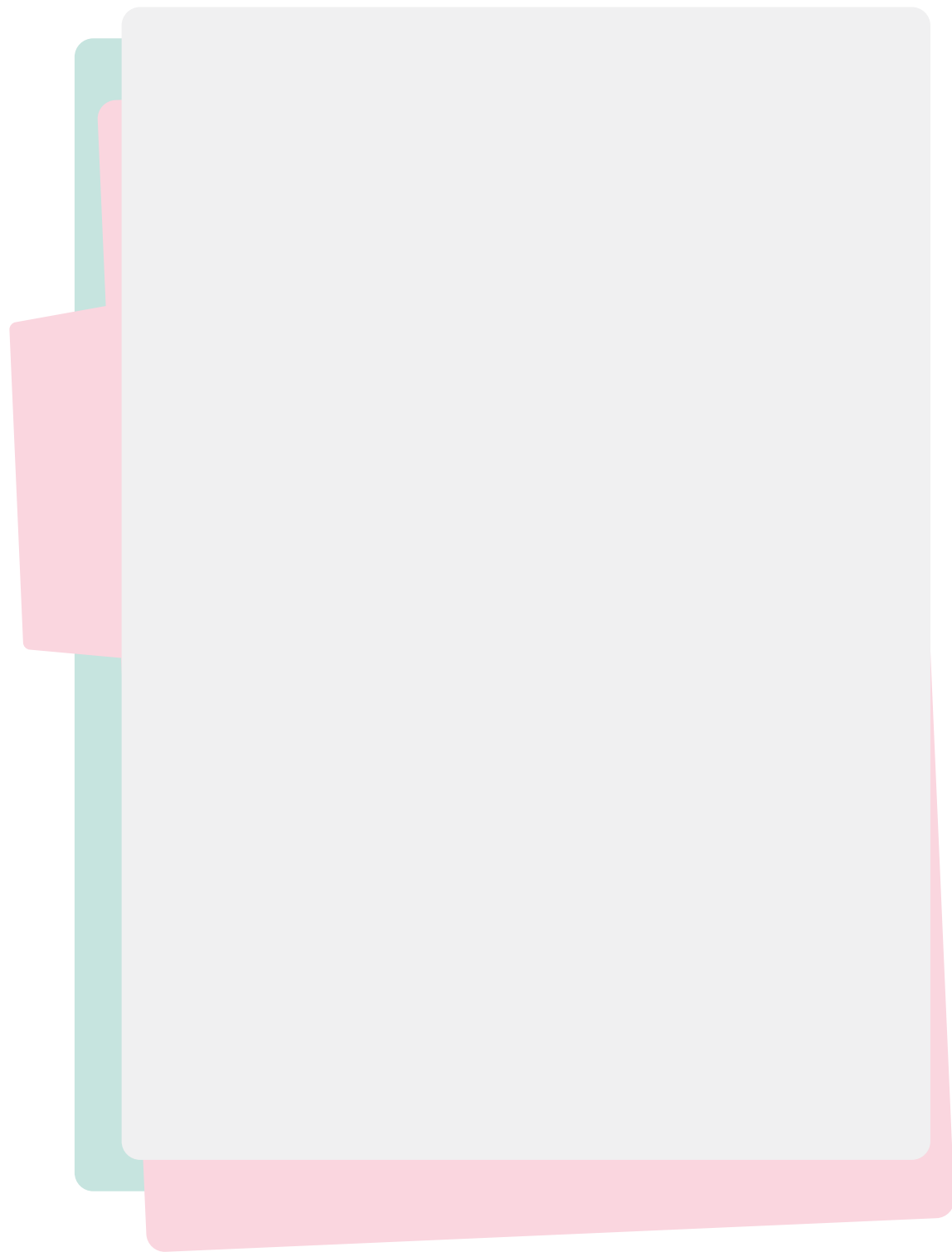
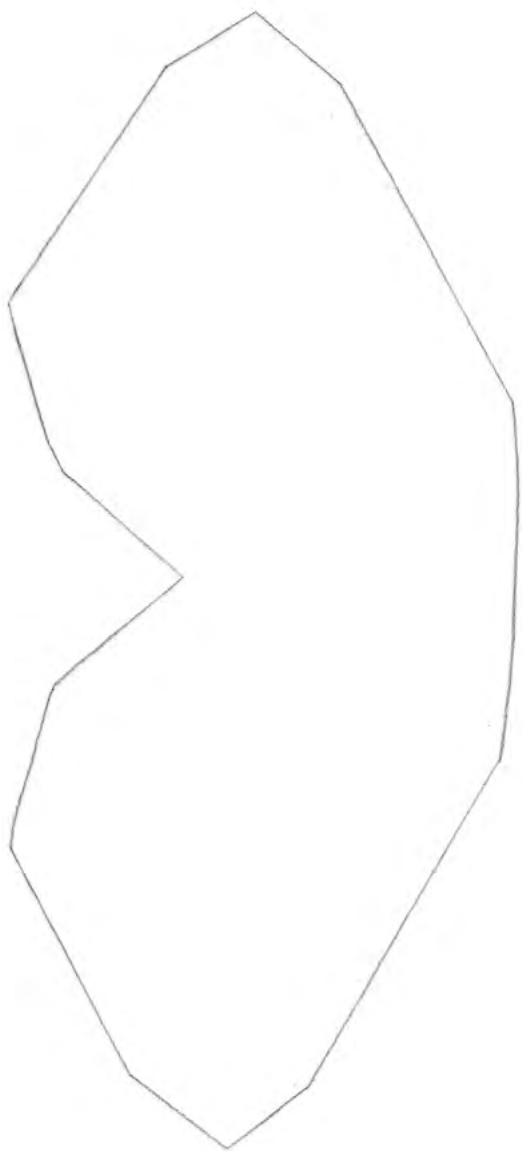
51

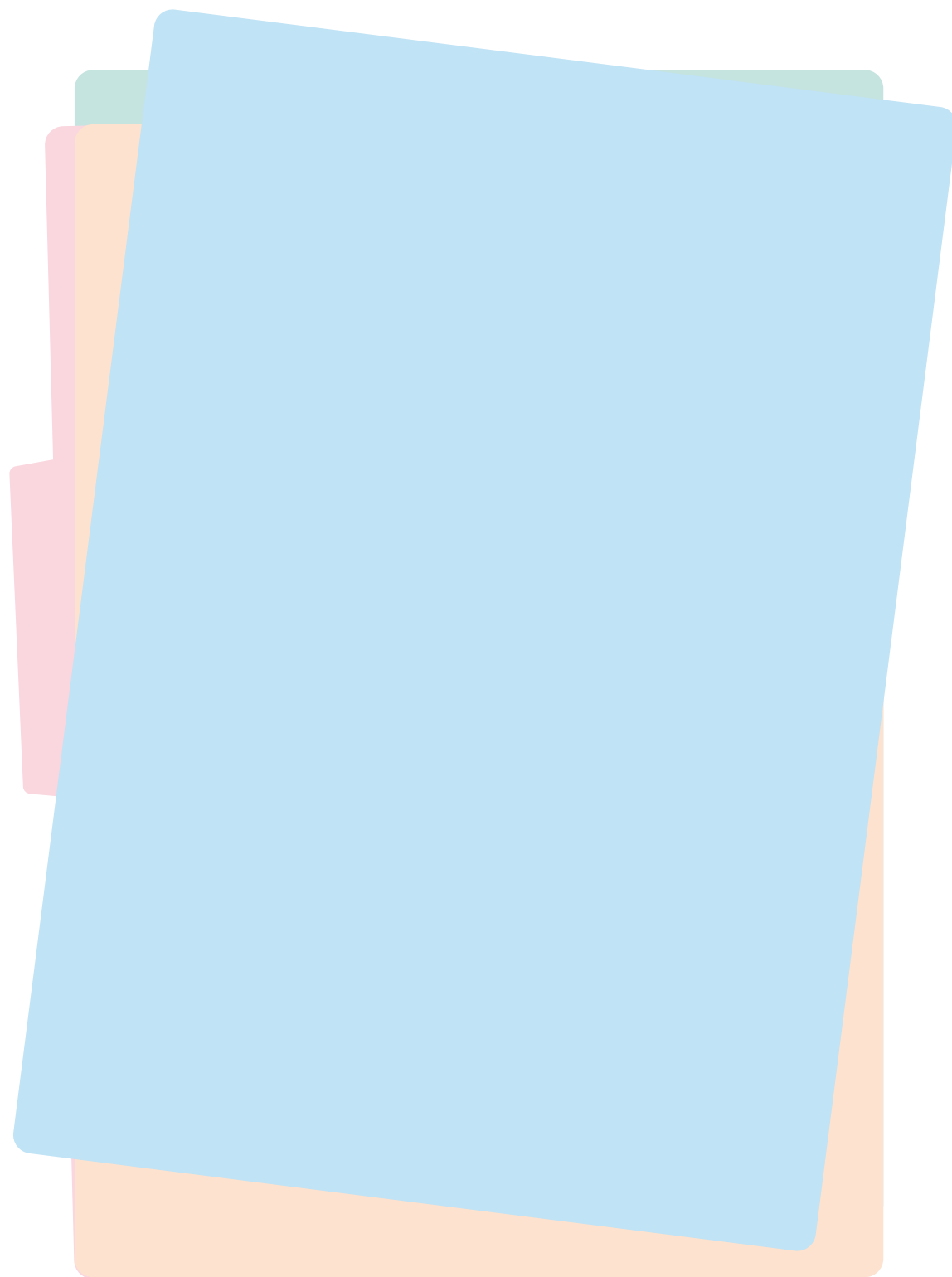
2019–2024
digitální fotografie, lukopren

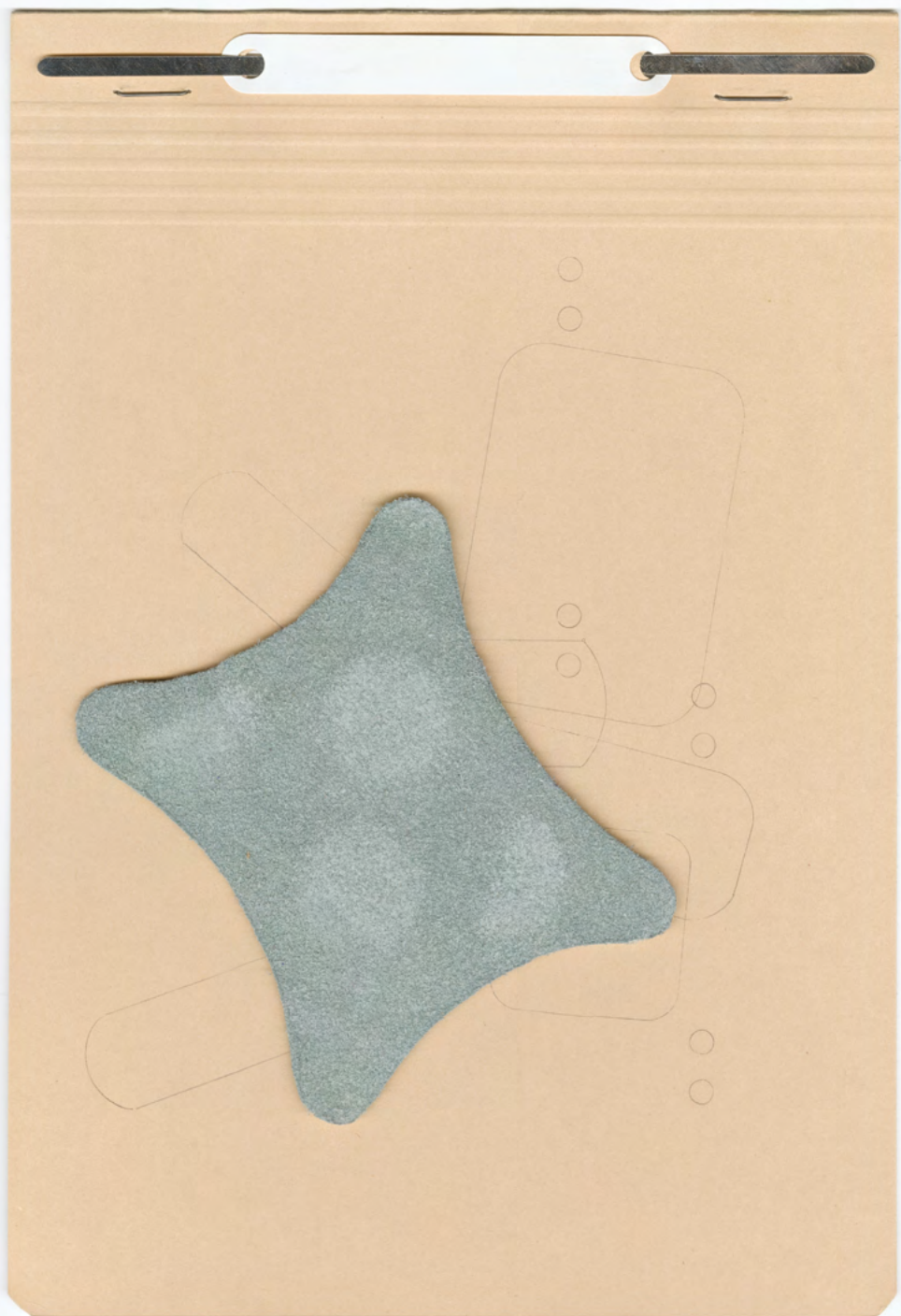

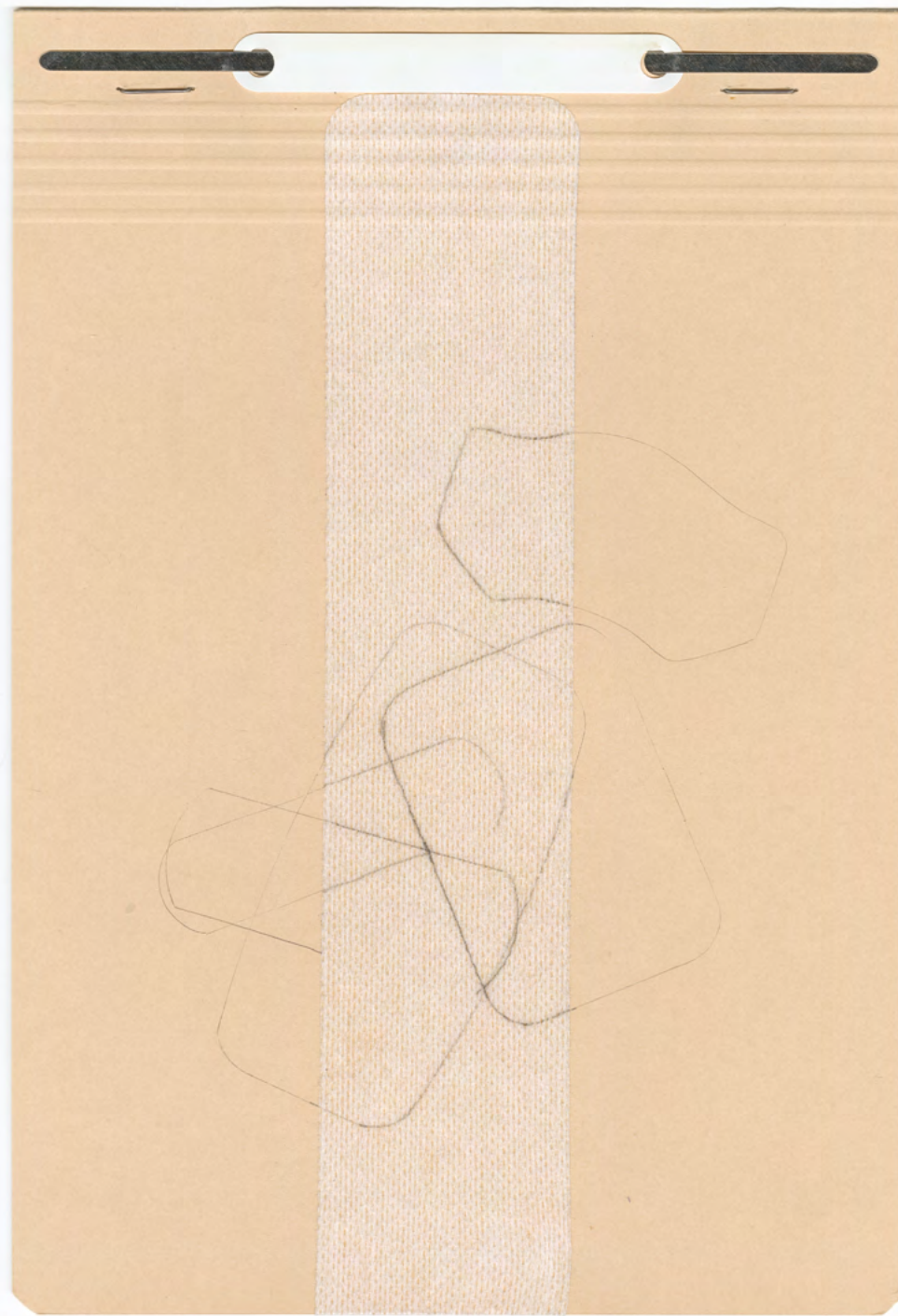

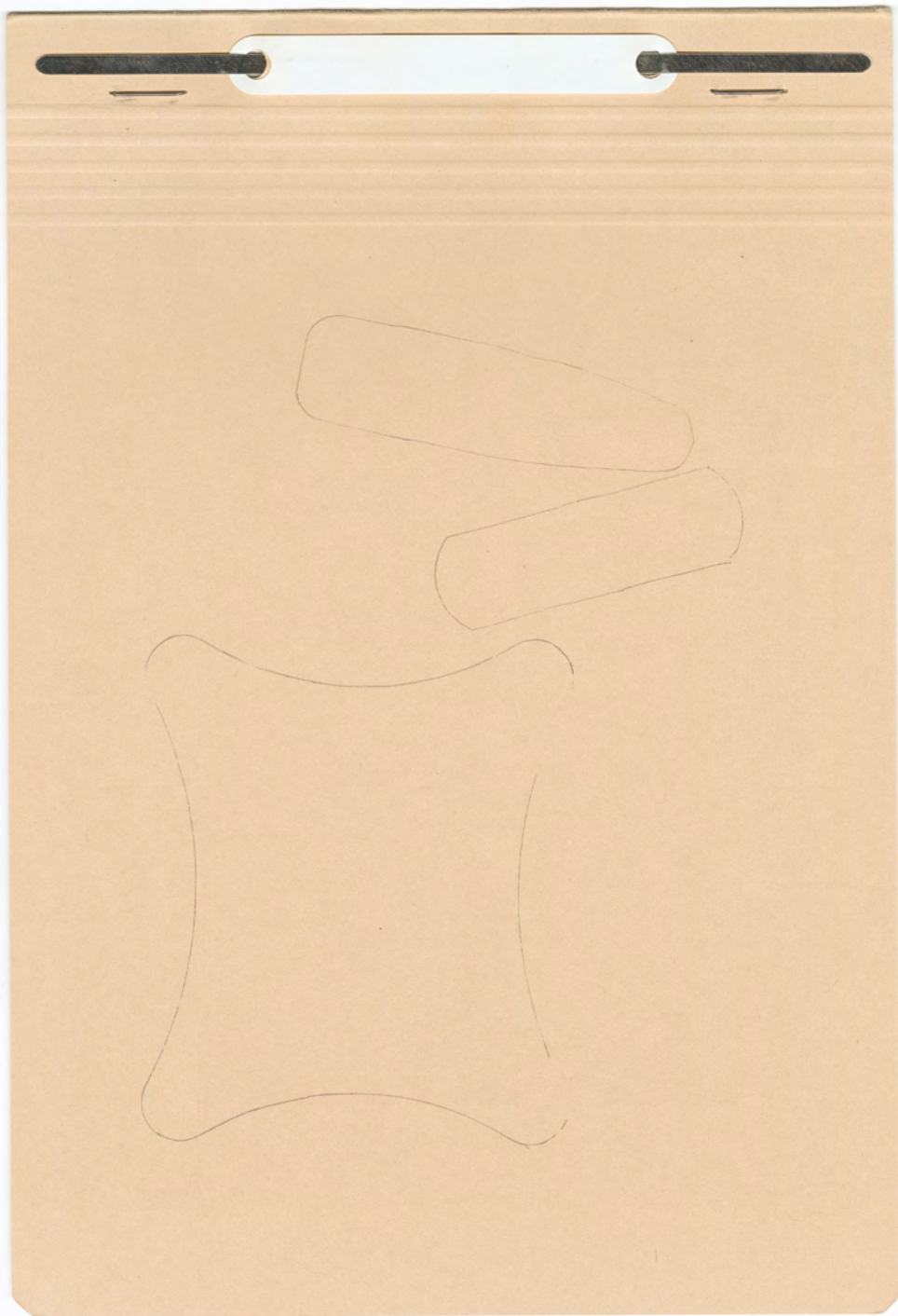

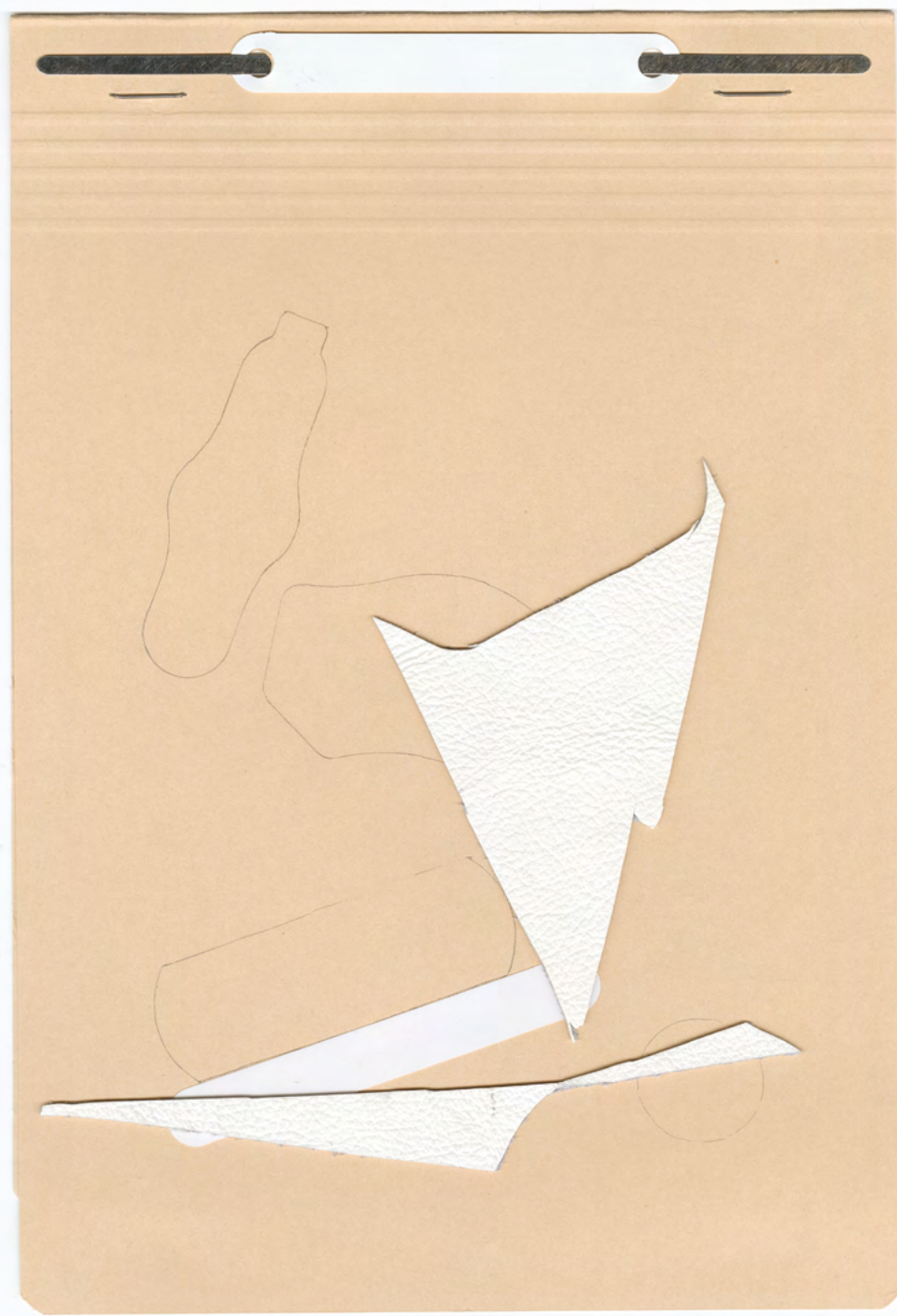
2024
papír, tužka, odřezky kůže, náplasti, suchý zip

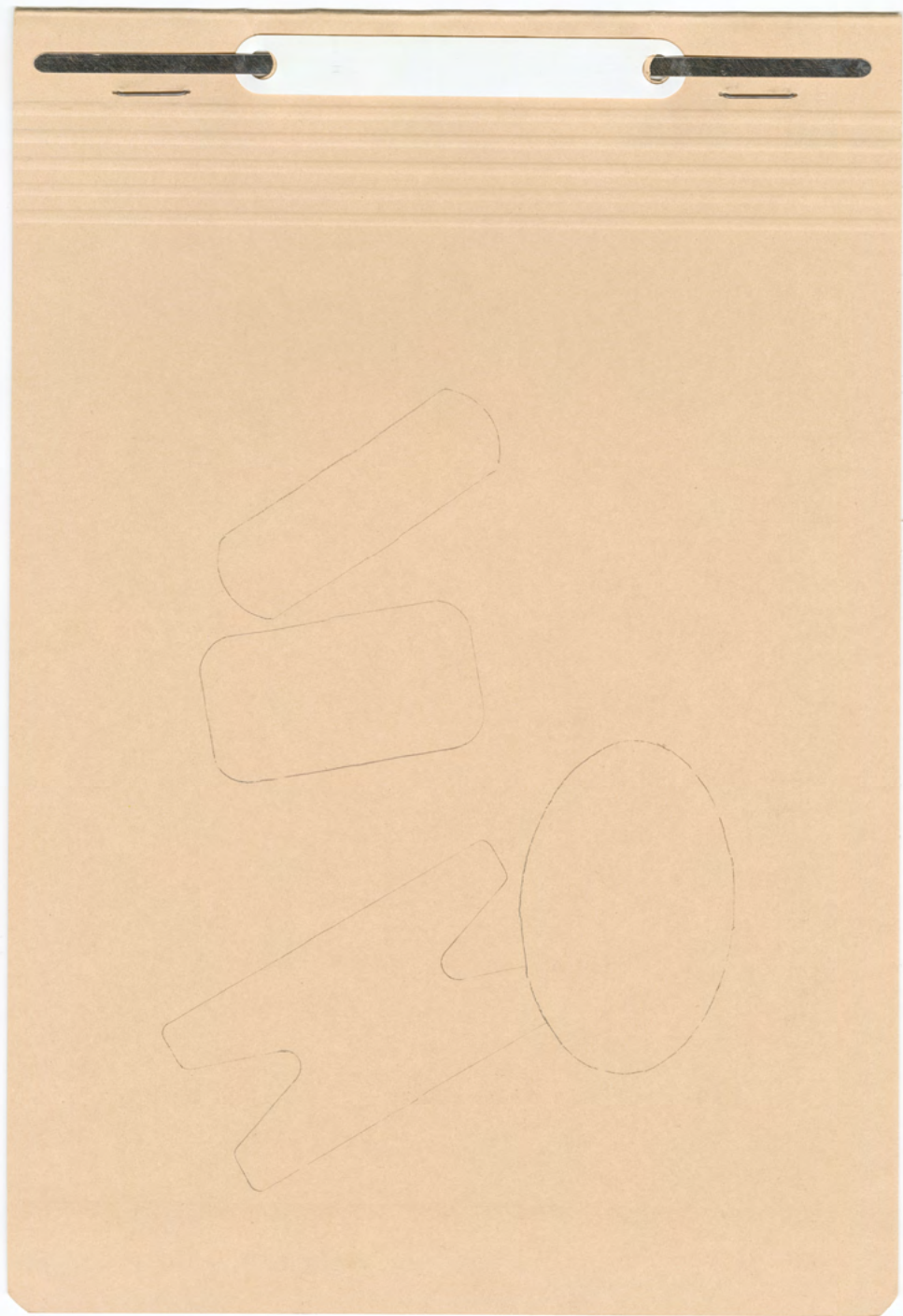

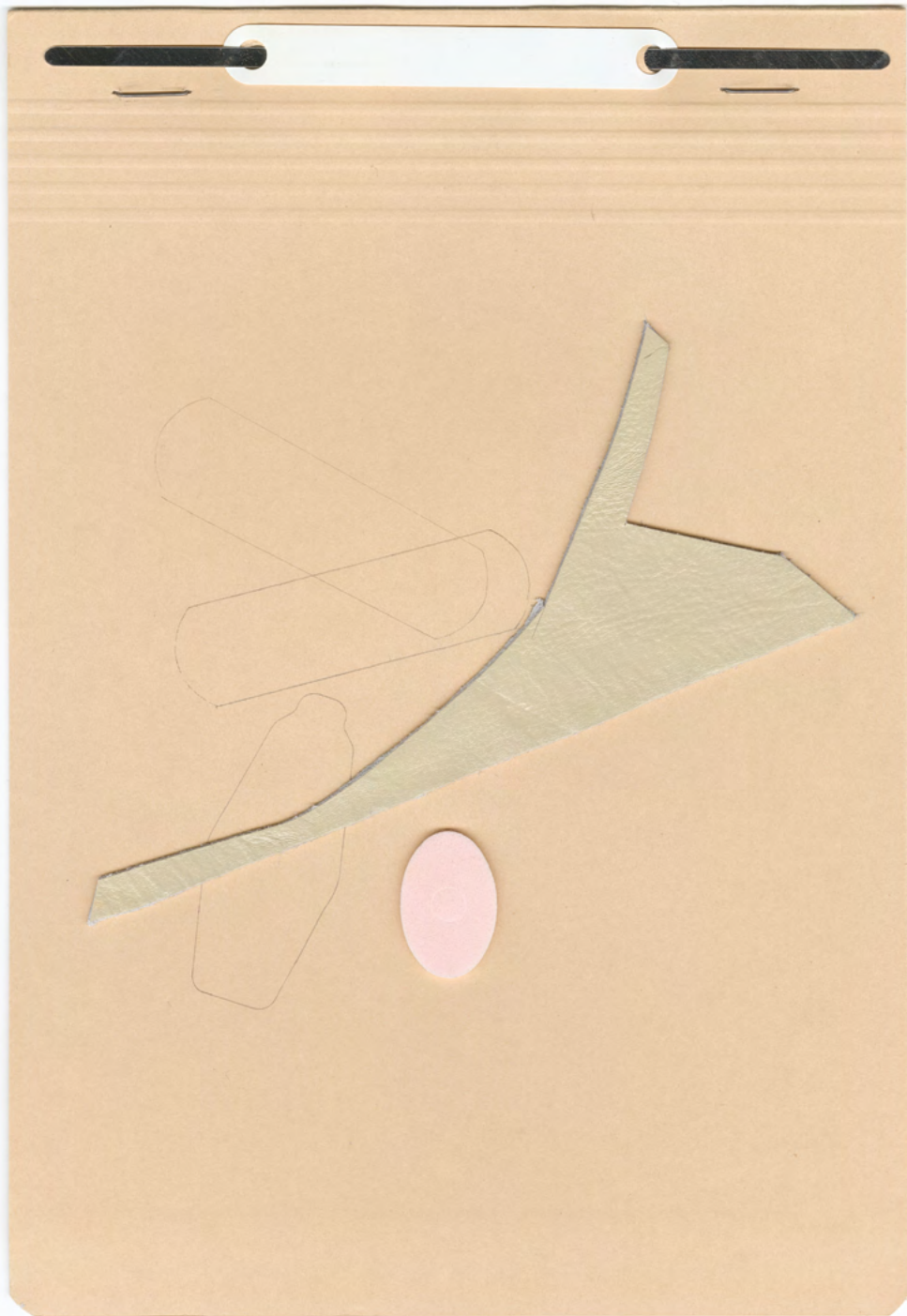

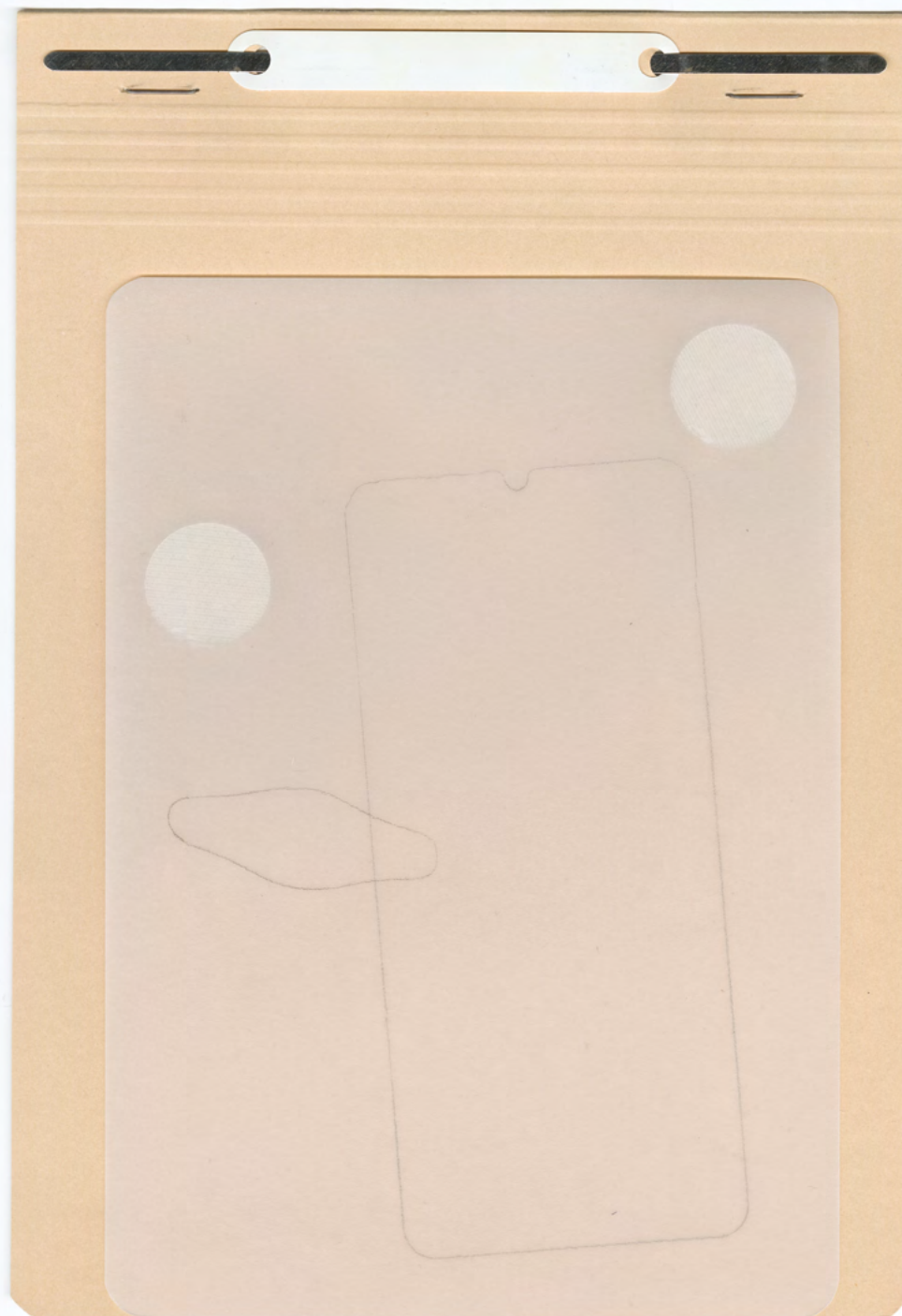

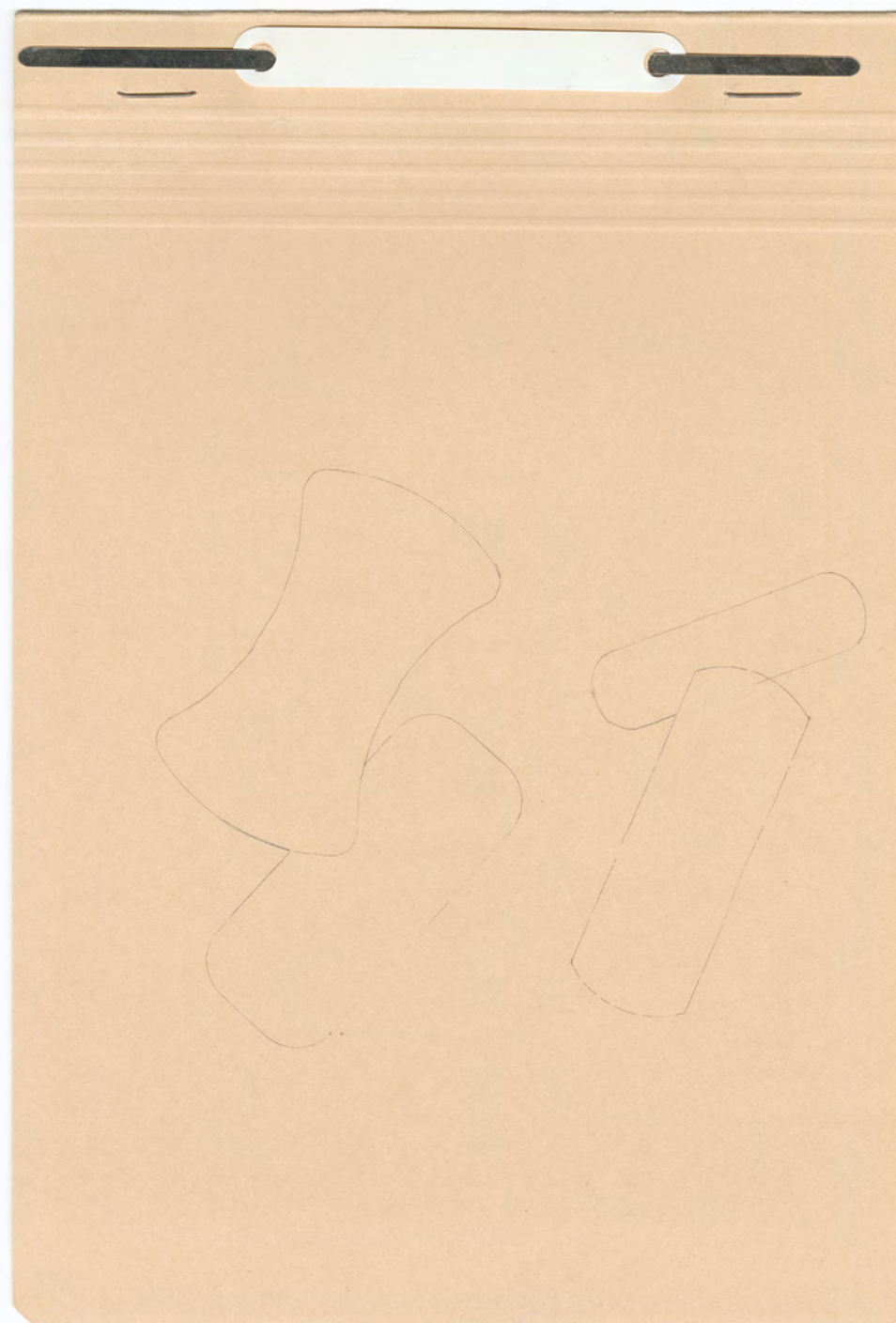

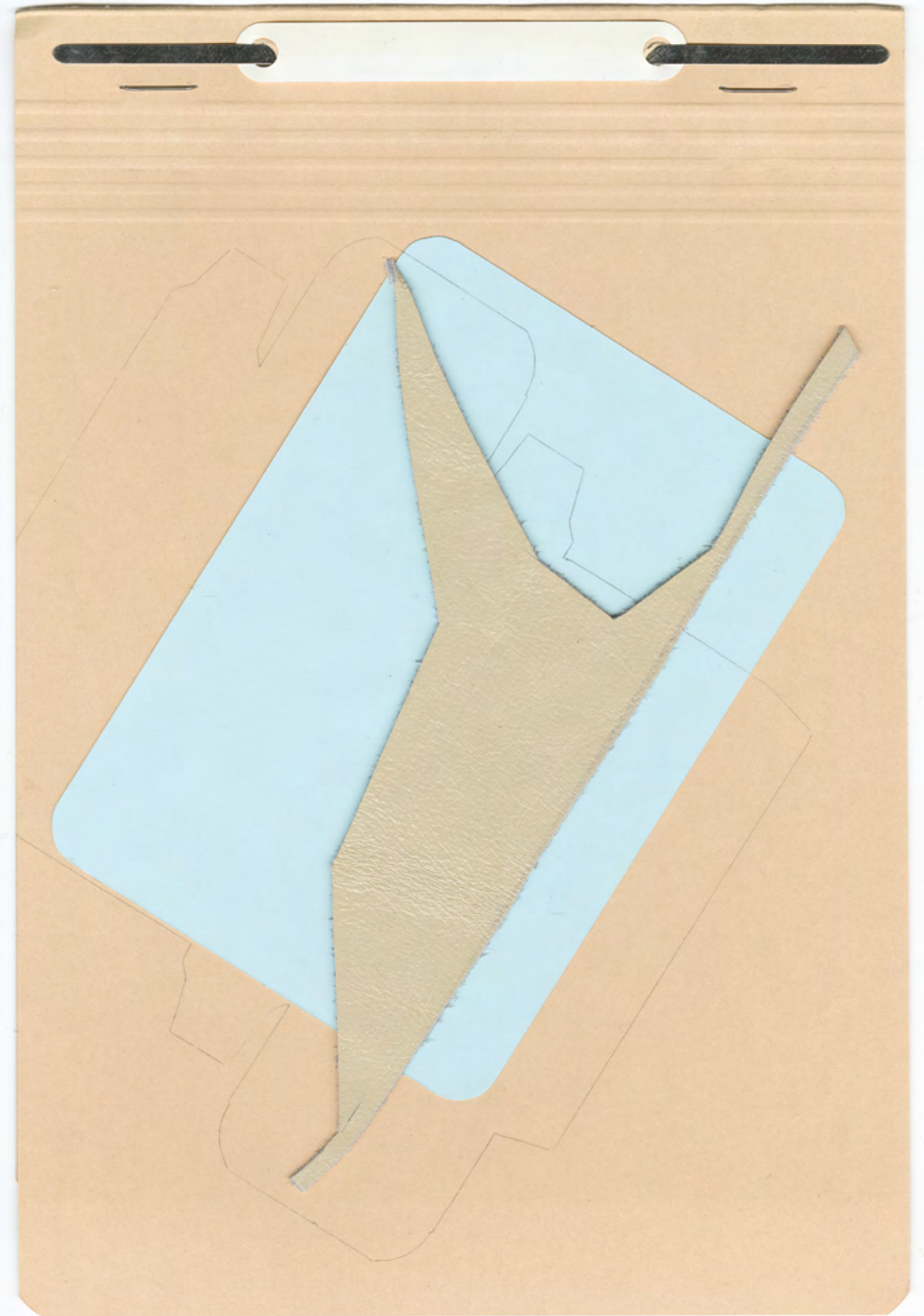
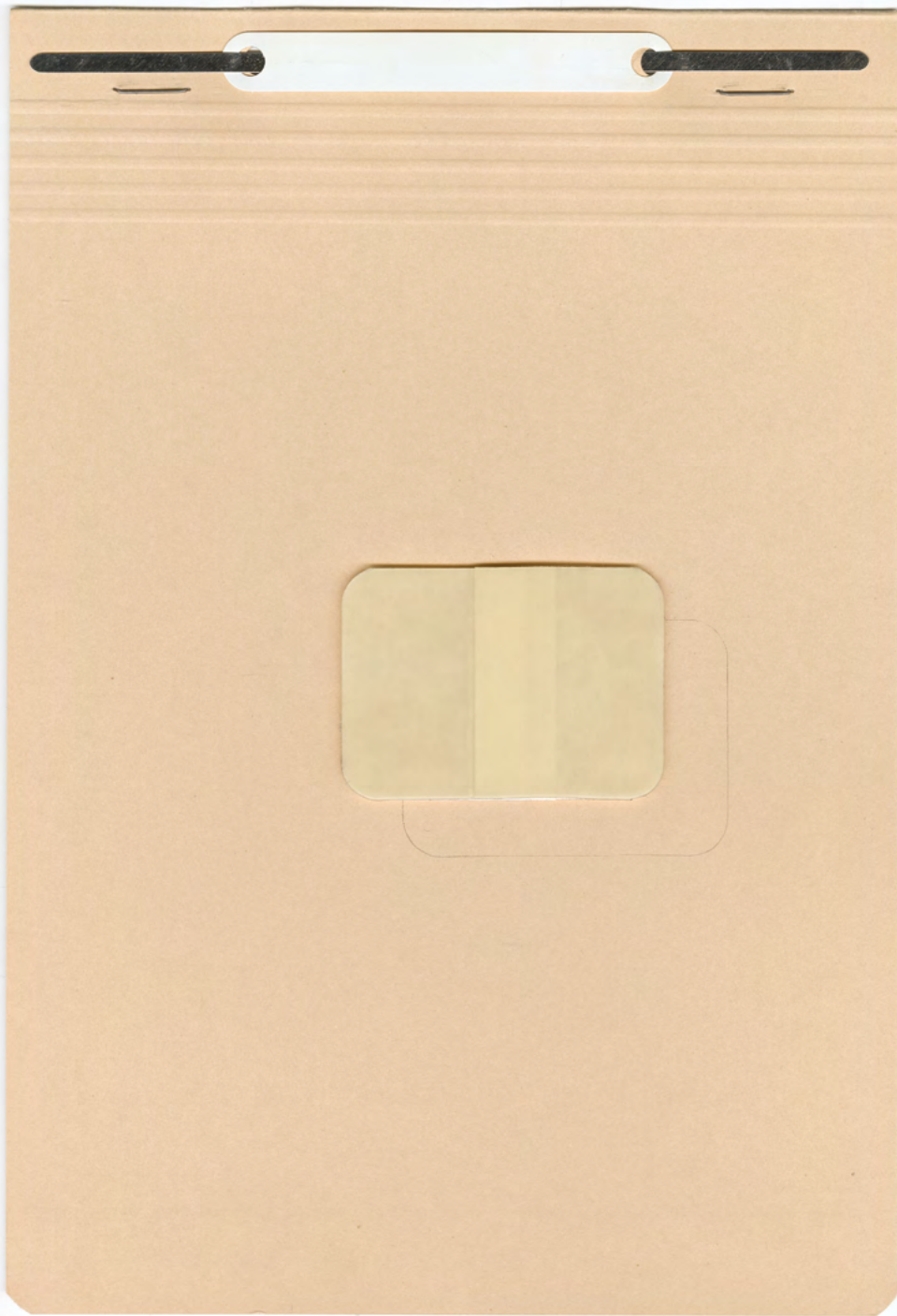

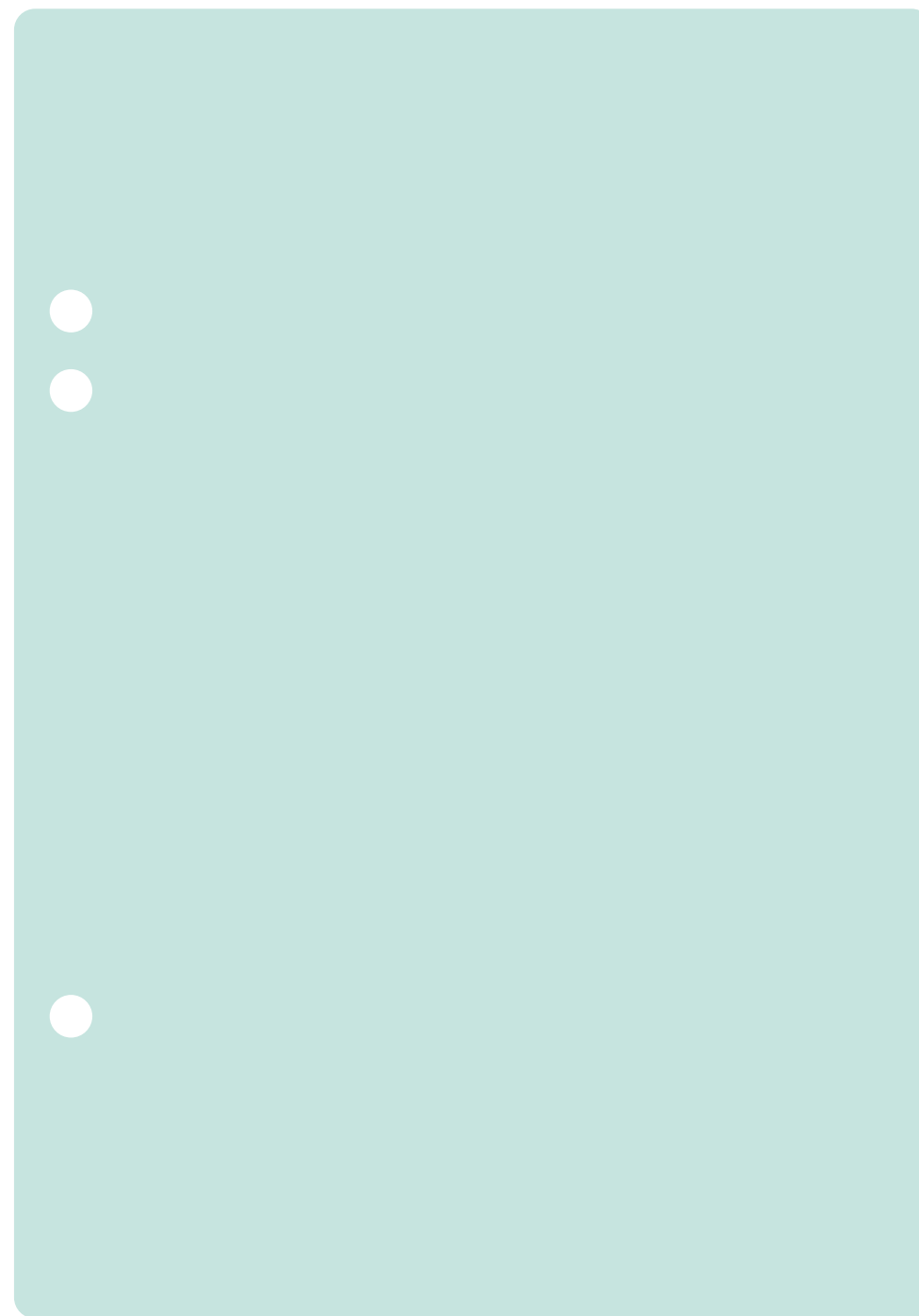

2020
tužka, listy poznámkového bloku

EVERYDAY SORRY

RECOVERING
SORRY

MEDICATED SORRY.

CASUAL SORRY

EASTERN SORRY

SKINNY SORRY

ROLL-ON SORRY

ILL SORRY

DEEP SORRY

PROSTHETIC
SORRY

SENSITIVE SORRY

PUSSY SORRY

INVISIBLE SORRY

GENTLE SORRY

PREMIUM SORRY

WORN-OUT SORRY

BORROWED SORRY

MISSED SORRY

LATE SORRY

CREAMY SORRY

NEUTRAL SORRY

TEAR-FREE SORRY

LEADING SORRY

ORDERED SORRY

REVSED SORRY

CLASSIC SORRY

NOT MEDICATED SORRY

LONG LASTING SORRY

RIPPED
SORRY

POSTPONED
SORRY

DIRTY SORRY

BASIC SORRY

LABOR
SORRY

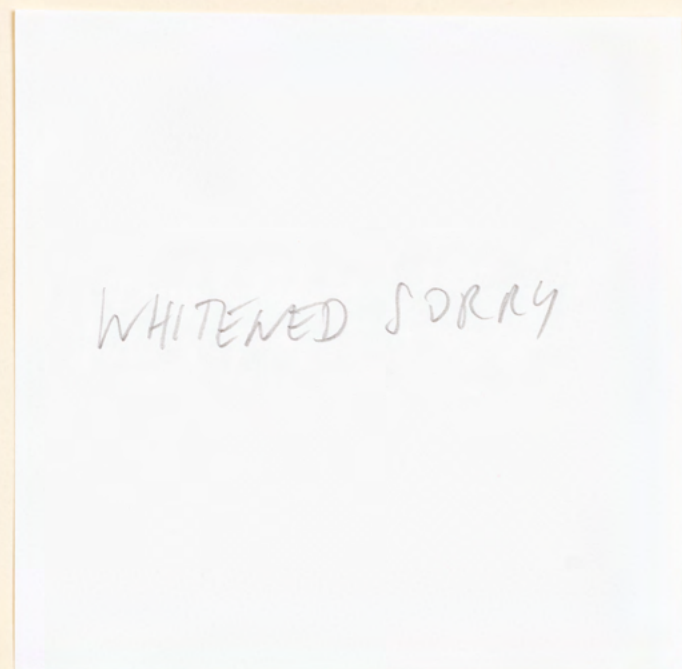
METABOLIC
SORRY

SHARED
SORRY

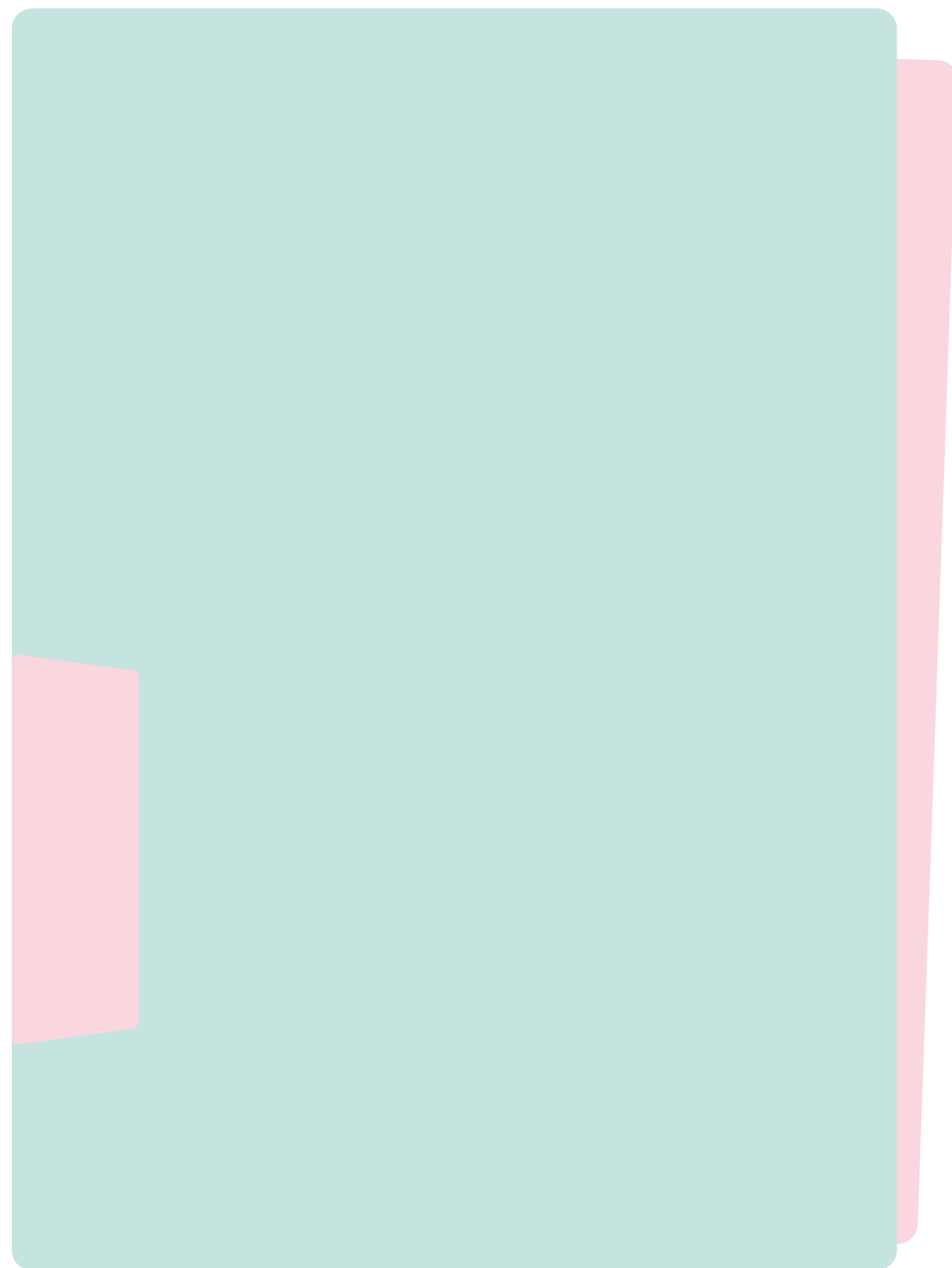
PRECARIOUS
SORRY

INTIMATE
SORRY

SUPPLEMENTARY SORRY

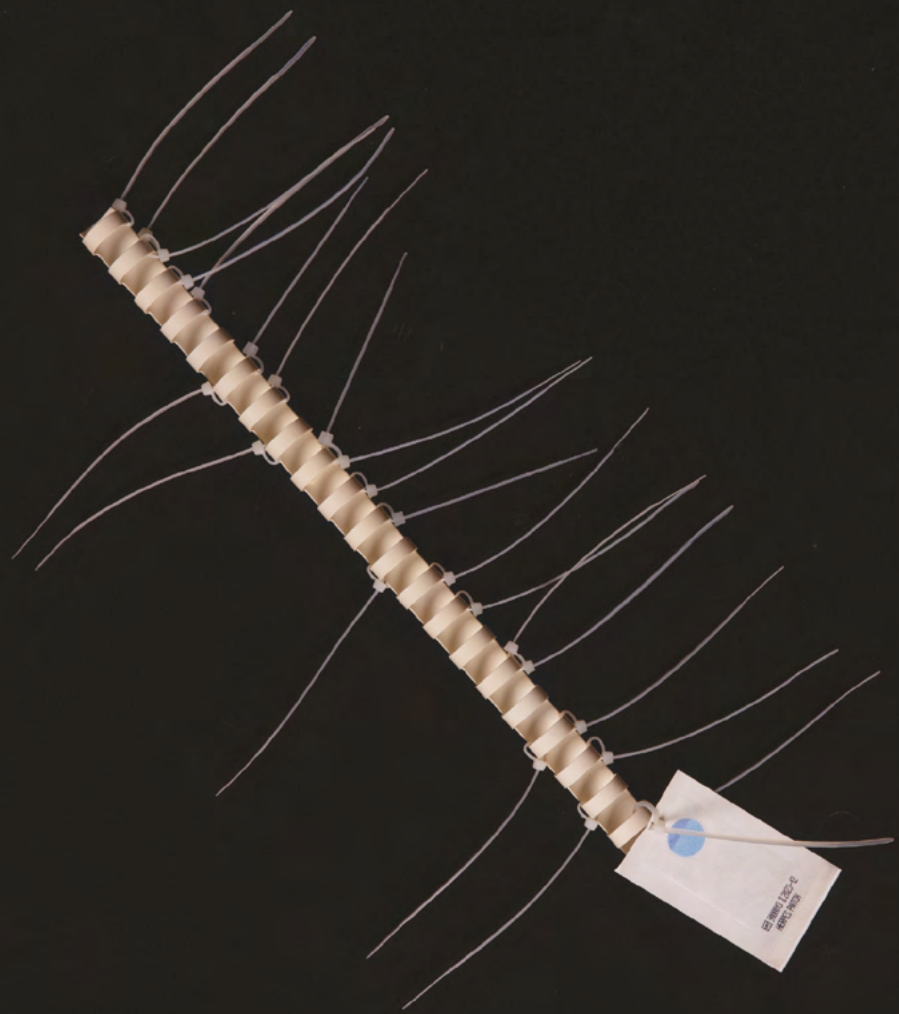

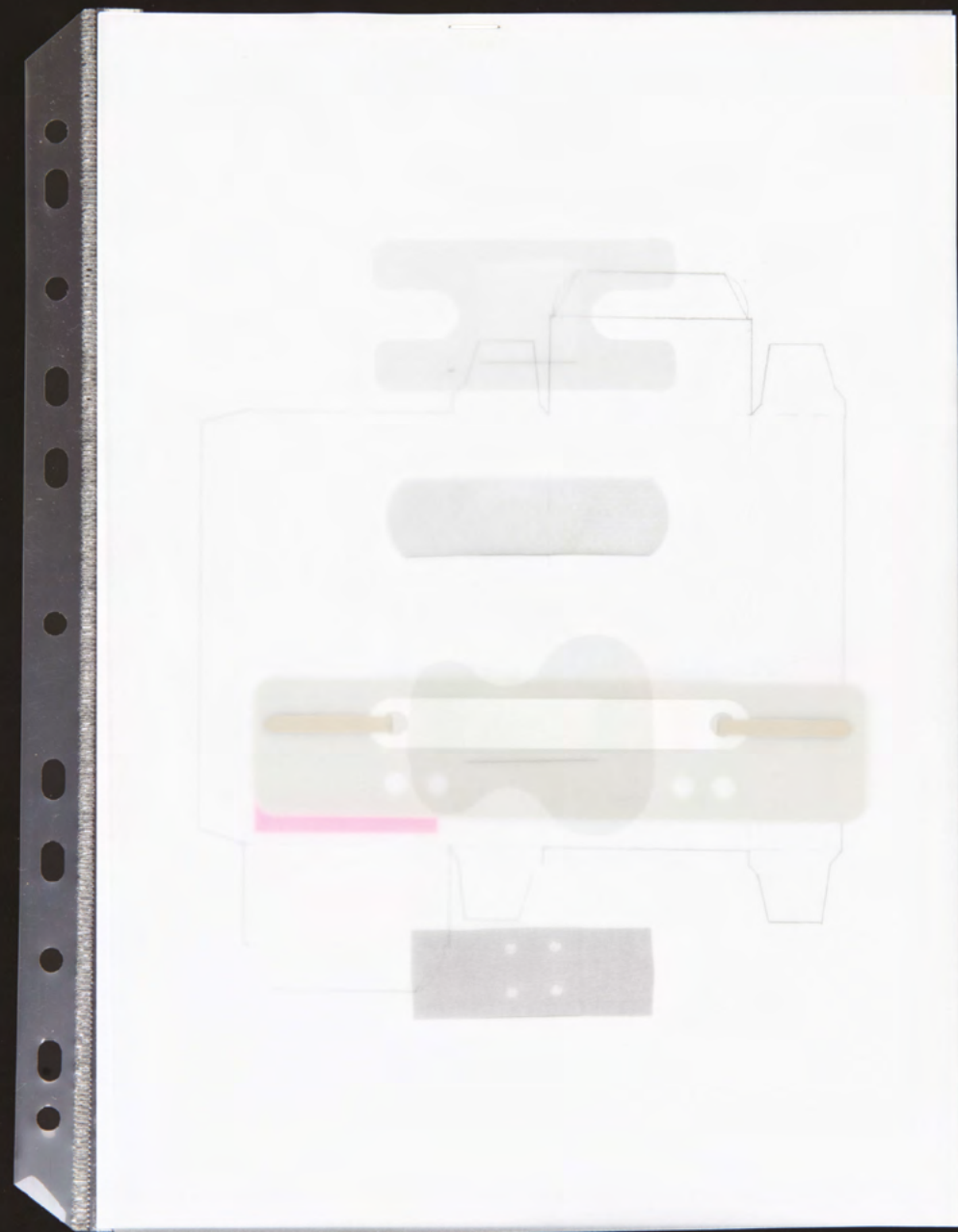
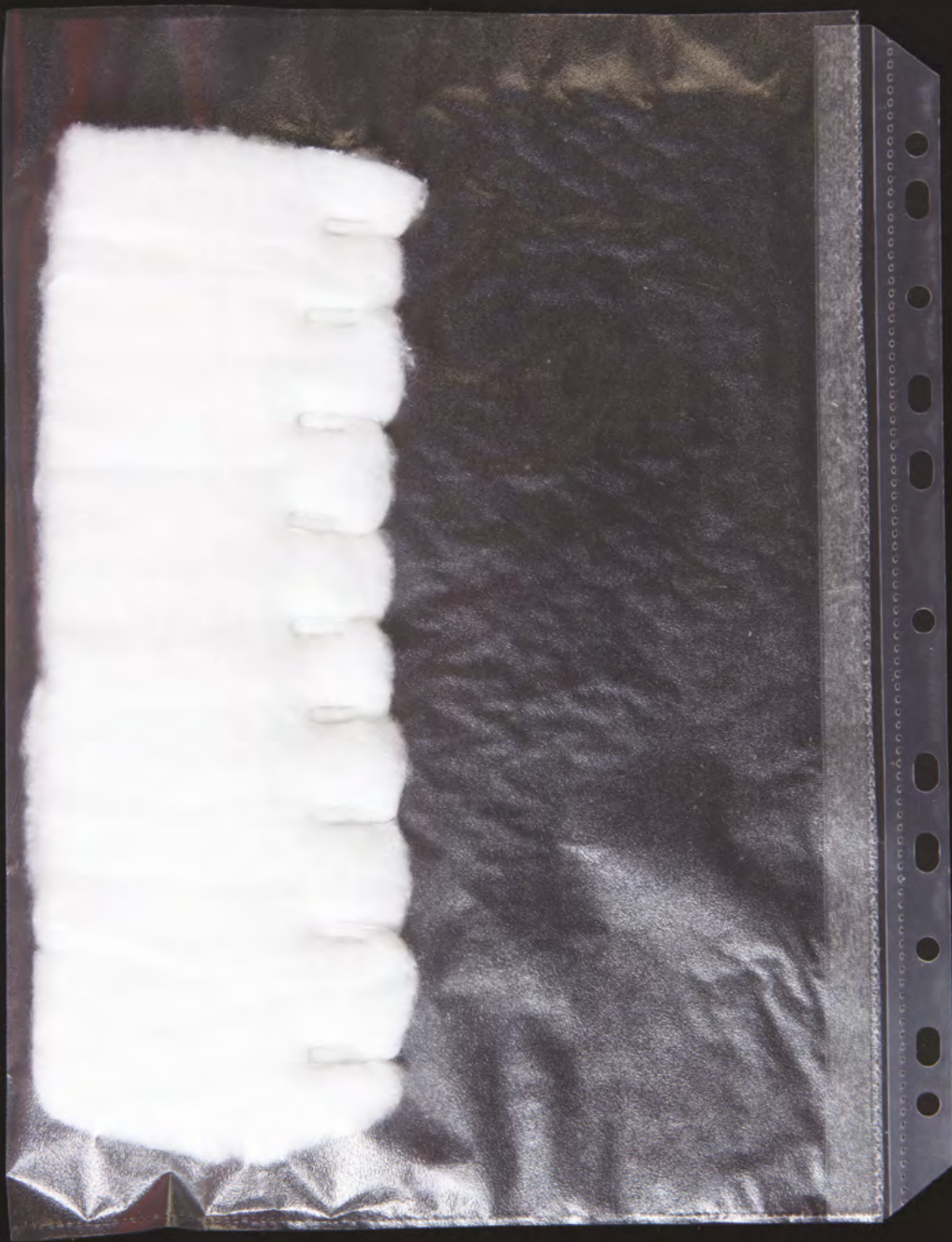
*Asambláže zdravotnických
a kancelářských potřeb*

2019–2020
zdravotnické a kancelářské potřeby, odřezky kůže

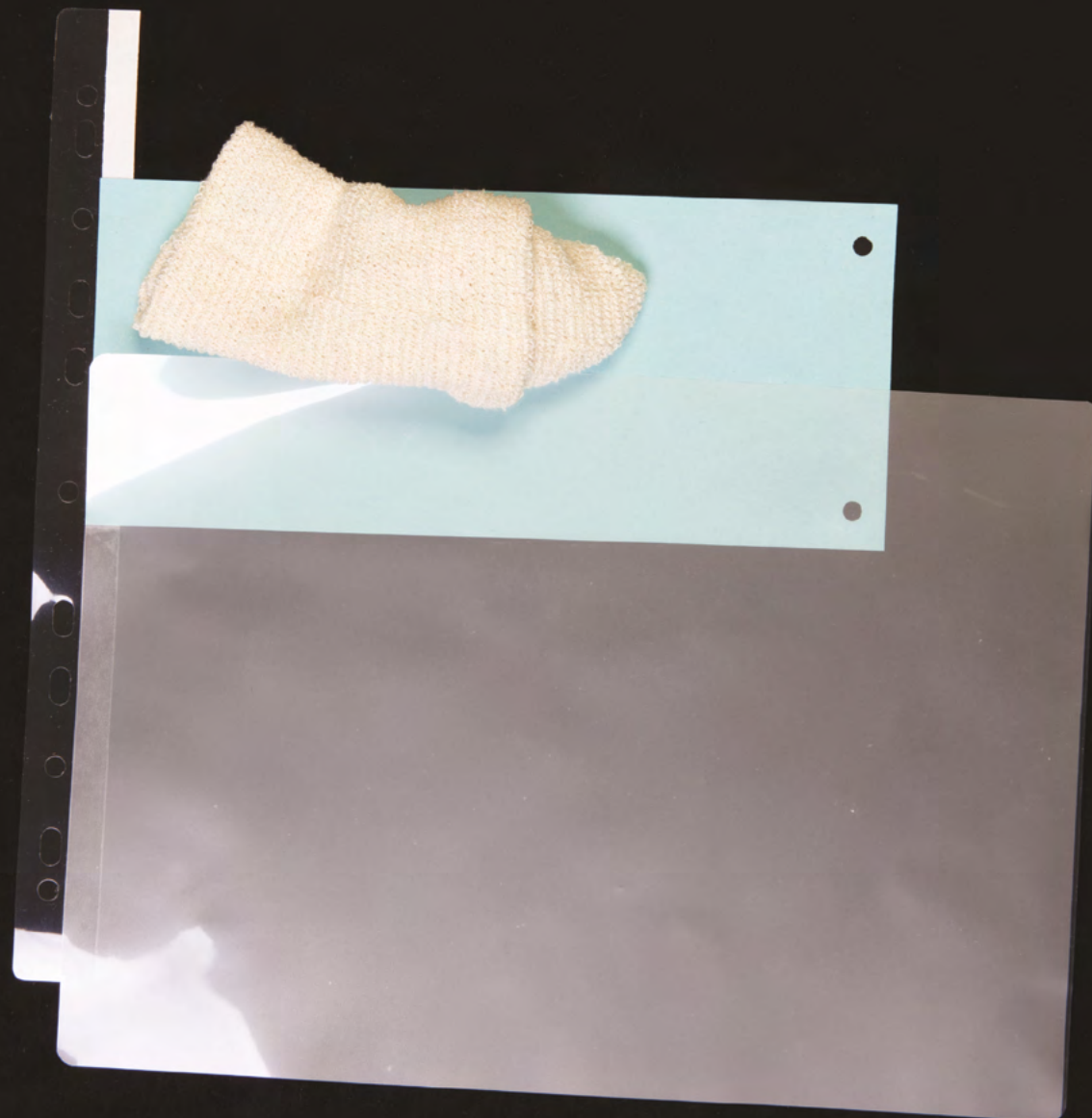
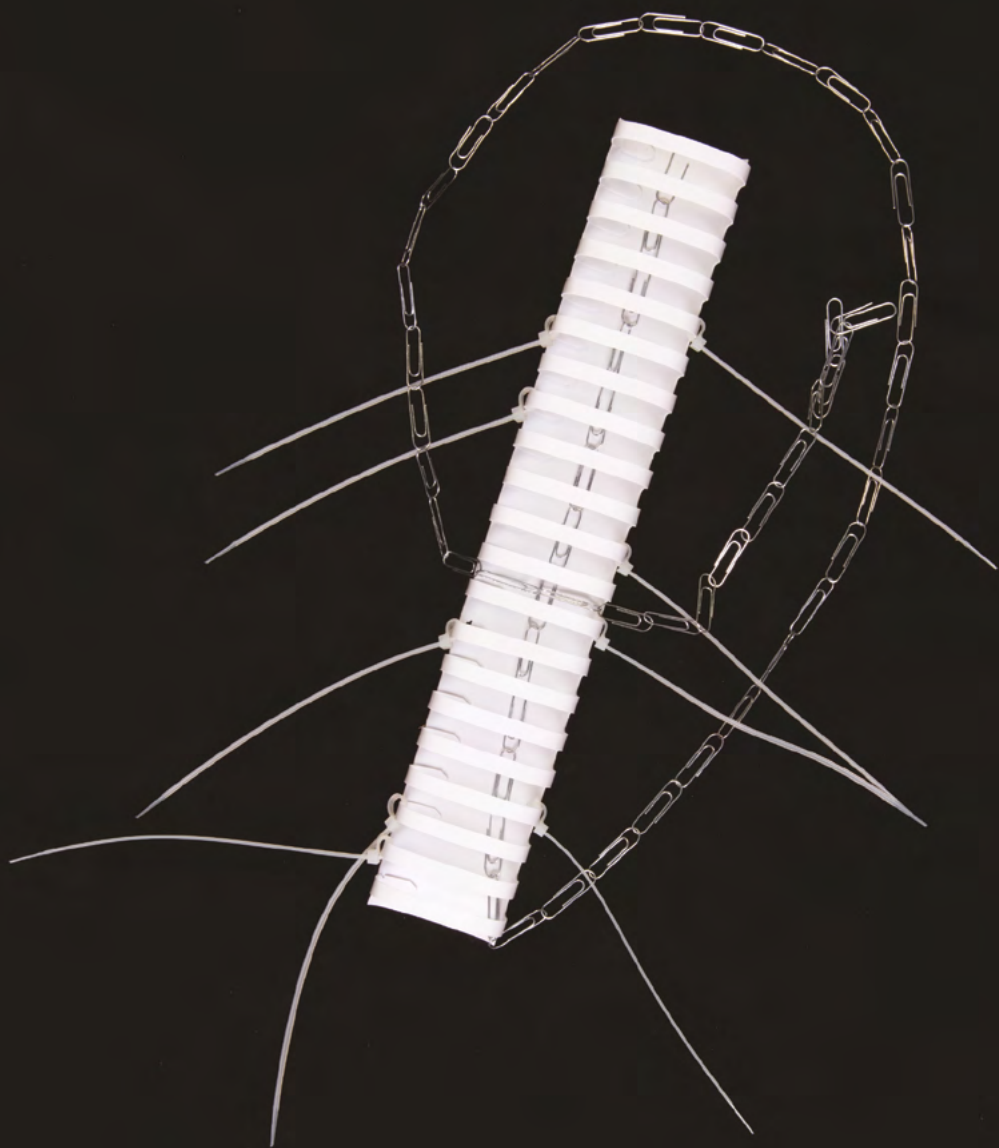

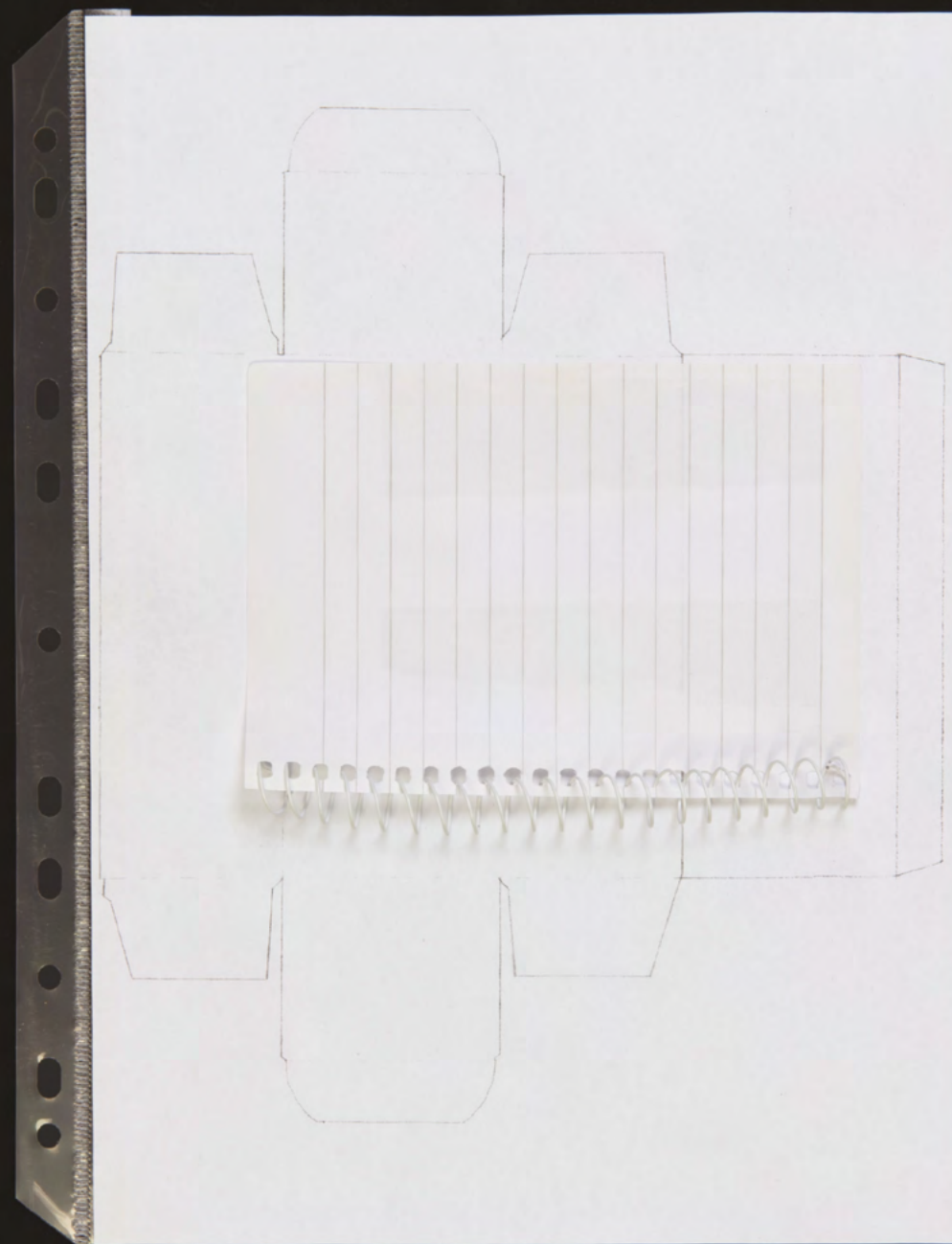

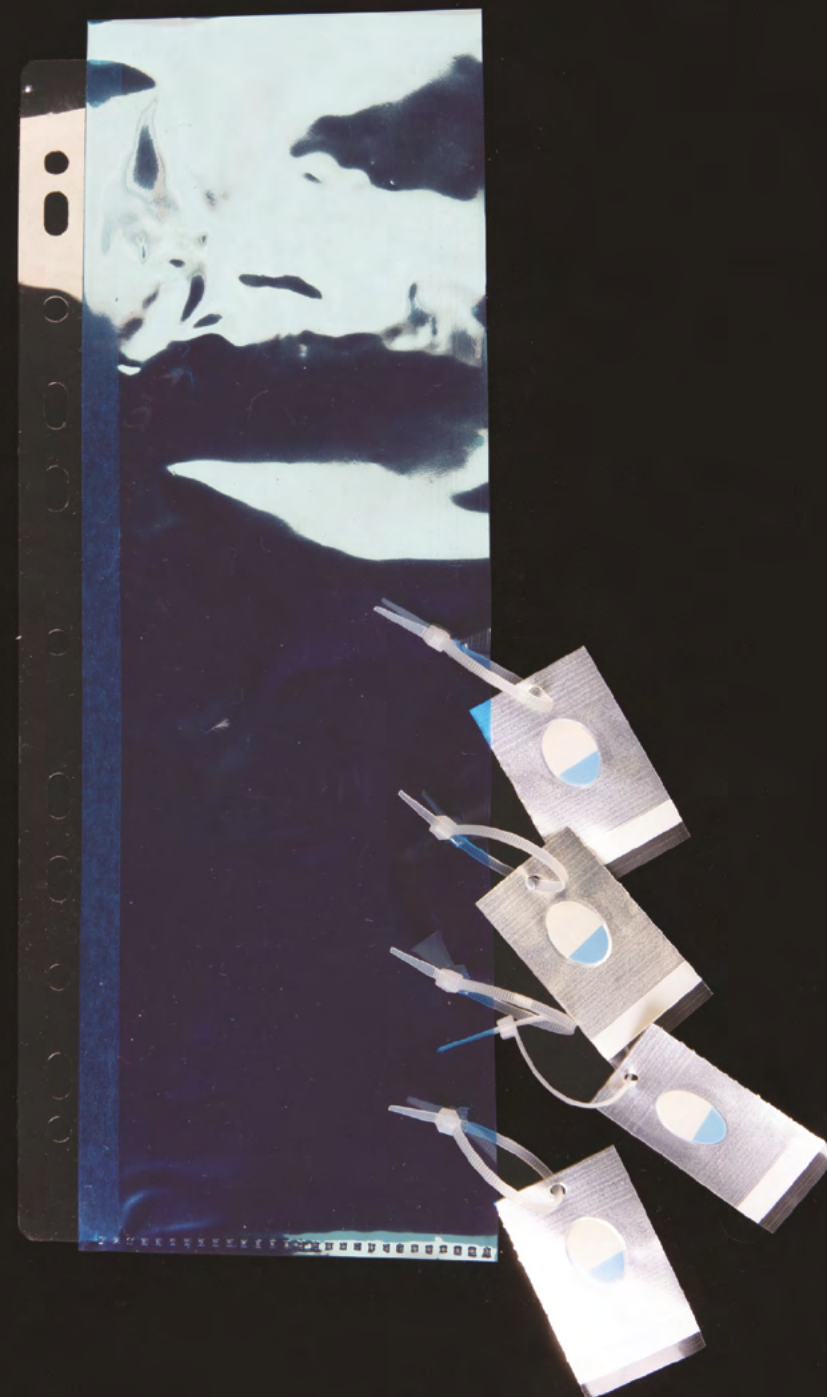

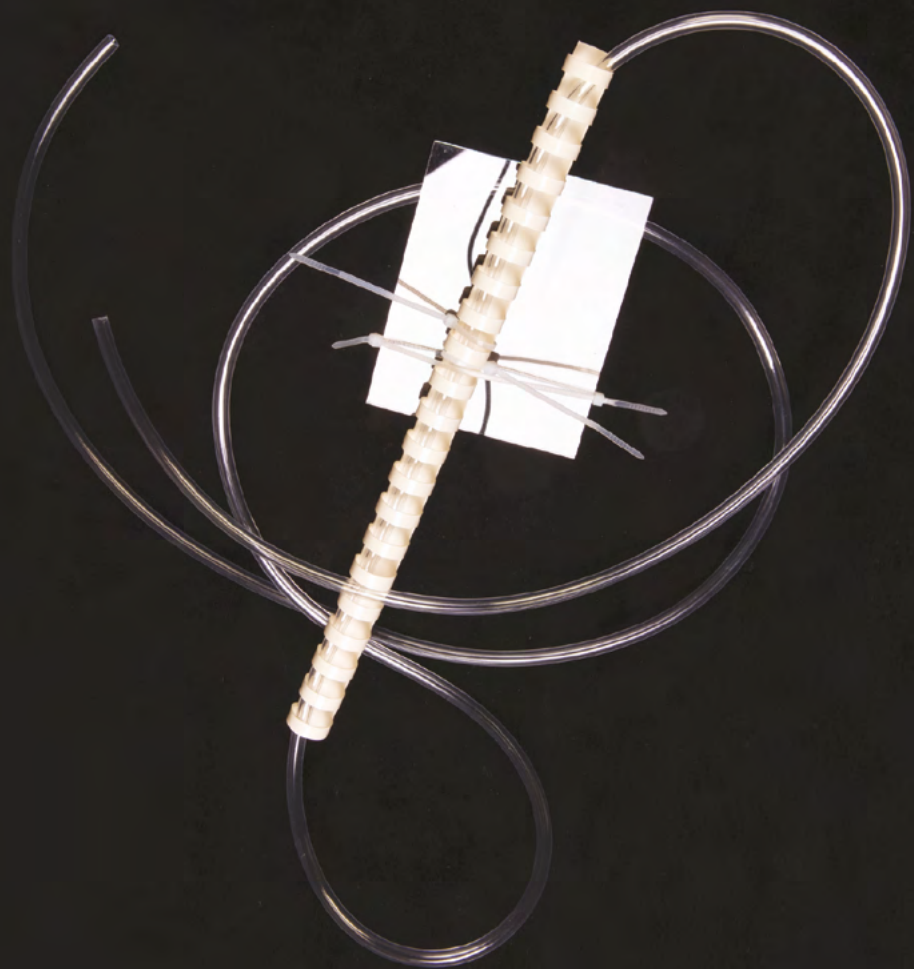

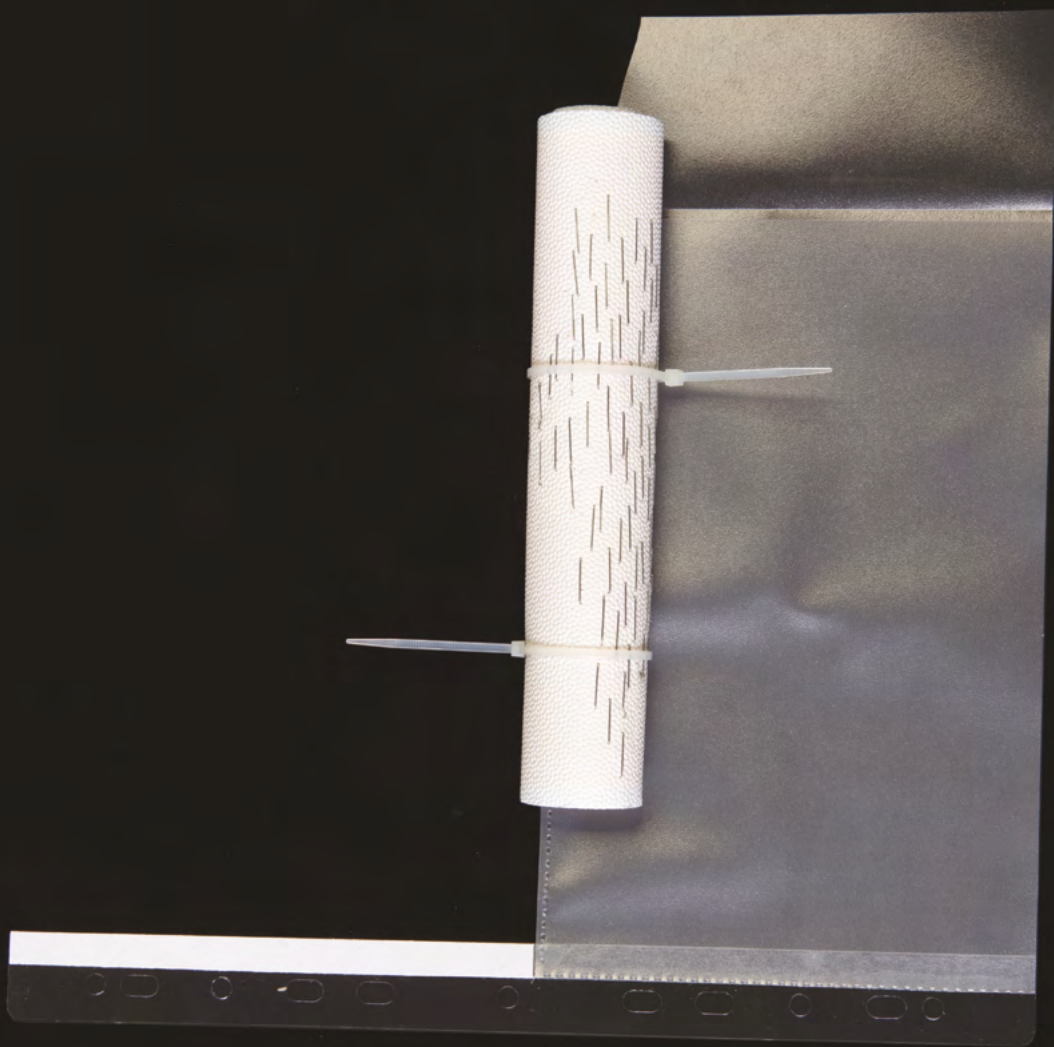

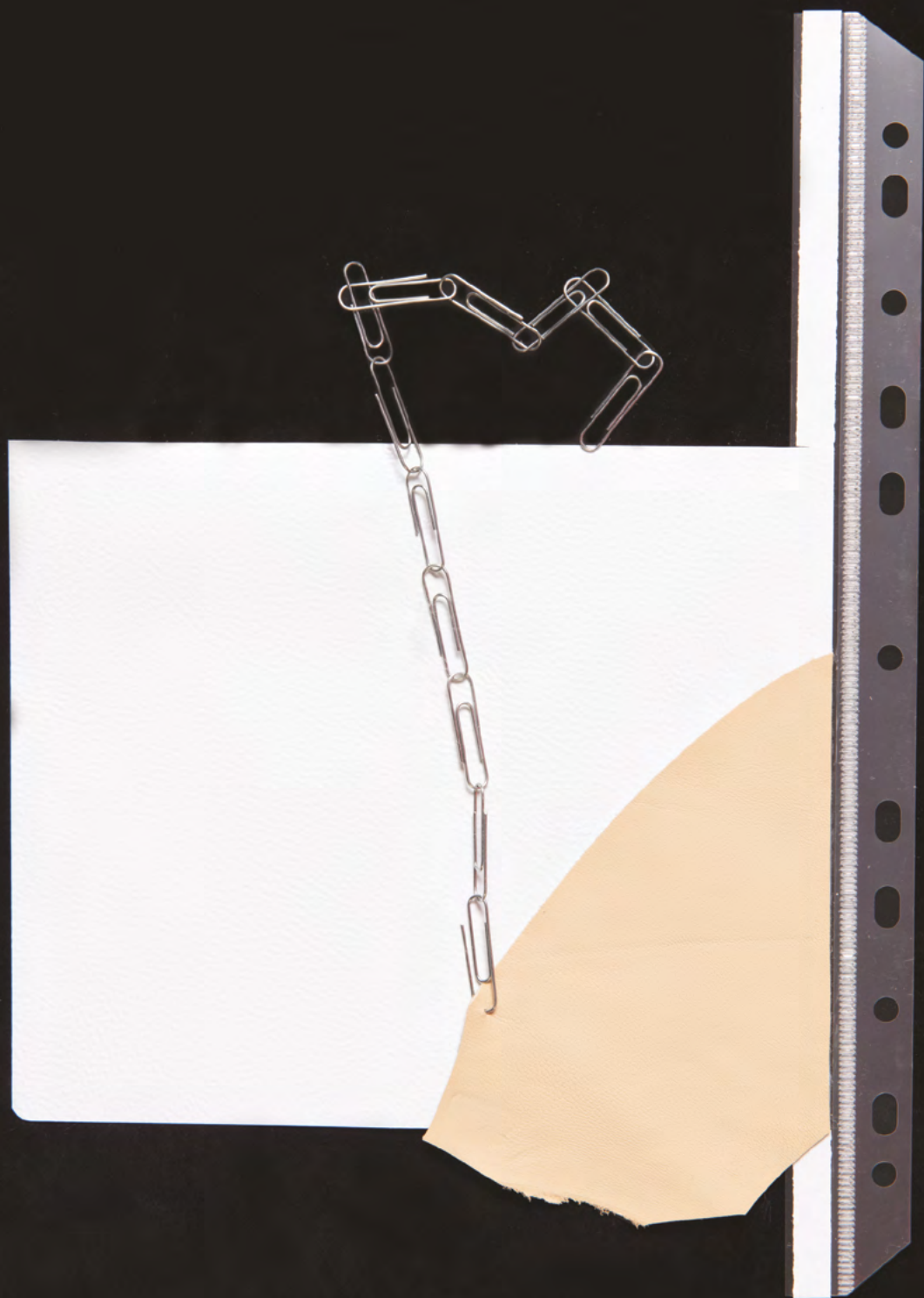

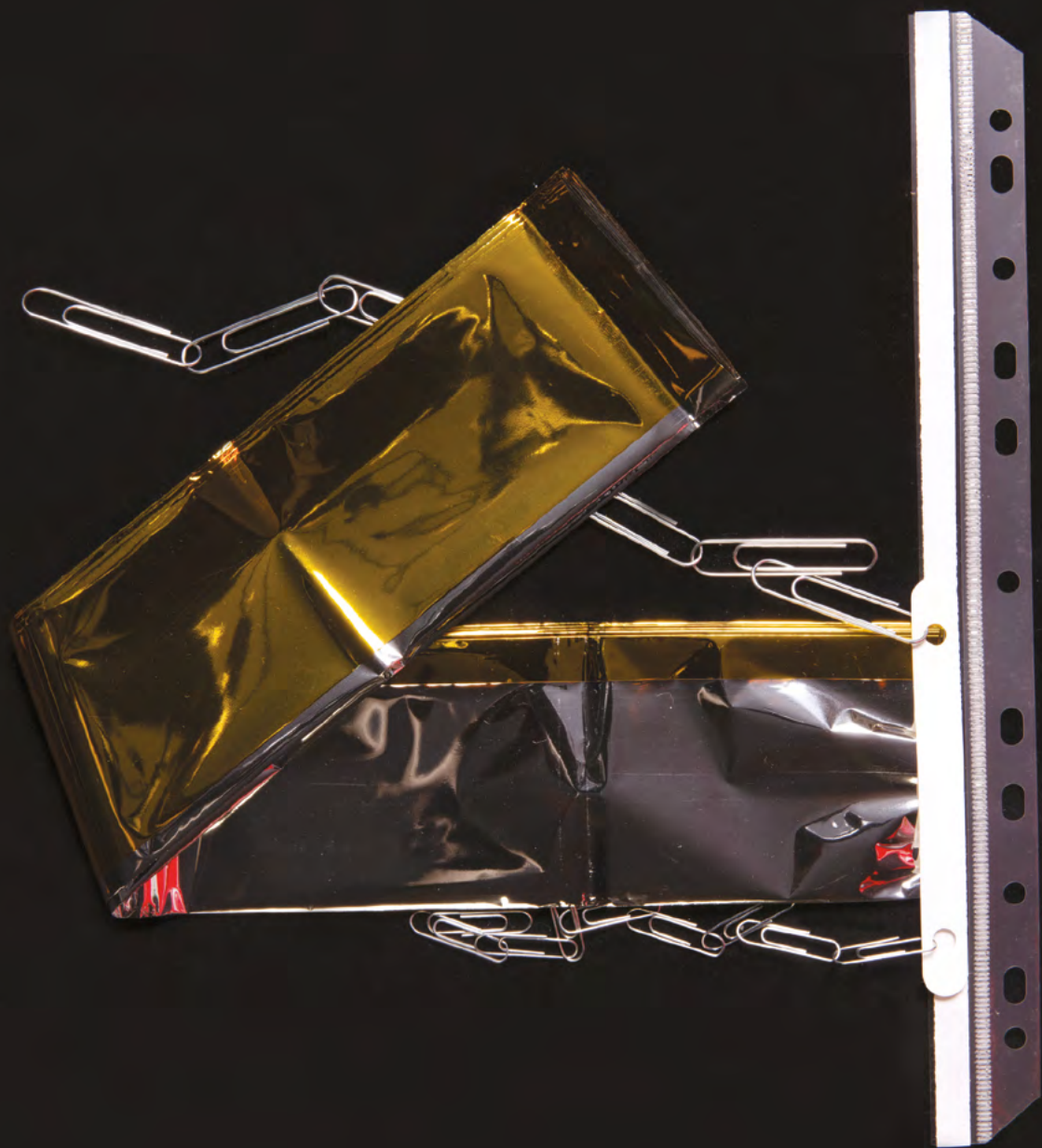

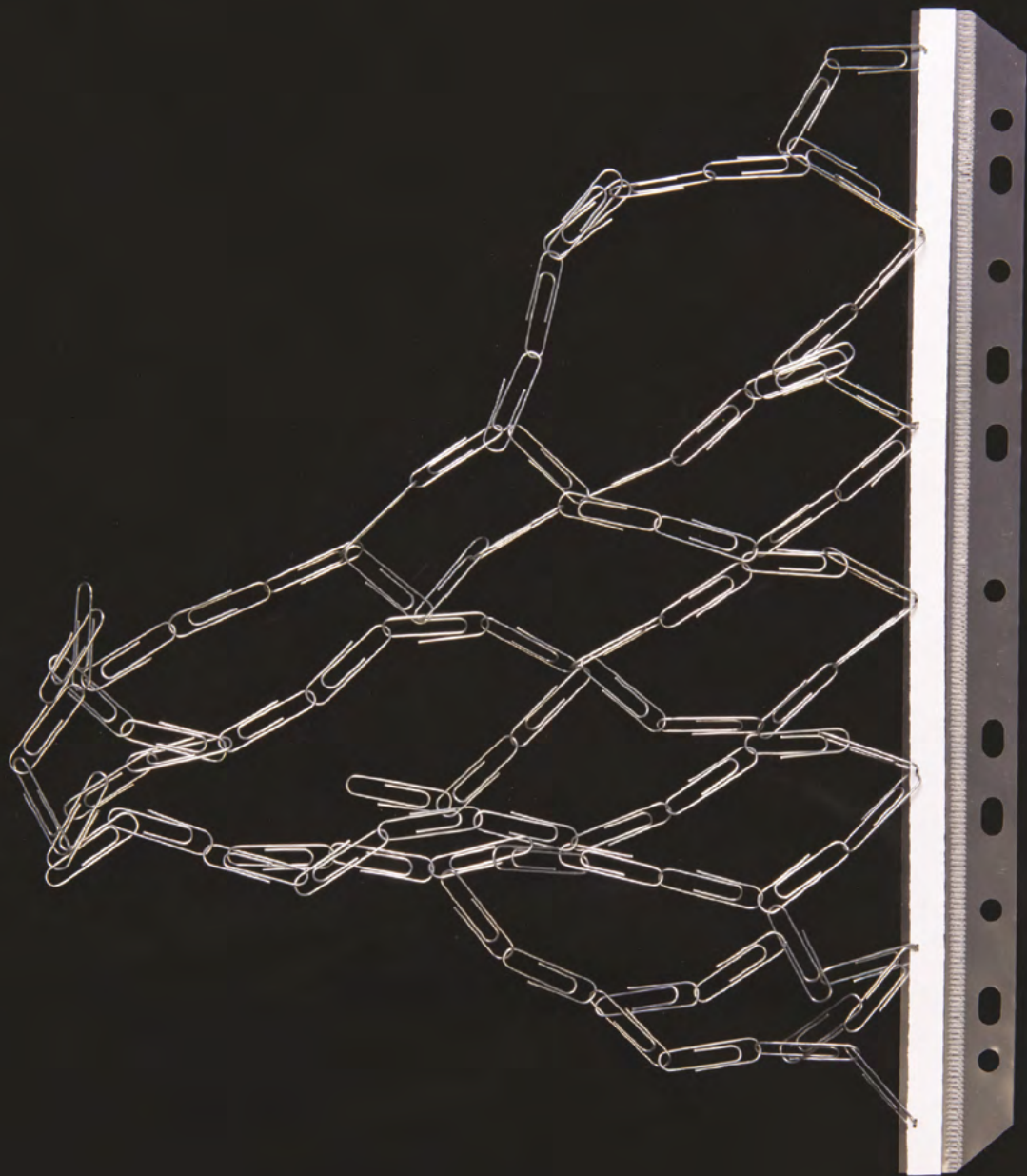

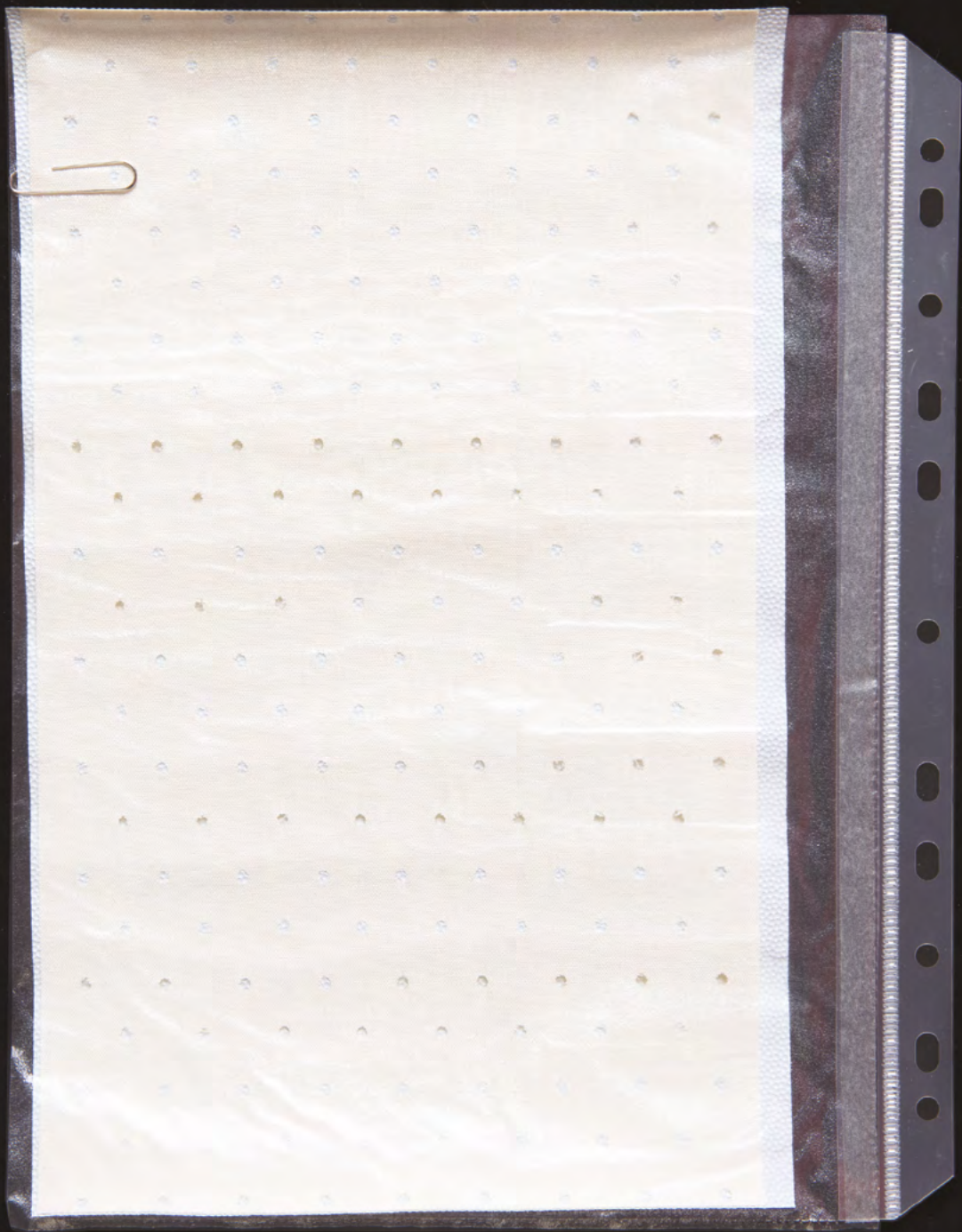

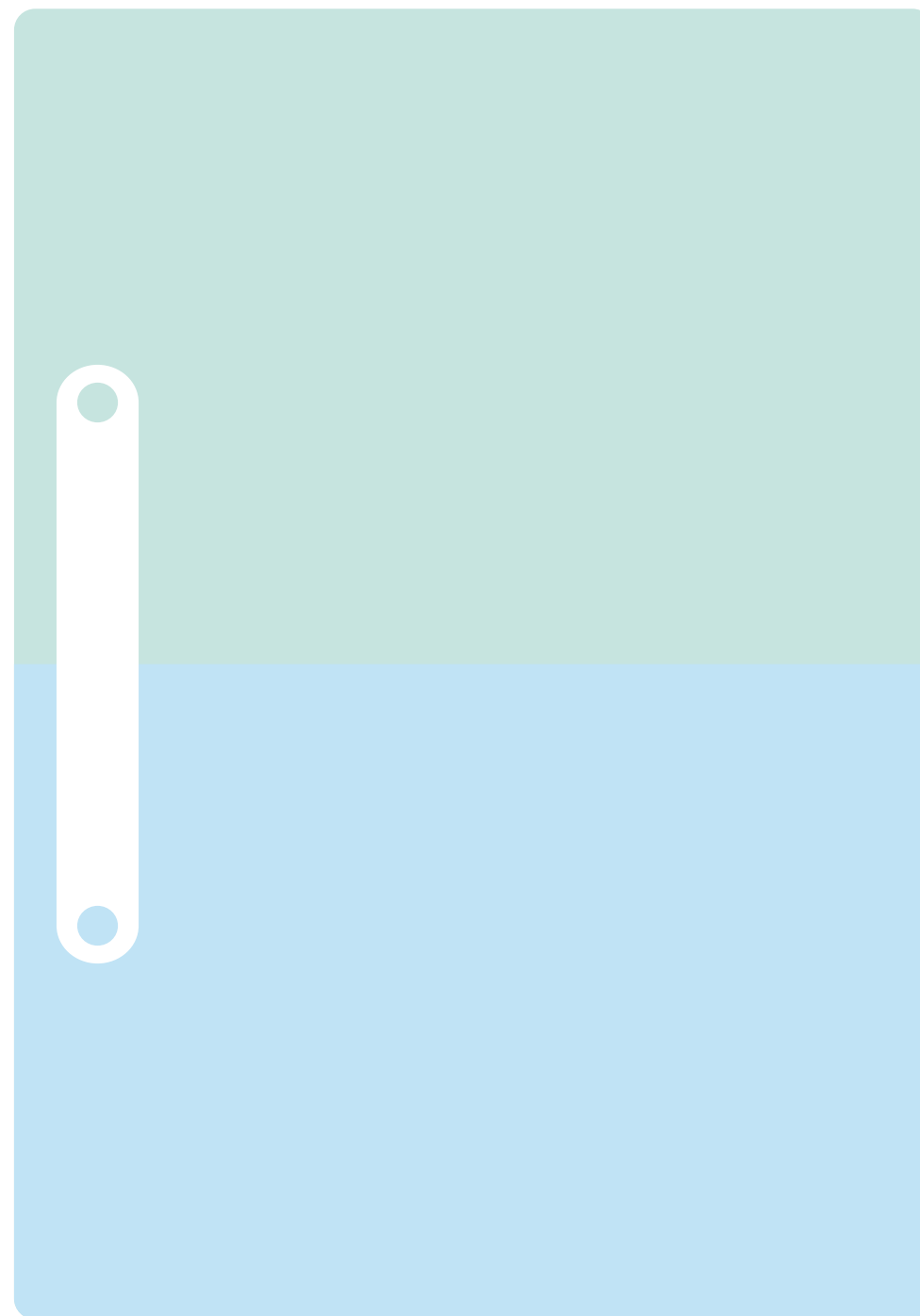
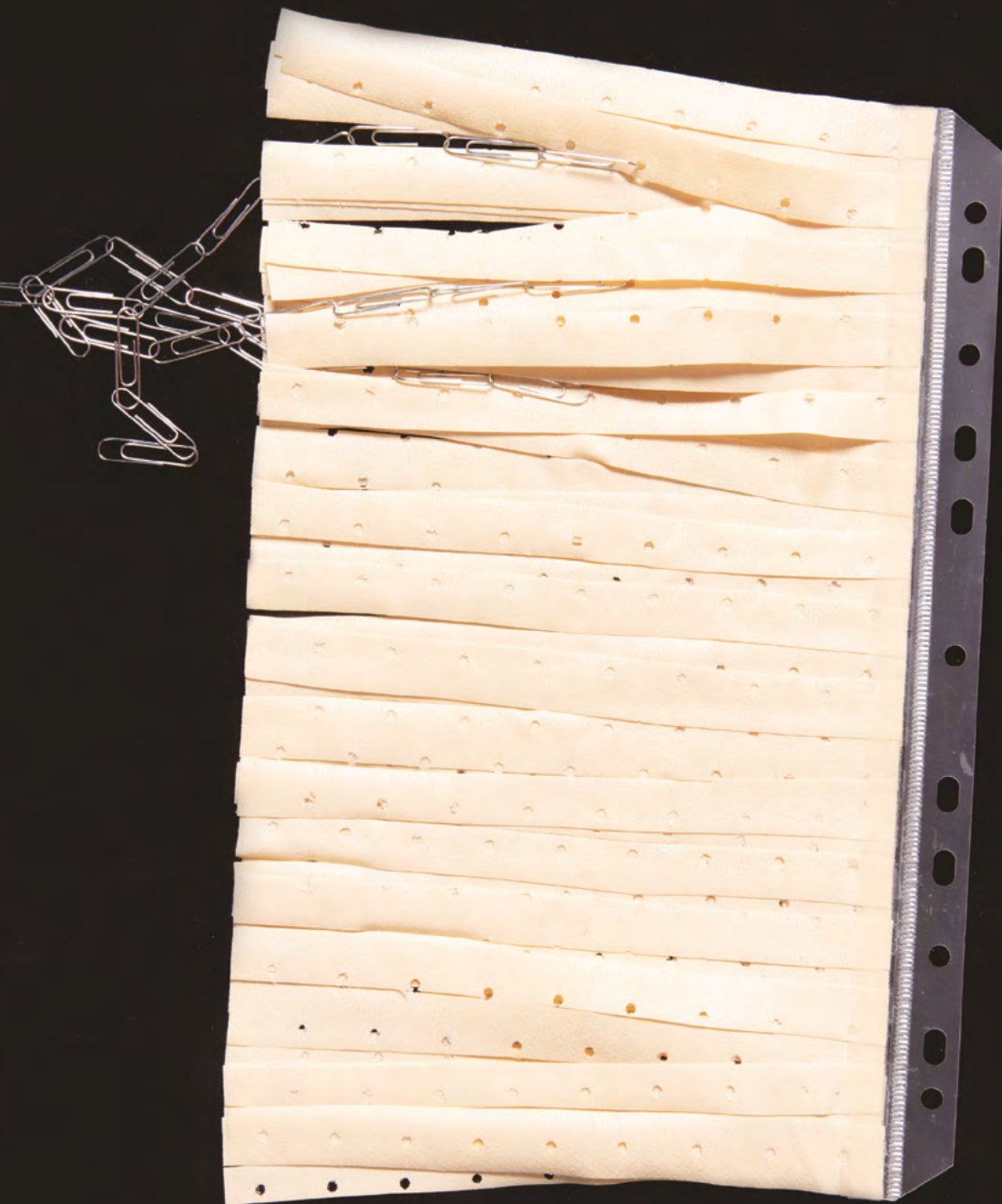

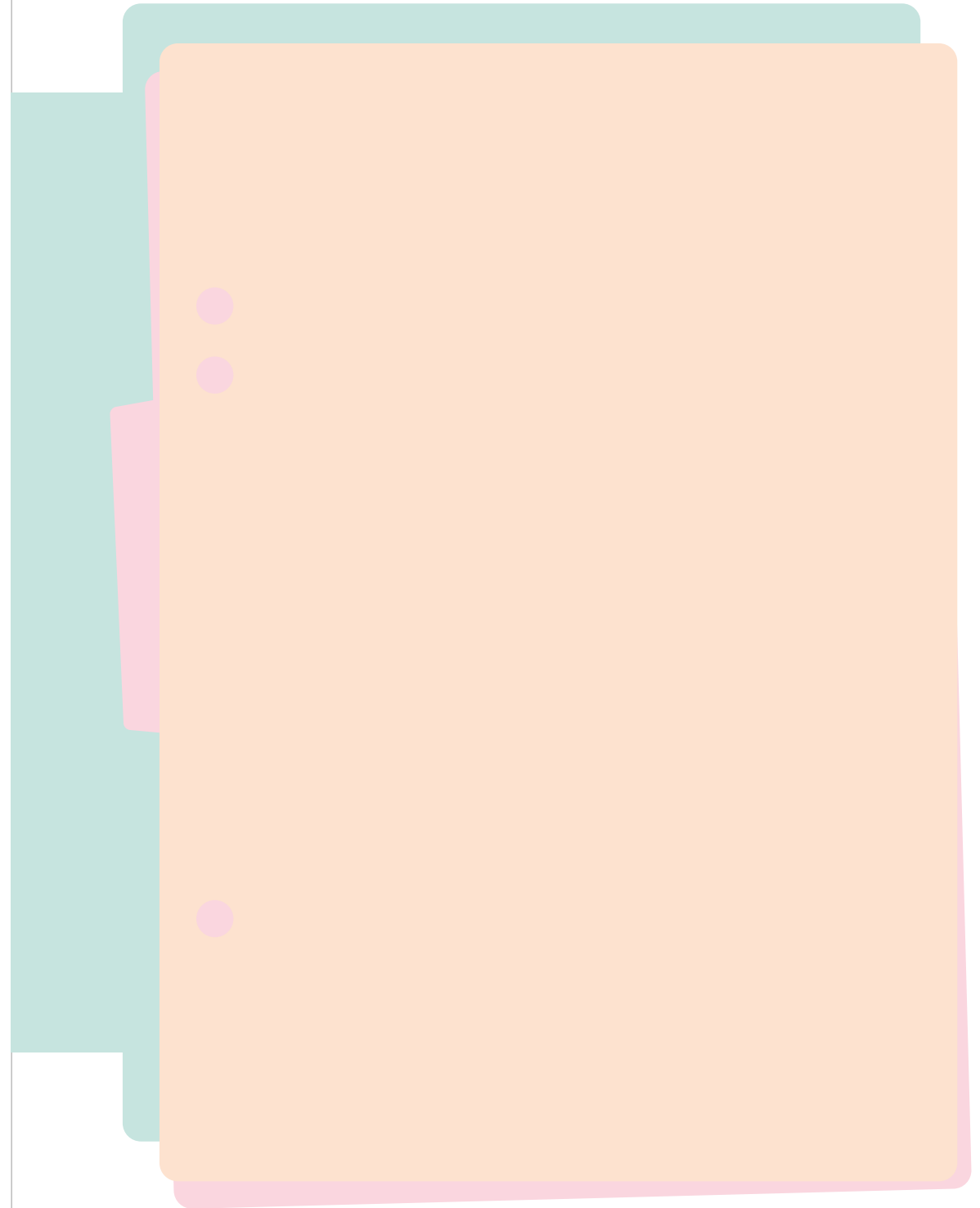
2024
sprej na digitální fotografii, papír, tisk

Skrze zranitelnost se můžu přiblížit druhým

Umělecká dokumentace, kterou vytvářím pomocí kreseb, fotografií a objektů, zachycuje tělesnou zkušenost spojenou s „lčením“. K tělu přistupuji jako k „archivu“, jakkoli je provizorní a neucelený, a ten využívám jako součást asambláže.

Při přípravě knihy jsem pracovala se zbytkovými materiály a variovala motivy své předchozí tvorby. Zpětně jsem zjistila, že její podstatnou součástí je průběh v čase: opakování a práce v sériích. Dalšími přístupy jsou asambláž a redukce. Vybírám, třídím, přeskupuju, skládám a každá z těchto činností je zároveň interpretací. Vrstvením částí, které vznikaly odděleně během let, jednotlivé prvky vstupují do různých souvislostí. Časosběrnost, procesualnost a dlouhodobost záznamů mi umožnila uchopit zkušenost, již kromě těla určovaly i různé protězy – hlavně léky.

Když jsem se před několika lety rozhodla žít bez medikace, zprvu jsem stěží zpracovávala nové vjemy a pocity. Změnil se především způsob, jakým jsem vnímala mezilidské vztahy i sebe samu v nich. Léky působily sedativně a omezovaly mé sociální kontakty – život s nimi jako by se odehrával na zmenšeném půdorysu, byl izolovaný a utlumený. Užívání psychofarmak mě utvrdilo v přesvědčení, že zkušenost je vždy tělesná. V rozmezí devíti let jsem brala Abilify, Apaurin, Asduter, Citalopram, Cipralax, Dormicum, Escitalopram, Pirabene, Rivotril, Seropram, Seroquel Prolong, Zeldox, Ziprasidon, Zolpidem, Zyklor, Zyprexu a Zypsilan. Podle dat zdravotní pojišťovny bylo za mou psychiatrickou péči uhrazeno 87 564 Kč, za klinickou psychologii 22 534 Kč a za psychofarmaka 359 738 Kč, celkem tedy 469 836 Kč.

Některé z látek obsažených v uvedených přípravcích způsobují ztrátu krátkodobé paměti. Celkem období, na které si vzpomínám jen s obtížemi, trvalo devět let. Můj pokus o sebevraždu a následné pobyty v psychiatrické léčebně jsou vedle této ztráty jen okamžiky. Zkušenosti s „lčením“ (narušením motoriky, poruchami paměti

a kognitivních funkcí, závratěmi, zpomalenými reakcemi, neobratnými pohyby, přibýváním na váze, otoky, sebevražednými myšlenkami a ospalostí během dne) jsem poté nepřímo zahrnovala do své tvorby: „léčení“ jsem zapojila do asambláže. Léky byly zbožím, moje tělo klientkou a předpokládané zdraví stále unikající komoditou, k níž se lze blížít jen velmi pomalu, na splátky. Výsledný dluh je přitom nejen osobním, ale i veřejným problémem. Dojem vlastního selhání se tak prolnul s ekonomickou a sociální rovinou. Byla má léčba, jako proces údajně vedoucí k nápravě, v mém zájmu? A komu vlastně měla prospět? K čemu jsem měla být napravena?

Jsem prý „nemocná“, ale nepřipadám si tak. Naopak, zbavuju se slabosti tím, že zobrazuju zranitelnost. Ta ovšem nesouvisí jen se zdravím, ale také s vyčerpáním ze sociálních a ekonomických podmínek života v pozdním kapitalismu, v nichž ob stojí jen určití jedinci a určitá těla. Léčení je způsob kontroly. Ale nejen to – společenské problémy je možné komodifikovat jejich individualizací a spojením s osobními zájmy a úsilím. Následně se dají spárovat s určitým produktem, například lékem. Proto nesleduju „zdravé“ tělo a mé práce nepřispívají ke zdraví ani o ně neusilují. Toto tělo není výkonné (nebo jen „nedostatečné“), nepodniká a „tržně se nevyplatí“. A totéž se týká mé metody – ani na ní se nedá vydělat.

Těžištěm mojí práce je každodenní život, všední situace a jejich detaily. Život, jeho záznam a umělecká dokumentace jsou však různé věci, a proto můžu použít autobiografické prvky i jako konstrukční pomůcky. Na začátek knihy jsem zařadila soubor náplastí v podobě obrysů – jako katalog znaků či redukované, abstrahované stopy zranění, jež zakrývají i označují. Následující série vznikla jako příprava při výrobě sady sedmnácti objektů z matového skla, které v poměru 1 : 1 odpovídají pláštům krabiček od psychofarmak, jež jsem v minulosti užívala. Součástí výsledné instalace byl seznam léků a také video, jež ve statickém záběru zachycuje tisk štítků určených k označování zboží ve velkoskladech. Soubor omluv, v němž pracuju s přívlastky převzatými z médií, reklamy i obalů výrobků, není jen vyjádřením lítosti, ale také důkazním materiálem ukazujícím, jak snadno se lze ocitnout v pozici poražených. Rozsáhlý a záměrně

monotónní výčet omluv, původně zaznamenávaných rukou na listy poznámkového bloku, jsem později přenesla na skleněné tabulky stejného rozměru – do průhledného, křehkého materiálu.

Jméno diagnózy, která na dlouho ovlivnila můj život, záměrně neuvádím – tvorba pro mě není terapie ani léčba. Když jsem zjistila, kolik stojí medikace psychofarmaky, uvědomila jsem si, že celoživotní psychiatrická péče nezřídka převyší cenu bytu. Přitom kolik lidí užívá psychofarmaka kvůli tomu, že jim chybí zázemí nebo že se potýkají se stresem spojeným s obtížnou finanční či materiální situací? Proč jsme nejvíce „nemocní“ právě v bezvýhodných situacích spojovaných se soukromou sférou?

Jméno diagnózy je ale nepodstatné i z jiného důvodu: zachytila jsem průběh léčení, které neuzdravuje. Na konci je dokumentace, ne uzdravení. Omezení vnímám jako společnou skutečnost – skrze zranitelnost se můžu přiblížit druhým.

Kristina Láníková
Léčení

Fotografie Radek Dětinský, Kristina Láníková, Iryna Zakharova
Grafická úprava a sazba písmem Mercure Klára Zahradková
Jazyková redakce a korektury Ondřej Klimeš
Překlad do angličtiny Nathan Fields
Vydala Akademie výtvarných umění v Praze v roce 2024
Vytiskla Tiskárna Protisk, České Budějovice
ISBN 978-80-88366-52-2

avu